

వనిత

15-8-75

15-8-1975

ఒక రూపాయి

ప.వి.కె.ప్రొడక్షన్స్

అక్షణ రేఖ

నిర్మాతలు:

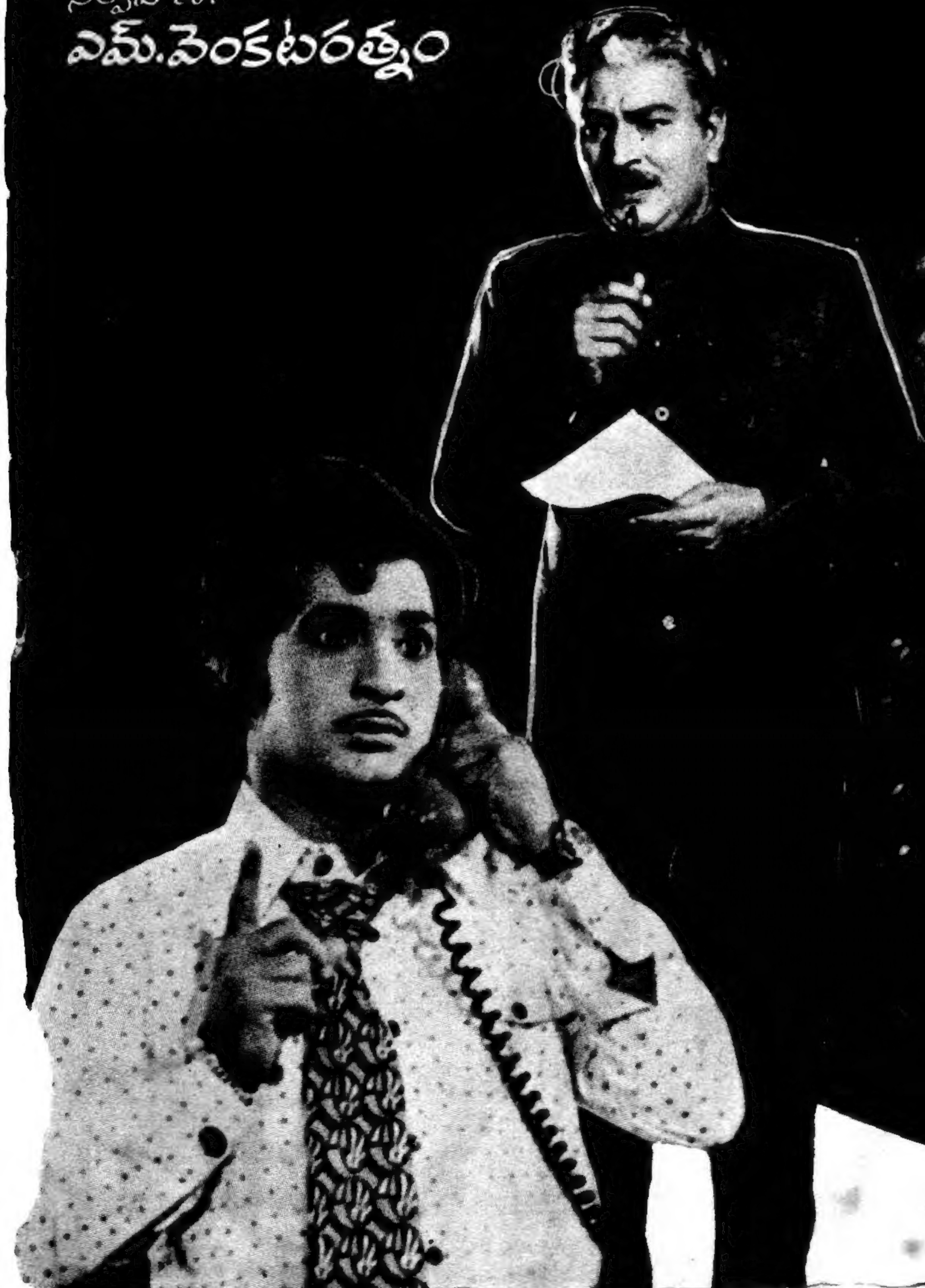
పి.యం.షణ్ముగం & పి.వి.కృష్ణారావు

దర్శకత్వం:

ఎన్.గోపాలకృష్ణ B.Sc.,

నిర్వహణ:

ఎమ్.వెంకటరత్నం

ఆంధ్ర: తారకరామ
 వీడియో: నవభారత్
 నైజాం: శ్రీ తారకరామ

FREE!

A BEAUTIFUL
HANDCRAFTED
MULTIPURPOSE
SILVER LAMP
FOR EVERY MEMBER

JOIN
vbc's MONTHLY
JEWELLERY
SAVING
SCHEME
NOW!

**VUMMIDI
BANGARU CHETTY SONS**

CORNER SHOW ROOM : 28 N. S. C. BOSE ROAD
MADRAS-600 001 PHONE : 39797
BRANCH : PANAGAL PARK, T. NAGAR,
MADRAS - 600 017 PHONE : 442407

-75 years of acknowledged excellence

NAIDU HALL

MFRS: BRASSIERS

BLOUSES

ABDOMINAL BELTS

PETTI COATS

FROCKS

29, PONDY BAZAR, T. NAGAR,

MADRAS-600 017

Phone: 442882

నాయుడు హాల్

కట్ బాడీలు

చోళీలు

ప్రసవ బెల్టులు

గౌనులు

మరియు స్త్రీలకు కావలసిన
దుస్తులు తయారు చేయువారు

29, పాండిబజార్, త్యాగరాయనగర్,
మద్రాసు - 600017 ఫోన్ : 442882

వనిత

సంపుటి : 1 సంచిక : 4

ఆగస్టు పదిహేను: 1975

విడి ప్రతి : ఒక రూపాయి

సం||ర చందా : ఇరవైనాలుగు రూపాయిలు

సింహళం : 0.97 సెంట్స్ □ మలేషియా : 65 సెంట్స్

ముఖచిత్రం :

పోలీస్ అఫీసర్

కిరణ్ బేడీ [వ్యాసం : 6, 7 పేజీలలో]

మీరు ప్రచురిస్తున్న 'కుటుంబ నిధి' చాలా ఆకర్షణీయంగా ఉంది. నేటి ఆర్థిక పరిస్థితులలో తీరిక వేళలలో స్త్రీలు, ఉత్సాహంగా నేర్చుకుని, తమ పని శాస్త్రం చేసుకోవచ్చును.... శ్రేణి క గ రోజూ చేతనయినంత ఆరోగ్యంగా శరీరాంగాలను ఉంచుకోవడానికి మీరు చెబుతున్న సద్దతులు బాగున్నాయి. ప్రభాతిగాంచిన దేవతల చిత్రాలు వేస్తూ, ఆ స్థల విశేషాలు చెప్పడం చాలా బాగుంది.... 'మాటలకొలుపు' చాలా ఉత్సాహంగా మెదడుకు

అభిప్రాయాలు

మేరలా ఉంది.... పక్ష ఫలితాల వల్ల ఉపయోగ మేమీ లేదు. అవి మానేసి ఆ పేజీలో ఇంకేవైనా వెయ్యొచ్చును. ప్రతి సంచికలోనూ రెండు కథలు అనవసరమేమో!

—విలేజ్వరపు రాజరాజేశ్వరి, మంగళగిరి
'పూజారిణి' ఎంతో బాగుంటున్నది. చదువు తున్నంతసేపూ మనసు బాధతో నిండిపోయి, తర్వాత ఏం జరుగుతుందోనన్న కుతూహలాన్ని కలిగిస్తున్నది.

—కోట నాగరాజకుమారి, బెన్తవరపుపేట

మా అందనాలను మించి, 'వనిత' ను తీసుకు రావడానికి మీరు ప్రయత్నిస్తున్నారు. కొత్తరకాల వంటలు చెప్పడం చాలా బాగుంది.

—బి. మృదుల, రాజమండ్రి

వచ్చే సంచికకోసం ఎదురు చూసేలా వుంటున్న 'వనిత' పత్రిక నాకెంతో నచ్చినది.

—విడిద సూర్యకుమారి, విజయవాడ

ధరలో కాదుగాని, వైజులో మాత్రం తక్కిన పత్రికలకంటే చాలా చిన్నదయిపోయింది—'వనిత'

—కె. కామేశ్వరి, సికింద్రాబాదు

'వనిత' తొలి సంచికలో 'పారిలోషికాలు' అన్న కాలమ్లో నా పేరు చూసి సంతోషించేను. విజయచిత్రంలో మీ ప్రకటన చూసిన వెంటనే సంతోషంతో నాకు తోచిన సూచనలను అంద జేశాను. ఆ సూచనలు రాసి 6 నెలలైందేమో! మీరు అంత జాగ్రత్తగా అన్ని ఉత్తరాలూ పరిశీలిస్తారని అర్థమైంది.

—యమ్. సుగుణ, నాగపూర్

గ మ ని క

'ప్రత్యేక సదుపాయ పథకం' ఈ సంచికలో "ఎవరెడి నుండి గెలిచే మాటలు" అన్న పేరిట వస్తుందని, గత సంచికలో ప్రచురించాము. కారణాంతరాల వల్ల ఆ 'సదుపాయ పథకం' ఈ సంచికలో రావడం లేదని, పాఠకులకు తెలియ జేసుకుంటున్నాము. సం|| వనిత

'అరవింద' అన్న కలం పేరుతో పత్రికలకు పరిచితమైన శ్రీమతి ఏ. యస్. మణి ఏలూరులో వుట్టారు. బి. ఏ. ప్యాసయ్యారు. భర్తగారి ఉద్యోగ రీత్యా ప్రస్తుతం జెమ్మెద్పూరులో వుంటున్నారు. కారేజీలో చదువుకుంటున్నప్పుడు తమ తొలి కథానిక 'కవి - ప్రకృతి' రాశారు. ఆ తర్వాత 'అరుంధతి అలుక', 'మేఘం వర్షించింది', 'అల్లుడి మంచితనం' మొదలైన పలు కథలు; 'పగిలిన ప్రతిమ', 'అవతలి గట్టు' 'ప్రేమ మంత్రం' నవలలూ రాశారు.

"మామూలు రచయిత్రులు లేదా రచయితలు సామాజిక జీవితాన్ని ప్రతిబింబించే రచనలు చెయ్యగలరు కానీ సామాజిక చైతన్యాన్ని సృష్టించ గల రచనలు, మహాకవులు, మేధావులు మాత్రమే

చెయ్యగలరు" అని శ్రీమతి అరవింద అభిప్రాయ పడతారు.

శ్రీమతి లత, శ్రీమతి రంగనాయకమ్మ — 'అరవింద' అభిమాన రచయిత్రులు.

శ్రీమతి లత—కవిత్వాన్ని పలికిస్తూ, జీవిత వేదాంతాన్ని చెబుతారని, శ్రీమతి రంగనాయకమ్మ జీవితంలో బాధని, హైన్యాన్ని నిరసిస్తూ, సంఘర్షణను చిత్రిస్తూ - శ్రీ జీవితాన్ని ఎంత ఉన్నతంగా చేయగలరో చెబుతూ - జీవిత మథనం చేసినట్లు పాత్రలను సృష్టించగలరని ఆమె భావిస్తారు.

'అరవింద' రాసిన 'హరేరామ్' అనే కథను ఈ సంచికలో (38 వ పేజీ) ప్రచురిస్తున్నాము.

పార్లమెంటు ఆఫీసర్

కిరణ్ బేడి

గించే ఉద్యోగం ఏదైనా చేస్తే బాగుండుననిపించింది. కొన్నాళ్లు అలా ఆలోచిస్తూ ఉండిపోయాను. ఇండియన్ పోలీస్ సర్వీస్ లో ఉద్యోగం చెయ్యడానికి ప్రయత్నిస్తే ఎలా ఉంటుందనిపించింది. నా నిర్ణయాన్ని మా అమ్మా నాన్నా కూడా కాదనలేదు. వాళ్ళు నాకు అంత ప్రోత్సాహం ఇచ్చి ఉండకపోతే ఇవాళ నా స్థితి ఇంకోలా ఉండేది” అంటారు కిరణ్ బేడి.

ఇంత చదువూ చదివి పోలీసు ఉద్యోగం చేయాలనుకోవడం ఏమిటని చాలామంది ఆమెను ఆక్షేపించడమూ, నిరుత్సాహపరచడమూ చేసినా ఆమె పట్టు విడవలేదు. “అసలు మొదటినుంచీ కూడా నాకు అన్నిటా ముందు నిలబడడమే ఇష్టం” అంటారు ఆమె.

అందుకనే చదువుకుంటున్న రోజులలో కేవలం చదువు మీదే ఆసక్తి చూపే ‘పుస్తకాల పురుగు’గానే ఆమె మిగిలిపోలేదు. చదువులో ఫస్ట్ క్లాస్ తెచ్చుకుని మొదటి స్థానం వహించినట్టే ఆమె ఆటపాటలలోనూ ఎన్నోసార్లు మొదటి స్థానాన్ని అందుకున్నారు. ఆటలంటే ఆమెకుగల ఆసక్తికి

ఆమె టెన్నిస్ ఆడి గెలుచుకున్న బహుమానాలే గుర్తులు; పాదదం లో ఆమెకుగల ప్రావీణ్యానికి ఆమె పాడి పొందిన బహుమతులే నిదర్శనాలు. టెన్నిస్ ఆటగతైగా ఆమె పెద్ద పేరే సంపాదించారు. 1973 లో శ్రీలంకకూ, భారతదేశానికీ మధ్య సాగిన టెన్నిస్ ట్రై లో పాల్గొని గెలుపొందారు ఆమె. అలాగే 1974లో అహమదాబాదులో జరిగిన హార్డ్ కోర్ట్ టెన్నిస్ ఛాంపియన్ షిప్ కూడా గెలుచుకున్నారు.

జానపద నాట్యాలు చేయడం కూడా కిరణ్ సరదాలలో ఒకటి. ఆ నాట్యాలు చేసి ఆమె ఎన్నో బహుమతులు గెలిచారు. అయితే ఆట పాటలతోనే ఆగిపోకుండా ఆమె ‘చర్చ’లలో కూడా తన నేర్పును ప్రదర్శించి, పంజాబు యూనివర్సిటీవారి బంగారు పతకం పొందారు.

“పోలీసు ఆఫీసర్ల ట్రైనింగు చాలా శ్రమతో కూడిన వ్యవహారం. చాలా మంది మగవాళ్ళే ఆ శ్రమకు ఓర్పుకోలేరు. అలాంటప్పుడు ఆడదానివై న నువ్వెలా ఓర్పుకోగలవు—అని ఎందరో నన్ను నిరుత్సాహ పరిచారు. ఆట పాటలలో

ఈ ఏడాది జనవరి 28 న, రిపబ్లిక్ డే సందర్భంగా ఢిల్లీలో సాగిన పోలీసు బృందం కవాతు చాలా మందిని ఆకర్షించింది. విజయ్ చౌక్ నుంచి ఎర్రకోటదాకా ఆ కవాతు అలా సాగిపోతున్నప్పుడు ఎందరో ఆనందం పట్టలేక హర్షధ్వనాలు చేశారు. అయితే, పోలీసులు కవాతు చేయడం పెద్ద విశేషమేమీ కాదు. అసలు విశేషమంతా ఆ రోజు ఆ బృందాన్ని ఒక పోలీసు అధికారిణి ముందుండి నడిపించడమే! ఒక స్త్రీ—పోలీసు అధికారిణి కావడం ఏమిటి అని ఎందరో ఆశ్చర్యపడవచ్చు. ఆ పోలీసు అధికారిణిని చూసినప్పుడు ఆ ఆశ్చర్యం మరింత ఎక్కువవుతుంది.

ఆ పోలీసు అధికారిణి శ్రీమతి కిరణ్ బేడి. ఆమె ప్రస్తుతం ఢిల్లీలో అసిస్టెంట్ సూపరింటెండెంట్ ఆఫ్ పోలీస్ గా పనిచేస్తూ చాణక్యపురి పోలీస్ స్టేషనును స్వతంత్రంగా నిర్వహిస్తున్నారు. భారతదేశంలో పోలీసు కాబోలో ఇంత ఉన్నత పదవి వహిస్తున్న ఒక్కగా నొక్క వనిత—కిరణ్ బేడి.

కిరణ్ బేడి అవకాశం కొద్దీ పోలీసు ఆఫీసరు కాలేదు. రాజకీయ కాన్ఫ్రంట్ ఎం. ఏ. డిగ్రీ తీసుకుని, రెండేళ్ళబాటు చందీఘర్ యూనివర్సిటీలో లెక్చరర్ గా పనిచేశారు.

“నాలుగు గోడల మధ్య నలభై యాభై మందికి అలా చెప్పిందే చెప్పిందే చెబుతూ కూచోవడం నాకు నచ్చలేదు. బయటి ప్రపంచంతో ఎక్కువ సంబంధం పెంచుకోవడానికి వీలు కలి

నాకున్న అభిరుచి, ట్రైనింగ్ సమయంలో ఎంతో సాయపడింది. గుండె నిబ్బరం ఉంటే సాదించ లేనిదేదీ ఉండదని నేను అనుభవపూర్వకంగా నేర్చుకున్నాను” అన్నారు కిరణ్ బేడి.

పోలీస్ ఆఫీసర్ల ట్రైనింగ్ కు వెళ్ళే ముందు ఆమె అమృతసర్ కు చెందిన బ్రిడ్జ్ బేడి ని ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకున్నారు. ఆయన వాణిజ్య వేత్త; సొంతంగా వ్యవసాయం చేస్తున్న కర్షకుడు.

“నా భర్త నా ఆశయానికి అడ్డు రాకుండా నేను పోలీసు అధికారిణి కావడానికి కావలసిన డైర్యునైట్లను కలిగించి తోడ్పడ్డారు. ఆయన తోడ్పాటే లేకుంటే ట్రైనింగ్ సమయంలో ఎలా ఉండేదానో!” అన్నారు కిరణ్ బేడి తమ భర్త గురించి చెబుతూ.

ఆమె ముస్సోరి, నాగపూరు, ముంబై అబూ, ఫిల్లోరి మొదలైన చోట్ల ఉన్న వివిధ శిక్షణ కేంద్రాలలో రజరకాల శిక్షణలు పొందారు. గుర్రపు స్వారి, చేతుల మీద పాకడం, పెద్ద రై ఫిర్ పట్టుకుని కవాతు చేయడం వంటి కఠినమైన పనులను ఆమె అవలీలగా నేర్చుకున్నారు.

“అంత మంది పురుషుల మధ్య నేను ఒక్క తెనే ప్రీని కావడంతో మొదటంతా అదోలా ఉండేది. ఆ తర్వాత నేను అందుకు అలవాటు పడిపోయాను” అన్నారు కిరణ్ బేడి తమ ట్రైనింగును తలుచుకుంటూ. అలా పురుషులతో సాటిగా నిలబడి శిక్షణ పొందిన కిరణ్ తమ శ్రద్ధాసక్తులతో పైఅధికారులను మెప్పించారు.

“ఉద్యోగంలో ప్రవేశించిన కొత్తలో నా పర్యవేక్షణ కింద పనిచేయవలసిన పోలీసు నిబ్బంది చాలా చిత్రంగా ప్రవర్తించేవారు. నేనేదో వాళ్ళ మీద అధికారం చెలాయిస్తున్నానన్న భ్రమ మెల్లిగా తొలిగేటట్టు నడుచుకున్నాను. కొన్నాళ్ళ ఇలా గడిచాక, వాళ్ళకు నా తీరు అర్థమైంది. ఇప్పుడు మా మధ్య అరమరికలు ఏవీ లేవు. మేము కలిసి, కట్టుగా పనిచేయడానికి అలవాటు పడ్డాము” అంటారు ఆమె.

పోలీసు ఆఫీసరు అయ్యాక, ఉద్యోగ నిర్వహణలో తాను ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలు అట్టే లేవంటారు ఆమె. కిరణ్ ఒక్కగానొక్క సమస్య ఆమె భర్తకు దూరంగా ఉండడమే.

మెక్సికోలో ప్రపంచ వనితల సమావేశం

ప్రీలు కేవలం తమ హక్కులకు సంబంధించిన వ్యవహారాలలో మాత్రమే కాదు. ప్రపంచాన్ని ఎదుర్కొంటూన్న అతి ముఖ్య రాజకీయ సమస్యల విషయాలలో కూడా తగు నిర్ణయాలు తీసుకోగల సమర్థులే. మెక్సికోలో ఇటీవల అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సర సందర్భంగా జరిగిన మహాసభ యీ అంశాన్నే స్పష్టంగా ఋజువు చేసింది.

ఐక్యరాజ్య సమితి ఆధ్వర్యంలో సాగిన ఈ సమావేశానికి 133 దేశాల నుండి 6,000 మందికి పైగా వచ్చిన ప్రతినిధులు రెండు వారాల చర్చల అనంతరం, ప్రపంచ వనితల పురోగతిని త్వరితం చేసే దశ వర్తప్రణాళిక ఒకదానిని ఆమోదించారు. ఈ మహాసభ సంపూర్ణ సమావేశ్య సాధనకు సంబంధించిన సమస్యనే ప్రధానంగా చర్చించింది. తమ తమ దేశాలలో అర్థిక రాజకీయ సాంస్కృతిక రంగాలలోనూ, ప్రపంచ శాంతిని బలపరచి వివిధ దేశాల ప్రజల మధ్య స్నేహ సహకారాలను పెంపొందించడంలోనూ ప్రీలు నిర్వహించవలసిన ప్రముఖ పాత్రను గురించి కూడా ఈ సమావేశం చర్చించింది. ఈ ప్రధాన సమస్యలే శ్రీలంక ప్రధాన మంత్రి, అస్టేరియా ప్రధాని సతీమణి, ఈజిప్టు అధ్యక్షిని భార్యను, తదితర ప్రముఖ మహిళలను సోవియట్ ప్రతినిధి వర్గానికి నాయకత్వం వహించిన తొలి మహిళా రోడసి విలేక శ్రీమతి తరెష్కోవాను ఒక చోటికి చేర్చాయి.

ఈ సమావేశానికి మనదేశం ప్రతినిధుల బృందం ఒక దానిని పంపింది. ఆ బృందానికి మహారాష్ట్ర విద్యాశాఖ మంత్రి ప్రభాకర్ అధ్యక్షత వహించారు. పార్లమెంట్ సభ్యులైన

పార్వతీకృష్ణన్, మార్గరెట్ ఆల్వా; అలీమర్ యూనివర్సిటీకి చెందిన సకినాహసన్; సుప్రిం కోర్టు న్యాయవాది అయిన శ్యామలా పప్పు; సాంస్కృతిక సంబంధాల కౌన్సిలుకు చెందిన సూనుకోచార్ తక్కిన ప్రతినిధులు. ఇండియన్ ఆడివిస్ట్రేటివ్ సర్వీస్ కు చెందిన పద్మరామ చంద్రన్ బృందానికి కార్యదర్శిగా పనిచేశారు. ఈ బృందంలో ఇద్దరు పురుషులు (పి.ఎన్. బుత్రా, శ్రీనివాసన్) కూడా వున్నారు.

ఐక్యరాజ్య సమితి నెక్రటరీ జనరల్ కర్ట్ వార్టీమ్ మహాసభ ప్రారంభోత్సవ సందర్భంలో ప్రసంగిస్తూ, పురుషులతోపాటు సమాన పాతాలో ప్రీలు కూడా తమ హక్కుల ననుభవించే నూతన అర్హిక, సాంఘిక వ్యవస్థ నొకదానిని అంతర్జాతీయ స్థాయిలో నెలకొల్పాలని మానవాళి సాగించే పోరాటంలో భాగంగా యీ మహాసభను పరిగ జేందాలని పేర్కొన్నారు.

అన్ని దేశాలలోనూ ప్రీలు వ్యతిరేకంగా చూపించబడుతున్న వివక్షణను నిర్మూలించాలని మహాసభ ఆమోదించిన కార్యక్రమ ప్రణాళిక కోరుతున్నది. ప్రీలో నిరక్షరాస్యతను తొలగించాలని, వారికి ఓటు హక్కు లేని దేశాలలో దాన్ని కల్పించాలని, పారిశ్రామిక దేశాలు ఉద్యోగ విషయంలో పురుషులతో ఉద్యోగముచ్చే విధానాన్ని విడనాడాలని, వార్తలలోనూ, ప్రకటనలలోనూ ప్రీలను గూర్చి అనన్యంగా చిత్రీకరించడం మానాలని ఈ ప్రణాళిక అభిప్రాయపడింది.

జూలై 2న నేడు ముగిసిన ఈ మెక్సికో మహాసభ సమావేశాల్లో ప్రీలు సాగిస్తున్న పోరాటంలో ఒక మైలు రాయిగా చరిత్రలో నిలవగలదు.

“గత రిపబ్లిక్ దినోత్సవ సందర్భంగా పోలీసు దళం ముందుండి కవాతు చేయడం, ఆ మర్నాడు ప్రధానమంత్రి శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీని కలుసుకుని సంభాషించడం - నా జీవితంలో మరచిపోలేని మధుర ఘట్టాలు.” అన్నారామె.

ఆమె ఉద్యోగం చేస్తున్న చాణక్యపురి ప్రాంతంలో నేరాల సంఖ్య భాగా తగ్గి పోయిందని, ఆమె రోజంతా పనిచేసి, ఎక్కడా ఏ పెద్ద నేరమూ జరగకుండా జాగ్రత్తలు తీసుకుంటూ వుంటారని చెప్పుకుంటారు.

ఆరడుగుల పొడవుతో అందరినీ ఆకర్షించే కిరణ్ బేడి వయసు ‘25 సంవత్సరాలే’ అని తెలిసినప్పుడు, ఆమె ఇంత చిన్న వయసులోనే ఎన్నెన్ని విజయాలు సాధించారో అని ఆశ్చర్యం కలగక మానదు.

ప్రీలు కొన్ని తరహాల ఉద్యోగాలే చేయగలరు అనే మూఢ నమ్మకాన్ని వమ్ము చేసి, పురుషులు మాత్రమే చేయదగ్గ ఉద్యోగాన్ని చేస్తున్న వనిత - శ్రీమతి కిరణ్ బేడి.

ఎల్లిప్పడూ నేను ఎన్నికచేసి ధరించే ఏకైక మార్కు ఒక్కటే -
అదే శంఖు మార్కు లుంగీ

**శంఖు
మార్కు
లుంగీలు
చేతిగుడ్డలు**

చిత్రం: అక్కరెపపై

Aykan

మొహమదు అబూబకర్ & కంపెనీ
95. తంబుచెట్టి వీధి, మదరాసు-600001

బ్రాంచీలు : మధురై • క్వీలాన్ • కలకత్తా

భారతదేశ చరిత్రలో ఆగస్టు నెల

ఆగస్టు 15 న మన దేశం స్వతంత్రమైనది. అందుచేత ఆగస్టు నెల మన తెంతో గర్వకారణమైనది. అంతేకాకుండా ఆగస్టు నెలలోనే అనేక ప్రముఖ సంఘటనలు జరిగినందువల్లా ఈ దేశ చరిత్రలో 'ఆగస్టు నెల' ఓ విశిష్టతను సంపాదించుకొంది. ఆ విశేషాలు ఏమిటంటే—

1659 ఆగస్టు 30: షాజహాన్ కళా ప్రేమికుడైన మొగల్ చక్రవర్తి. ఇతని పెద్ద కుమారుడు దారా షికో షాజహాన్ తరవాత ఇతడే మొగల్ చక్రవర్తి అయివుంటే భారత చరిత్ర ఇంకోలా ఉండేది. కాని, దురదృష్టవశాత్తు బెరంగజేబు చక్రవర్తి అయ్యాడు. 1659 ఆగస్టు 30 న దారా షికోని వదిలి అతని తలని ఖైదులో ఉన్న షాజహాన్ (తండ్రి)కి కానుకగా పంపాడు బెరంగజేబు:

1756 ఆగస్టు 12: 18 వ శతాబ్దపు మధ్య కాలానికిల్లా ఆంగ్ల ప్రభావం కలకత్తాలో బాగా పాతుకొనిపోయింది. వ్యాపారం చేసుకోడానికి వచ్చిన తెల్లదొరల ఆధిపత్యం భారత రాజకీయ రంగంలో ప్రవేశించింది. 1756 ఆగస్టు 12 న షా ఆలం దగ్గర బెంగల్ సంతానంపై గల అధికారాన్ని రాబర్ట్ క్లైవు సంపాదించాడు. ఈ అధికారాన్నే పునాదిగా చేసుకుని ఆంగ్ల సామ్రాజ్య భవనం ఇక్కడ వెలసింది.

1775 ఆగస్టు 5: 1775 ఆగస్టు 5 న ఆంగ్లేయులకు విరుద్ధంగా ప్రవర్తించాడనే నేరాన్ని మోసి మహారాష్ట్ర నందకుమార్ ని అనాటి గవర్నర్ జనరల్ అయిన వారన్ హేస్టింగ్స్ ఉరి తీయించాడు. ఈ విషయమై బ్రిటిష్ పార్లమెంటులో కొంత చర్చ జరిగింది.

1800 ఆగస్టు 18: వ్యాపారం చేసుకోడానికి వచ్చిన ఈస్టిండియా కంపెనీ మెల్ల మెల్లగా దేశాన్ని కబళించి వేసింది. చివరకు 1800 ఆగస్టు 18 న ఒక ప్రకటన వెలువడింది. దాని ప్రకారం ఈస్టిండియా కంపెనీ మన దేశంలో వ్యాపారం చేయడమే కాకుండా ఆంగ్ల శాసనాధికారానికి ఇక్కడ ప్రతినిధి కూడా అయింది. ఈ విధంగా మన దేశంలో ఆంగ్లేయుల పరిపాలన ఆరంభమైంది.

1858 ఆగస్టు: 1857 లో సిపాయిల తిరుగుబాటు జరిగింది అని మన దేశ చరిత్రలో ఉంది. కాని, అది తిరుగుబాటు మాత్రమే కాదు, దేశాన్ని స్వతంత్ర మొనర్పాలని చేసిన మొదటి ప్రయత్నం. అందుచేత దీనిని ప్రథమ భారత స్వాతంత్ర్య సమరమని పేర్కొనటం ఉచితం. ఈ సంగ్రామానంతరం 1858 ఆగస్టులో మన దేశంపై ఈస్టిండియా కంపెనీకి గల అధికారాన్ని విక్టోరియా మహారాణి తీసుకొంది. నాటి నుంచి విక్టోరియా మహారాణి భారత సామ్రాజ్య అయింది.

1917 ఆగస్టు 20: 1917 లో మాంటేగ్ భారత దేశ మంత్రిగా పని చేశాడు. 1917 ఆగస్టు 20 న మాంటేగ్ ఓ ప్రకటన చేశాడు. దాని ఫలితంగా భారతీయులకు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వం నెలకొల్పడానికి అవకాశం కలిగింది. అనాటి నుంచి ఎన్నుకోబడిన ప్రతినిధుల ద్వారా స్వాతంత్ర్య శాసన వ్యవస్థ మన దేశంలో ఏర్పాటయింది.

1925 ఆగస్టు 9: దేశానికి స్వాతంత్ర్యం సమకూర్చాలని కొంత మంది నవయువకులు విప్లవ విరులుగా తయారయ్యారు. వీరిలో కొందరు 1925 ఆగస్టు 9 న తేడీ అర్ధరాత్రి సమయంలో లక్నో బ్రెయిన్ ము కాకోరి అనే చోట నిలిపివేశారు. అందులోని ప్రభుత్వ బజానాలోంచి రమారమి నాలుగు వేల రూపాయలు దోచుకున్నారు. మన స్వాతంత్ర్య సమర చరిత్రలో 'కాకోరి బ్రెయిన్ కాండ'గా ఈ సంఘటన ప్రసిద్ధి చెందింది. చాలా కాలం తేసు నడిచింది. చాలా మందికి యావజ్జీవ కారాగార శిక్ష విధించబడింది. రామప్రసాద్, బిష్మిల్, అసఫాకుల్లా ఖాన్, సర్దార్ రోషన్ సింహ్, రాజేంద్ర లాహిరియ 1925 డిసెంబరులో ఉరి తీయబడ్డారు.

1932 ఆగస్టు 4: 1932 ఆగస్టు 4 న రౌండ్ టేబిల్ సమావేశం జరిగింది. దీన్ని అప్పటి గ్రేట్ బ్రిటన్ ప్రధాన మంత్రి శ్రీ మెక్డొనాల్డ్ ఏర్పాటు చేశారు. ఈ సమావేశానికి మన తరపున ప్రతినిధిగా గాంధీజీ ఇంగ్లండు వెళ్ళారు. ఈ సంది సంభాషణల ఫలితంగా మనకు పాంప్ర దాయిక నిర్ణయాధికారం లభించింది. గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా ఆక్ట్ తయారయింది. చివరకు దీని స్వీకృతి కూడా ఆగస్టు నెలలోనే 2 వ తేదీన జరిగింది.

1942 ఆగస్టు 8: ఈ తేదీ భారత దేశ చరిత్రలో ఎంతో ప్రఖ్యాతి గాంచింది. ఈ రోజున బొంబాయిలో అఖిల భారత కాంగ్రెస్ మహాసభ 'భారత్ చోడో' (క్విట్-ఇండియా) ఆందోళనను లేవదీసింది. ఆంగ్ల ప్రభుత్వం మూటాముల్లై సర్దుకొని భారత దేశం నుంచి వెళ్ళిపోవాలని ఈ ఆందోళన ముఖ్యోద్దేశం. ఆ మరునాడు—అనగా 9 వ తేదీన ప్రముఖ నాయకుల్ని ఆంగ్ల ప్రభుత్వం అరెస్టు చేసింది. దీనితో దేశమంతటా 'కరో యా మరో' (దూ ఆర్ టై) సంగ్రామం తుపాసులాగా లేచింది.

1946 ఆగస్టు 12: లార్డ్ వేవెర్ 1946 ఆగస్టు 12 న జవహర్ లాల్ నెహ్రూను మధ్యవర్తి ప్రభుత్వం (ఇంటెరిమ్ గవర్నమెంట్) నెలకొల్పడానికి అహ్వానించాడు.

1947 ఆగస్టు 15: మన దేశం స్వతంత్రమయింది.

కె. లక్ష్మి, ముక్కువ

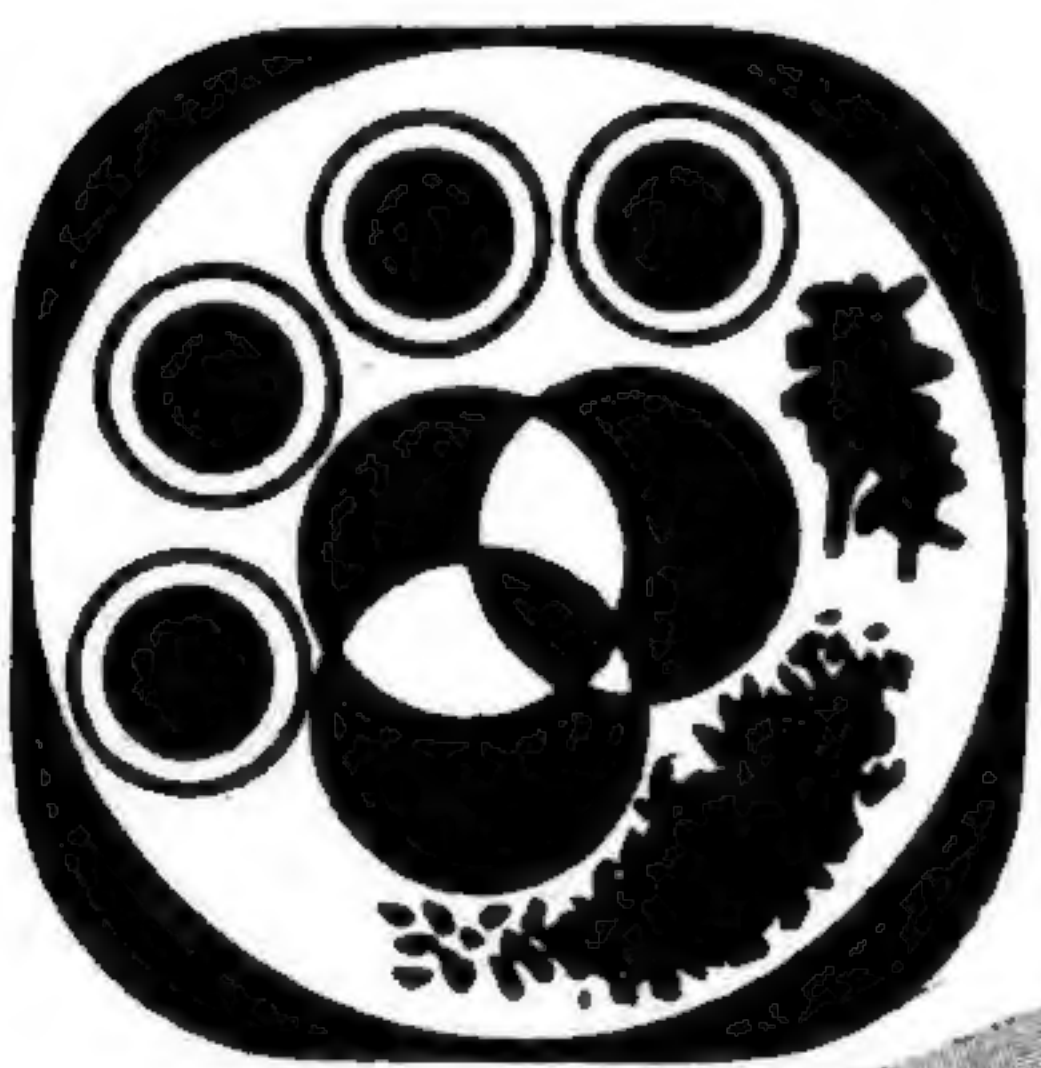
నోరూరించి, చవులు పుట్టించే మంచి వంటకం తిన్నప్పుడు ఒక రకమైన ఆనందం కలుగుతుంది. కొన్ని వంటలు చాలా బాగుంటే, 'ఆ అమ్మ చేతి వంటకో రుచి' అని ప్రశంసిస్తూ ఉంటారు. నాలుగు రకాల వంటకాలనూ, నలుగురూ మెచ్చేలా వండడం గొప్ప విషయం. చేసిన వంటలనే మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ కూచోడం కంటే, కొత్త వంటలు చేయడం నేర్చుకుంటే బావుంటుంది కదా. అంచేతనే, మామూలుగా మన వంటలు, పిండి వంటల గురించి కాకుండా పత్ర, ఖమన్ థోక్లా, ముంగుదాల్ బాణి, థేప్లా-పొటాటో బాణి వంటి గుజరాతీ వంటకాలు ఎలా చేస్తారో 'వంటలు' శీర్షిక ద్వారా తెలుసుకున్నాము. ఈమారు శ్రీఖండ-పూరి, ఖాండ్వీ అనే మరి రెండు రుచికరమైన గుజరాతీ వంటకాలను చేసే పద్ధతుల గురించి తెలుసుకుందాము. వాటి పద్ధతిత్రాలు పక్క పేజీలో కనిపిస్తున్నాయి.

శ్రీఖండ-పూరి

దీనికి ముఖ్యంగా కావలసినవి 750 గ్రాముల పెరుగు; 500 గ్రాముల చక్కెర. ఇక కావలసిన తక్కిన వస్తువులు : 25 గ్రాముల సార పప్పు, కాస్త ఏలక్కాయల పొడి. వీటితో శ్రీఖండ చేసుకోవచ్చు. పూరిలు చేసు కోవడానికి గోధుమ పిండి, నూనె లేదా వనస్పతి.

ఒక చదరపు గజం పరిమాణంలో ఉన్న సన్నని నూలు గుడ్డ తీసు కోవాలి. పెరుగును అందులో ఉంచి మూటలా కట్టి వేలాడదీయాలి. అలా రాత్రి ఏ ఉట్టికో వేలాడ గట్టిన ఆ మూటను మరుసటి రోజు ఉదయం దాకా అలా ఉంచాలి. పెరుగులోంచి కారిపోయే నీటిని ఏ పాత్రలోనో పడేలా అమర్చుకోవడం మంచిది. అలా రాత్రంతా పెరుగునుంచి నీరు కారిపోయి, చిక్కని గడ్డ పెరుగు మిగులుతుంది. దాన్ని, పొడిచేసి ఉంచిన చక్కెరతో బాగా కలుపుకోవాలి. తర్వాత పసుపురంగు (ఆహార పదార్థాలకు రంగు వేయడం కోసం వాడేది)నూ, ఏలక్కాయల పొడినీ కలపాలి. ఇష్టమున్నవారు సారపప్పును శ్రీఖండ మీద అద్దుకోవచ్చు. పూరి ఎలా చెయ్యాలో ప్రత్యేకంగా చెప్పుకోనక్కరలేదు కదా. పూరి పిండిని ముద్దలుగా చేసి ఒత్తే ముందు వాటిలో కొద్దిగా నెయ్యి గాని, వనస్పతి గాని చేర్చి, ఒత్తితే బాగుంటుంది. ఈ పూరిల మీద శ్రీఖండ వేసుకుని గాని, పూరిలను శ్రీఖండలో ముంచుకుని గాని, తింటే బాగుంటాయి. మహారాష్ట్రదేశంలో కుభకార్యాలకు విధిగా ఈ వంటకాన్ని తయారు చేస్తారు.

జూలై 15 వ తేదీ వంటకలో ఇచ్చిన 'గుజరాత్ వంటకాలు' వర్ణచిత్రంలో కనిపిస్తున్నవి చేమదుంప అకులవి, కంద అకులు కావని కొందరు పాఠకులు తెలియ జేశారు. 'పత్ర' వంటకాన్ని ఈ రెండు రకాల అకులతోనూ చెయ్యవచ్చునని పాఠకులకు తెలియజేస్తున్నాము. సం. పవిత్ర

వంటలు

ఖాండ్వీ

ఇది చేయడానికి ఒక కప్పు నెనగపిండి, రెండు కప్పుల పుల్లని మజ్జిగ ముఖ్యంగా కావాలి. అల్లం ముక్క, మూడు పచ్చిమిరపకాయలు, $\frac{1}{2}$ టీ స్పూను పసుపు పొడి, $\frac{1}{2}$ టీ స్పూను మిరపొడి, $\frac{1}{2}$ టీ స్పూను ఉప్పు, 1 టేబిల్ స్పూను నూనె, $\frac{1}{2}$ టీ స్పూను ఆవాలు, $\frac{1}{2}$ టీ స్పూను జీలకర్ర, కొబ్బరికోరు, కొత్తిమిరి — కావలసిన తక్కిన వస్తువులు.

నెనగపిండిని తీసుకుని, దాన్ని పుల్లటి మజ్జిగతో కలిపి, అందులో ఉప్పువేసి దోసె పిండిలా పలచగా ఉండేట్లు కలుపుకోవాలి. తర్వాత పచ్చి మిరపకాయలనూ, అల్లాన్నీ తీసుకోవాలి. వాటికి పసుపు పొడినీ, మిరప పొడినీ కలిపి బాగా ముద్దలా వచ్చేట్లు నూరుకోవాలి.

మూడు పెద్ద పళ్ళాలను తీసుకుని వాటిమీద నూనె పట్టించి ఉంచుకోవాలి.

మజ్జిగతో కలిపిన నెనగపిండినీ, అల్లం పచ్చిమిరపకాయల ముద్దనూ ఒక పాత్రలో చక్కగా కలుపుకోవాలి. ఆ పాత్రను అలాగే పొయ్యిమీద సన్నని నెగ తగిలేలా ఉంచి, కలియబెడుతూ ఉండాలి. పాత్రలోపలి పిండి కాస్త గట్టిబడేదాకా, దాని పచ్చివాసన పోయేదాకా అలా ఉడకబెట్టాలి. తర్వాత ఆ ఉడికిన ముద్దను తీసుకుని, నూనె పూసిన మూడు పళ్ళాలమీదా పోసి సన్నని పొరలా వచ్చేట్లు అమర్చుకోవాలి. వాటిని అలా ఉంచి చల్లబడనివ్వాలి. చల్లబడ్డ తర్వాత ఆ పొరలను రెండేసి నెంటిమీటర్ల చిన్న ముక్కలుగా కోసి తీసి చుట్టి మరో పెద్ద పాత్రలో వేసుకోవాలి.

వంట నూనెను తీసుకుని కాచి అందులో ఆవాలు, జీలకర్ర వేసి, పోపు వేసి పెట్టుకోవాలి. అలా పోపు తయారయ్యాక ఆ నూనెను పాత్రలో ఉన్న ఖాండ్వీ మీద పోసి, అలా వేయించాలి. తురిమిన కొబ్బరి కోరునూ, కొత్తిమిరి ఆకులనూ వేసి ఖాండ్వీని బాగా వేయించాలి. బాగా వేగిపోయాక పాత్రను దించేస్తే 'ఖాండ్వీ' సిద్ధం.

ఖాండ్వీని చట్నీతో కలిపి తింటే పసందుగా ఉంటుంది.

ఈ రెండూ చేసుకున్నవాళ్ళు - అవి సరిగ్గా వచ్చాయా, లేదా; తింటే ఎలా ఉన్నాయి - అన్న విషయాలు 'వనిత'కు రాయ వచ్చును. ఈ వంటకాల గురించి తమ తమ అభిప్రాయాలు కూడా రాయవచ్చును.

మహారెండు

గుజరాత్ వంటకాలు

త్రాంద-పూరి

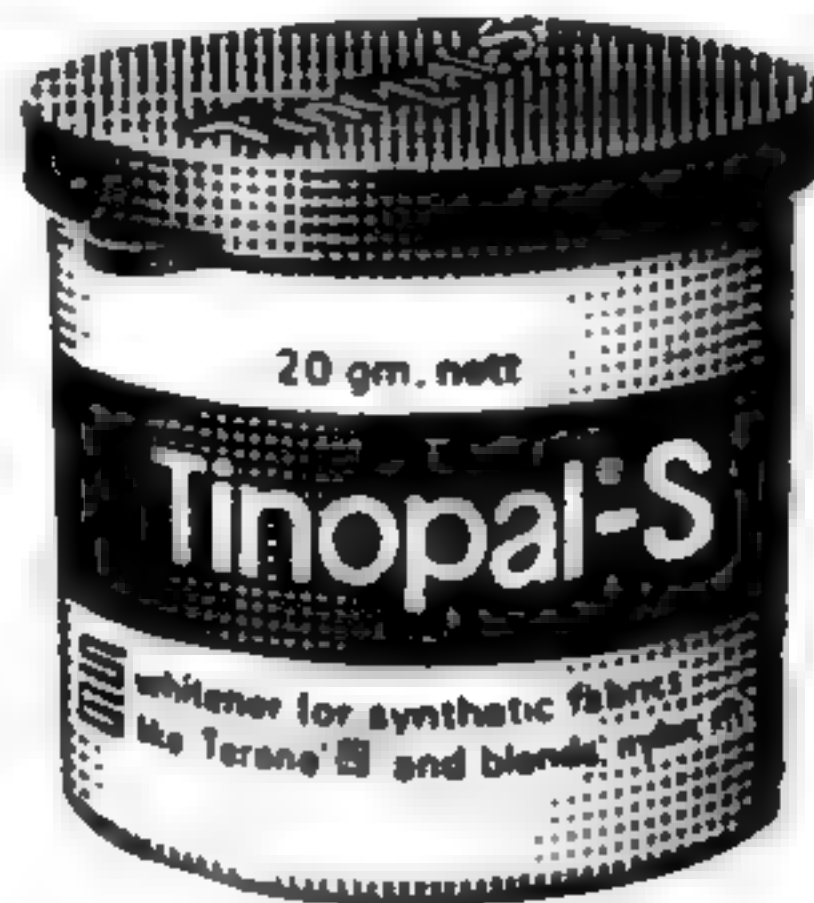

టినోపాల్®

సర్వోత్తమ తెలుపు కోసం

టినోపాల్-ఎస్
సింథెటిక్ మరియు
మిశ్రమ దుస్తులకు

టినోపాల్®
నూలు దుస్తులకు

❶ టినోపాల్ సీబా-గైగి లిమిటెడ్ స్విట్జర్లెండ్ వారి రెజిస్టర్డ్ ట్రేడ్మార్కు.
సుహృద్ గైగి లిమిటెడ్, పి. ఓ. బాక్స్ 11050, బొంబాయి 400 020

Shilpi SGT. 1A/74 Tel

శిరోజాలంబ = అలంకారం

3

క్రట్టుకూ బొట్టుకూ ప్రాధాన్యం ఇచ్చినంత మాత్రాన అందం ఎక్కువ కాదు. తలకట్టుకు కూడా తగిన ప్రాముఖ్యం ఇచ్చి శిరోజాలంకరణ చేసుకుంటే మరింత అందంగా కనబడే ఆస్కారం ఉంటుంది.

ఏదో పెళ్ళికో, పేరంటానికో వెళ్ళవలసి వచ్చిందనుకోండి. అందరిలా ఏ జడో, ముడో వేసుకోవడం కంటే, మరేదైనా ప్రత్యేకమైన పద్ధతిలో జుట్టును అలంకరించుకుంటే ఎంత బావుంటుంది? ఇదివరకు ఈ శీర్షికలో మనం 'బాబీ వైయర్'లో శిరోజాలంకరణ చేసుకోవడం ఎలాగో తెలుసుకున్నాము. ఈ మారు మరో కొత్త తరహా శిరోజాలంకారం చేసుకోవడం ఎలాగో ఇక్కడ వర్ణ చిత్రాల రూపంలో తెలుసు పుందాము.

ముందుగా ఏం చెయ్యాలంటే - జుట్టును బాగా

2

వెనక్కు దువ్వకోవాలి. అలా జుట్టును వెనక్కు దువ్వి ఆరో ఏడో పాయలుగా చేసుకుని వాటిని మెడ వెనుక బాగంలో చిత్రంలో చూపినట్లు వర్ణ రిబ్బనుతో కట్టేసుకోవాలి.

తర్వాత ఒక పాయను తీసుకుని, దాన్ని మళ్ళీ వెనక్కు దువ్వి హెయిర్ స్పేర్ ఉవయోగించి చిత్రం 2 లో ఉన్నట్లు ముడివేసి ఉంచాలి.

ఎలా ముళ్ళు వేసుకోవాలో చిత్రం 3 నుంచి తెలుసుకోవచ్చు.

బాబ్ విన్నులతో కుడివైపు, ఎడమవైపు, మధ్య ఒక్కొక్క ముడి వచ్చేటట్లు అమర్చుకోవాలి.

వక్కపేజీలో ఉన్న వర్ణచిత్రాలు చూస్తే ఈ శిరోజాలంకారం ఎలా చేసుకోవాలో స్పష్టమవుతుంది.

తర్వాత ఈ శిరోజాలంకారం మీద కాస్త హెయిర్ స్పేర్ వేసుకుంటే జుట్టు మెత్తగానూ, చెదిరి పోకుండానూ ఉంటుంది.

ఈ ముళ్ళు అందంగా కనిపించాలంటే పూవుల
'గాజ్రా'నో, గులాబీలనో ఆ ముడుల మధ్య ఉంచి
అలంకరించుకోవచ్చు.

ఈ హెయిర్ డ్రైయిర్ చేసుకోవడానికి కొంత
శ్రమవదాలి. ఇతే ఈ అలంకరణను పూర్తిగా చేసుకున్న
తర్వాత, వద్ద శ్రమ వ్యర్థంకాలేదనిపించక మానదు.
ఈ కరోజాలంకారం అందానికి అందం, ఆకర్షణకు
ఆకర్షణ కలిగిస్తుంది !

స్త్రీ జీవితం వివాహంతో ఒక ప్రత్యేకతను పొందుతుందని హిందువుల విశ్వాసం. వివాహితులైన స్త్రీల జీవితం వారు సంతానవతులు కావడం ద్వారా, పది కాలాలపాటు పచ్చగా పసుపు కుంకుమా దరించి ఐదువతనంతో ఉండడం ద్వారా సఫలమవుతుందని మన వాళ్ళ నమ్మకం. ఇలా సంతాన ప్రాప్తి కోసం, పుట్టిన పిల్లల ఆయురారోగ్యాల కోసం, ఐదువతనం వర్తిల్లడం కోసం మన స్త్రీలు ఎన్నెన్నో వ్రతాలు, నోములు ఆచరిస్తుంటారు. వీటిలో వరలక్ష్మీవ్రతం ప్రముఖమైనది.

స్త్రీలు సర్వ సౌభాగ్యాలనూ, పుత్ర పౌత్రాదులనూ పొంది సుఖంగా ఉండడానికి వరలక్ష్మీవ్రతం చేయాలని పరమేశ్వరుడే పార్వతికి చెప్పినట్లు స్కాంద, భవిష్యోత్తర పురాణాలలోని కథల

కలకం మీద ఒక కొబ్బరికాయను ఉంచి, దానికి చెవులు, కళ్ళు, ముక్కులను తీర్చి అలంకరిస్తారు. కొందరు మంటపం మధ్య వేసిన ముగ్గు మీద ఒక అరటాకును వేసి, దాని మీద బియ్యం పోసి ఆ బియ్యం మీద కలకం పెడుతూ ఉంటారు. మరికొందరు కొబ్బరికాయకు కళ్ళు, చెవులు, ముక్కు తీర్చడానికి బదులు వెండితో చేసిన వరలక్ష్మీదేవి ముఖాన్ని ఉంచి పూజ చేస్తుంటారు. ఇలా కలక స్థాపన చేసిన తర్వాత వరలక్ష్మీ దేవిని ఆవాహనచేసి, షోడశోపచారాలా చేసి పూజ చేస్తారు. రకరకాల నింది వంటలు దేవికి నైవేద్యం పెడతారు. అలా పూజ చేశాక, ఆ మంటపంలోని దేవి ముందు ఉంచిన పసుపు తోరాలకు పూజ చేస్తారు. ఈ తోరాలకు తొమ్మిది ముళ్ళు వేస్తారు. పూజ

అన్నది. చారుమతి ఎంతో సంతోషించి దేవిని స్తుతించింది. ఆ తర్వాత చారుమతి మరి కొందరు ఇల్లాళ్ళతో కలిసి వరలక్ష్మీదేవి కలలో చెప్పినట్లుగా వరలక్ష్మీవ్రతం చేసింది. దేవిని పూజించిన తర్వాత తోరాలు కుడిచేత కట్టుకొని దేవికి ప్రదక్షిణ నమస్కారాలు చేశారు. అలా చేస్తూ ఉండగానే వారి యిళ్ళల్లో సకల సంపదలూ వచ్చి చేరాయి. వచ్చిన తక్కిన స్త్రీలందరూ చారుమతిని ప్రశంసించి ప్రతి ఏడాది ఆ వ్రతం చేస్తూ పుత్ర పౌత్రాభివృద్ధి, దనకనకవస్తు వాహనాల సమృద్ధి కలిగి సుఖంగా గడిపారు.

ఇది పార్వతికి పరమేశ్వరుడు చెప్పిన కథ.

వరలక్ష్మీవ్రతం నాటి సాయంకాలం హార తెత్తి, ముత్యదుపులను పేరంటానికి పిలిచి తాంబూలాలు ఇచ్చి సత్కరించి పంపిస్తారు.

వల్ల తెలుస్తున్నది. వరలక్ష్మీవ్రతాన్ని ప్రతి ఏడాది శ్రావణ మాసం శుక్లపక్ష పూర్ణిమకు ముందు వచ్చే శుక్రవారం నాడు చేస్తుంటారు. ఆ రోజు వ్రతం చేసుకోవడానికి వీలులేని వాళ్ళు శ్రావణ మాసంలో వచ్చే ఏ శుక్రవారం రోజైనా ఈ వ్రతాన్ని చేసుకుంటారు.

వరలక్ష్మీవ్రతం నాటి ఉదయం స్త్రీలు కుదిగా తలంటి పోసుకుని, కొత్తబట్టలు కట్టుకొని, ఒక మంటపం కట్టి అందులో మధ్యగా ముగ్గువేసి, వరలక్ష్మీని ఆహ్వానిస్తూ పాట పాడి మంటపం మధ్య కలకం ఒకదాన్ని తెచ్చి స్థాపిస్తారు. కొందరు కలకంలో బియ్యం, కందిపప్పు, చెవులకు (తాటాకు కమ్మ) వంటివి వేస్తుంటారు.

అయిన తర్వాత స్త్రీలు భక్తిగా తోరాలు కట్టుకుంటారు. వాయినాలు ఇచ్చుకుంటారు.

వరలక్ష్మీవ్రతాన్ని మొదట ఎవరు ఎలా చేశారు:

భవిష్యోత్తర పురాణంలోని కథ ఇది - మగద దేశంలో కుండినమనే పట్టణం ఉండేది. ఆ పట్టణం అన్ని సంపదలతో నిండి ఉండేది. ఆ ఊళ్ళో చారుమతి అనే బ్రాహ్మణ స్త్రీ ఉండేది. ఆమె పతివ్రత, ఒకరోజు మహాలక్ష్మికి ఆమె మీద అనుగ్రహం కలగగా, ఆమె కలలో కనిపించి తాను వరలక్ష్మీనని తెలియజెప్పి శ్రావణ శుక్ల పూర్ణిమకు ముందు వచ్చే శుక్రవారం నాడు తనను పూజిస్తే కోరిన వరాలను ఇస్తానని

ఈ వ్రతం చేసినందువల్లనే పార్వతికి కుమార స్వామి కలిగాడనీ, ఈ వ్రతం చేయడం ద్వారానే నందుడూ, విక్రమాదిత్యుడూ రాజ్యం సంపాదించారనీ, అప్పటినుంచీ ఈ వ్రతం బాగా ప్రచారం లోకి వచ్చిందనీ అంటారు.

తమిళనాడులో కూడా వరలక్ష్మీ వ్రతానికి ఎంతో ప్రాధాన్యం ఇస్తారు. తమిళ స్త్రీలు కలకంలో బియ్యం పోసి, తెలుగువారి లాగే వరలక్ష్మీని ఆవాహన చేసి నోము నోచుకుంటారు. కన్నడిగులు ఈ నెలలోనే గోరీహబ్బ అనే పేరిట గోరీవ్రతం చేసుకుంటుంటారు.

జాతి వివక్షలేకుండా వివాహితులైన హిందూ స్త్రీలందరూ ఈ వరలక్ష్మీ వ్రతాన్ని చేసుకోవడం ఒక విశేషం:

“చూడండి మీరా - మీరు ఈ వచ్చే సంగీత పరీక్షకు కడుతున్నారా?” అసక్తిగా అడిగాడు గోపాల్ మీరాను.

అదిలో బెరుకు బెరుకుగా దూర దూరంగా వుండిపోయే మీరా రాను రాను విద్యార్థులందరిలో పాటూ కూర్చుని సంగీతం నేర్చుకోవడం, అవసరమైనంత వరకూ వారితో అరమరికలు లేకుండా మాట్లాడటం జరుగుతున్నది.

గోపాల్ చూటలకు మీర ఎ తీరున సమాధానం ఇస్తుందోనని క్రిగంట జాగ్రత్తగా గమనించసాగాడు. వీణ శ్రుతిజేస్తున్న రామదాసు.

తన వీణ శ్రుతిని గురువుగారి వీణ శ్రుతిలో మేళవించే ప్రయత్నంలో వున్న మీర తలెత్తకుండానే నెమ్మదిగా సమాధానమిచ్చింది. “నాకు పరీక్షల అవసరమేమున్నదీ?”

“అరే. ఎందుకనీ? మేమందరం వ్రాయబోతున్నాం పరీక్షలు. అలిండియా రేడియోలో పాడటానికిగానీ...మరెందుకగానీ సర్టిఫికేట్ అవసరం కదా!” గోపాల్ ఎంతో చురుకూలంగా మీర ముఖంలోనికి చూస్తూ చూట్లాడుచున్నాడు.

ఈ సారి కొద్దిగా తల ఎత్తిందే కానీ మీర గంభీర ముద్రలో మాత్రం అణుమాత్రమంతైనా మార్పులేదు. “నాకు అటువంటి అశయాలేమీ లేవు. బాల్యముగా ‘శభాష్’ అనడం కంటే పెద్ద సర్టిఫికేట్ వుందని నేననుకోను. అంతే చాలు.”

రామదాసు గురుకులంలో పెరుగుతున్న మీరాకు యుక్త వయసు వచ్చింది. చదువులోను, సంగీతంలోనూ అమె ప్రజ్ఞా పాటవాలు రామదాసుకే అశ్చర్యాన్ని కలిగించాయి. శ్రీనివాసరావు తన కుమార్తె మీరా వివాహ బాధ్యతను రామదాసుకే అప్పగించడంతో - ఆయన వరావ్వేషణ ప్రారంభించాడు. పెళ్ళి వేరిట తనను ఆ ప్రణాంక వాతావరణం నుంచి దూరం చేయవద్దని విలపించింది మీరా.

ప్రజ్వరితి

ఆరెకపూడి (కాడపరి) కౌశల్యదేవి

“అది నిజమే. కానీ...” గోపాల్ అసం తృప్తిని ప్రకటిస్తున్నాడు.

మీరా మరి సంభాషణ పొడిగించకుండా వీణ వాయిద్యాని కుపక్రమించింది.

రామదాసు గ్రహించాడు—గోపాల్ మీరాపై అతి అసక్తిని కలిగి వున్నాడని. కానీ మీరాకు గోపాల్ పైననే కాదు, ఏ యువకుని ఎడలా అసక్తి వున్నట్లే కన్పించదు. ఉన్నప్పటికీ అతి నిగ్రహం కలి ఆమె అంతర్యం ఏమిదో అంత ర్యామి అయినా గ్రహించలేదు.

“మీరా కూడ పరీక్షకు కూర్చుంటే బాగుంటుంది కదూ మేస్తారా?” అన్నాడు మరొక నాడు గోపాల్, మీర లేనప్పుడు.

“లేదులే. మీరాకు పెళ్ళి చేస్తే బాగుంటుంది.

దనుకుంటాను. ఎందుకులే ఈ పరీక్షలవీ?” అన్నాడు రామదాసు.

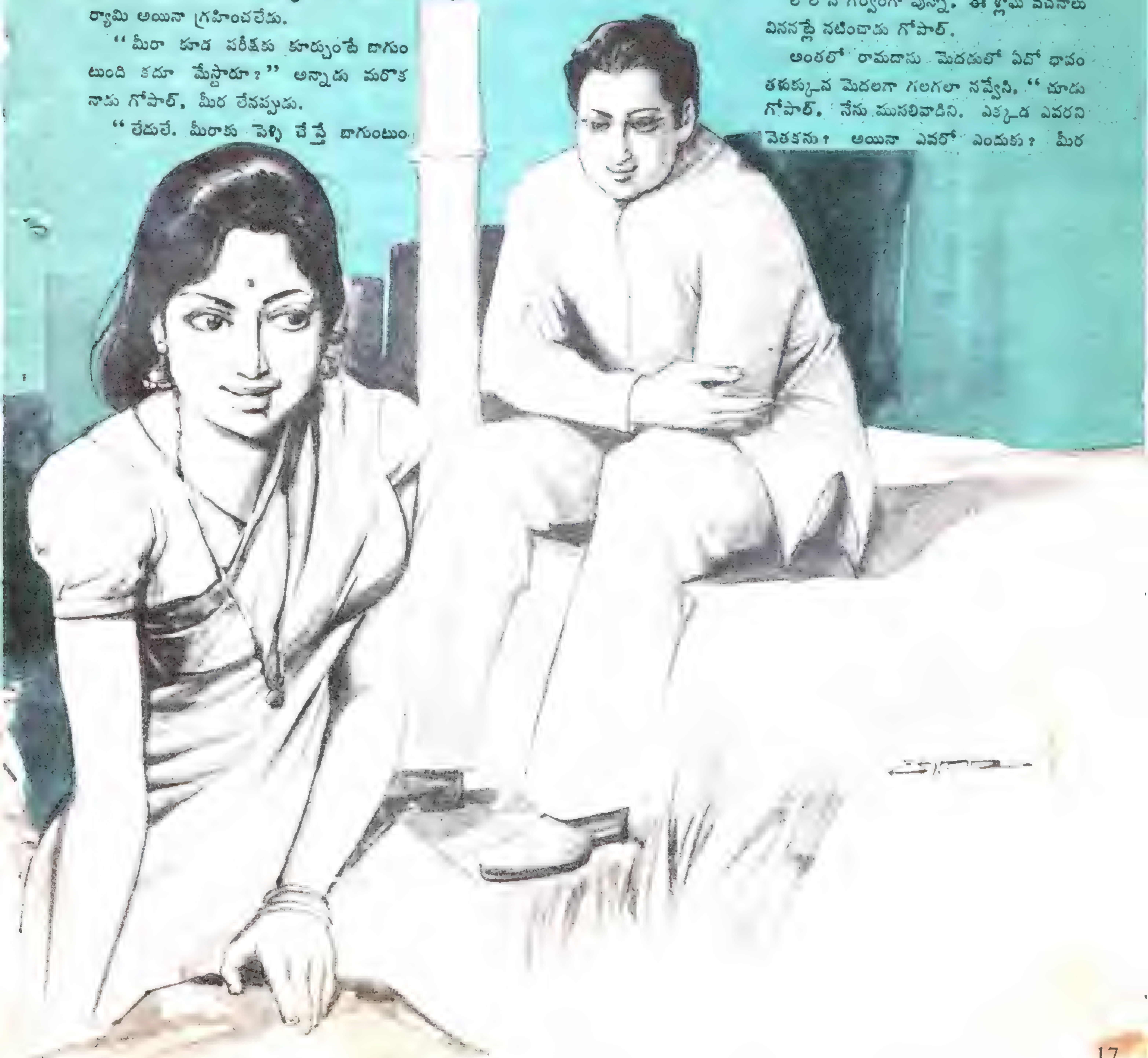
“అయితేనేం? అతడు కూడా గాయకుడైతే మీరా విద్య మరింత రాణించుతుంది కదండీ? బాను. మీరా గొంతెత్తి పాడుతూంటే గంధర్వులే దిగివస్తారు. ఆమెలోని ఆ విద్యనూ కళనూ నాశనం చేయకూడదంటే మీరాను అటువంటి కళాకారునికి, విశాల హృదయునికే యివ్వాలి మాస్తారూ!”

తరతమాలను మరచి ఆవేశంతో ఉపన్యాస మిస్తున్న గోపాల్‌ను ఆశ్చర్యంగా చూచాడు రామదాసు కొంత తడవు.

“గోపాల్!” అప్యాయంగా అతడి వెన్ను నిమిరాడు రామదాసు. “నిజమే. ఈ విషయం నాకింతవరకూ తట్టనేలేదు నువ్వు చెప్పే వరకూ. మీరంతా యువకులు. మీరాలోచించినట్లు ఈ వృద్ధుడెలా ఆలోచిస్తాడులే?”

లోలోన గర్వంగా వున్నా. ఈ క్లాసు వచనాలు విననట్లే నటించాడు గోపాల్.

అంతలో రామదాసు మెదడులో ఏదో భావం తళుక్కున మెదలగా గలగలా నవ్వేసి. “చూడు గోపాల్, నేను ముసలివాడిని. ఎక్కడ ఎవరని వెతకను? అయినా ఎవరో ఎందుకు? మీర

గురించి నీకింత బాగా తెలుసుకదా? ఇంతటి విశాల హృదయుని నిన్ను వదలి ఇంక ఎవరినడుగను? మీరను చేసుకోవటం నీ కిష్టమైతే మీ తలిదండ్రులతో మాట్లాడతాను:” కల్లాకపటం లేని రామదాసుకు లోకంగా వ్యవహరించడమే తెలియదు. మనసులో వున్నది ఏ మాత్రమూ అనుమానం లేకుండా మాట్లాడేశాడు.

అవనత శిరస్కుడైన గోపాల్ మౌనాన్ని నిగ్గుగా అంచనా వేసుకున్న రామదాసు నవ్వు కున్నాడు. ‘మంచి రోజు చూసి గోపాల్ ఇంటికి వెళ్ళాలి!’ అనుకున్నాడు ఆనందంగా.

అయితే, ఆ మర్నాడు గోపాల్ రాలేదు సంగీత సాధనకు. అంతే. అతడి ముఖం మరలా ఆ గురుకులంలో కన్పించలేదు:

జబ్బుగా నీ చేసిందేమోనని కారణమరయ బోయిన రామదాసుకు, అటువంటిదేమీ లేదనీ, ‘గోపాల్ నిక్షేపంగా కాలేజీకి వెళ్తున్నా’ డనీ, ‘అతడు సంగీతాభ్యాసం కారణంతరాల వలన వదలుకున్నా’ డనీ సాటి విద్యార్థులు చెప్పారు.

రామదాసు మననేమిటో అతడికే తెలియ కుండా అయిపోయింది. లజ్జాభారంతో కుంచించుకు పోయింది అతడి అంతరంగం. ‘నా వంటి వాడికి ఈ లోకాల్ని తెలియవు భగవాన్! ఏది దారి? ఛీ! నాకై నేను ఎవళ్ళనీ అడగరాదు. కానీయ్. ఆ గీత మీర ముఖాన రాసిపెట్టి వుంటే వరుడు తనంత తానే వెతుక్కుంటూ వస్తాడు’ అను కున్నాడు అతడు.

8

“మీరా! ఏం చేస్తున్నారు?”

పూల మొక్కలకు నీరు తోడి పోస్తూన్న మీర ‘ఎవరా నన్నింత చనవుగా సంబోధించుతున్నాడీ?’ అని ఆశ్చర్యపోతూ వెనుదిరిగి చూచింది.

రామదాసు ప్రేయ శిష్యుడైన భాస్కర్, మరో శిష్యుడు చంద్రం నవ్వుతూ నిలబడి వున్నారు.

“మాస్టారు లేరా?” భాస్కర్ అడిగాడు.

విస్మయంతోనే సమాధానమిచ్చింది. “మీకు తెలుసుగా - మాస్టారు ఈ సమయంలో ఎందు కుంటారు? వ్యాఖ్యానికి వెళ్తారు”.

“ఔనాను. మరచే పోయాను.” అన్నాడు భాస్కర్.

అన్నారే కాని యిద్దరూ కూడ కదలలేదు. భాస్కర్ సావకాళంగా ఒక చెట్టు క్రింది తిన్నెపై

కూర్చున్నాడు. సావధానంగా ఒక పూ రెమ్మను వంచి ఆ పూవును అంతకు ముందెన్నడూ చూడ నట్లుగా ముగ్గుడై చూడసాగాడు చంద్రం.

“మీరు ఎంతనేపు కూర్చున్నా లాభం లేదు. రాత్రి ఏడు తర్వాతే మాస్టారు ఇంటికి వచ్చేది” అన్నది మీర.

ఆ మాట విననట్లే సంభాషణ కుపక్రమించాడు చంద్రం. “ఇక్కడ ఒక రేడియో అయినా లేదు. పాపం మీకు కాలక్షేపం ఎలా?”

“ఇంటి పనే కాలక్షేపం.” మల్లె అంటు, ఆకులు దూస్తూనే అన్నది మీర.

“వ్వ” విచారం వెలిబుచ్చాడు భాస్కర్. “బొత్తిగా పాపం, బయటి వ్రపంచమే తెలియదు మీరకు. ఓ పికారూ, సినిమా ఏమీ తెలియదు.”

ఈనాడు వారు జరుపుతున్న ఈ క్రొత్త తరహా సంభాషణకు విస్మయమందింది మీర. ప్రత్యుత్తర మేమీ ఈయకుండా తన పని తాను చేసుకో సాగింది.

“మేస్టారు పెద్దవాళ్ళు కదా! అంచేత సరదా లేమీ వుండవు. కానీ మీరు సినిమాలవీ చూడాలంటే ఎప్పుడైనా మాతో రావచ్చు. మా చెల్లెళ్ళూ వాళ్ళూ కూడా వుంటారు. చాలా సరదాగా వుంటుంది.” మీర ముఖ భావాలను పరీక్షిస్తూ చెప్పిన భాస్కర్, “పద చంద్రం” అంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

ఒకరి భుజాలపై ఒకరు చేతులు వేసుకుని వెళ్ళిపోతున్నవారిని వీధి గేటు దాటేవరకూ చూస్తూ నిలబడిన మీర వదనం నిర్వికారంగా వుండటం గమనించారు. గేటువద్ద ఆగి క్షణకాలం వెనుదిరిగి చూచిన ఆ మిత్రద్వయం.

“అబ్బో అదొక కోర్ట్ స్టోరేజ్ రా బాబూ. లాభం లేదు.” పరిహాసంగా అన్నాడు చంద్రం.

“అవురూపమైన పూలను కోయటానికి కొంచెం శ్రమ తీసుకోవాలి గురూ!” భాస్కర్ సమాధానం.

గేటు మూయటానికి వచ్చిన మీర ఈ మాటలను విన్నదే కాని వాటి అంతర్థామేమో ఆమెకు బోధ పడలేదు. వారిరువురూ వచ్చిన విషయం కూడా ఆమె ఆ మరునిముషంలోనే మరచిపోయింది. కానీ భాస్కర్, చంద్రం మరునాడు కూడా అదే సమయంలో వచ్చి, మాటలకు దిగితే మీరా మనసున శంక ఉద్భవించింది.

“తెల్పుగా మాస్టారు వుండరనీ, అమ్మగారు కూడా వుండరు ఈ సమయంలో” అన్నది

కటువుగా మూడవనాడు ఒంటరిగా వచ్చిన భాస్కర్తో.

భాస్కర్ అందంగా నవ్వాడు మీరను సూటిగా చూస్తూ. “తెలుసు మీరా! కానీ నీతో మాట్లాడాలని వుంటుంది ఎందుకో ఎప్పుడూ.” చిలిపిగా నవ్వాడు.

మీర గుండె దడదడలాడింది.

“ఏం మీరా? నీకుండదూ అలాగ నాతో మాట్లాడాలనీ, స్నేహం చేయాలనీ?” కంఠంలో అనురాగం ఒలికించుతూ కనులతో కనులు కలుపుతూ అడిగాడు.

మీర చూపులు త్రిప్పుకున్నది. సూక్ష్మగ్రాహి అయిన ఆమెకు అతడి అంతర్యం బాగానే బోధపడింది.

“ఏమిటో కాలేజీలో కూడా పుస్తకం మీద మనసు నిలవడం లేదు మీరా. నిత్యం నీ రూపం, నీ గానం నన్ను వెంటాడుతున్నాయి. కాలేజీలో ఎందరో అమ్మాయిలున్నారు కానీ నీ వంటి ఆమెను మాత్రం ఇంతవరకూ చూడలేదు. సన్నజాజి మొగ్గలా వుండే నీ రూపం. కలువల వంటి ఆ నేత్రాలు ఏ మని వర్ణించను? చూడూ....మన వయస్సేమిటి? ఈ వయస్సులో సరదాలూ మజాలూ వుండాలి కానీ, ఇలా అడవిలో ముని కన్యలా ఏమిటి జీవితం చెప్పు?”

నవ్వీ నవ్వకుండా నవ్వింది మీర. “మీరు... రేపీ సమయానికి రండి. ఎన్నో మాట్లాడాలి. ఇప్పుడు కాదు. ఈ రోజు అమ్మగారు ఆలయం నుండి త్వరగా వచ్చేస్తారు! ప్రస్తుతం వెళ్ళిపోండి.”

“ఓ. నువ్వెప్పుడు రమ్మంటే అప్పుడే వస్తాను. నెలవా మరి! రేపీ సమయం వరకూ కొన్ని యుగాలు కాదూ?” తిరిగి తిరిగి చూస్తూ అందల మెక్కినంత సంతోషంతో గాలిలో తేలుతూ నిష్క్రమించాడు భాస్కర్.

9

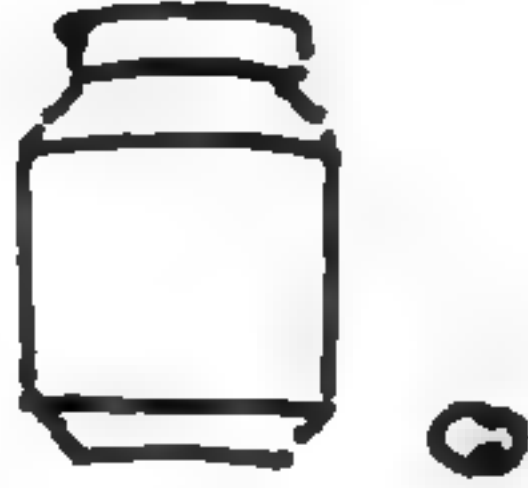
సరిగా మీర చెప్పిన టైముకు నిముషం అటూ ఇటూ కాకుండా హాజరయ్యాడు భాస్కర్. ఏదో పెద్ద విందుకు వెళ్తున్నంత ఆర్పాటంగా ముస్తా బయ్యాడు. అంత దూరానికే నెంటు వాసనలు గుప్పుమంటున్నాయి.

“వచ్చేశాను మీరా!” సంతోషంగా చేయి ఊపుతూ ప్రవేశించాడు - ఆవరణలోనే ఎదురు చూస్తూన్న మీరను చూచి.

* వెయ్యి కమ్మగా వానన వెయ్యాలంటే, ఓ చిన్న చిట్కా వుంది. వెన్న కాగిన తర్వాత దింపబోయేముందు మూడు వాలుగు మెంతి గింజలు ఆ వేతిలో వడేస్తే పరి!

* ఎక్కువ రోజులు వుంటున్నకొద్దీ వెయ్యి కమ్మదనం, రుచి తగ్గుతాయి. అలా తగ్గకుండా వుండాలంటే, చిన్న బెల్లం ముక్కను ఆ వేతి పాత్రలోగాని, నీహలో గాని వడేసి వుంచితే, వాననా రుచి మరి కొంతకాలం పాటు అలాగే వుంటాయి!

* కత్తివీట, కత్తి మొదలైన ఇవవహిమాన్లు తుప్పవట్టేస్తున్నాయనుకోండి. విమ్మకాయ ముక్కతో తుప్పవట్టిన చోట బాగా రుద్దేస్తే తుప్ప వదిలిపోతుంది! బంగాళాదుంప ముక్కతో రుద్దినా కూడా తుప్పవదులుతుంది.

* దీ పాడిని, అకుల్ని ఎప్పుడూ డబ్బాలలో వేసి వుంచకూడదు. నీహలోవే వేసి వుంచాలి. దీ చేతుకున్న తర్వాత, అందులో రెండు ఏలక్కాయ తొక్కలు వేస్తే ఆ దీ 'ఎంత బావుందో' అవిపిస్తుంది. అలాగే దీ కలిపే ముందు వారింజవండు తొక్కను డిక్షాన్లో ఓ విమిషం వడేసి, తర్వాత దీ కలుపుకుంటే కూడా దీ బావుంటుంది.

* చెవుల దుద్దులకూ, ముక్కిరంకూ తెల్లరాళ్లు వాడతాము. ఈ రాళ్ళు కొన్నాళ్ళకు వీరు దిగి, వెలిసిపోయినట్టు కనిపిస్తాయి. వాటిని తిరిగి మెరిసేలా చెయ్యడానికి ఓ కలకం వుంది. ఒక పాత్ర నిండా వేడినీళ్ళు పోసి, పాత్ర మూతికి వల్చని తెల్లని గుడ్డ గట్టిగా కట్టండి. ఆ వగల్ని ఆ గుడ్డ మీద వడేసి (తెల్లరాళ్ళు గుడ్డకు తగుల్తూ వుండేట్టుగా) నీళ్ళు చల్లారిపోయే వరకూ వుంచండి. తర్వాత చూడండి- రాళ్ళు మిలామిలా మెరుస్తూ వుంటాయి!

10

“రండి. రోపల కూర్చుందాం. ఇక్కడ కాదు.” మెల్లగా రోనికి దారితీసింది మీర.

“వెరీగుడ్!” పొంగిపోతూ అనుసరించాడు భాస్కర్. “ముసలాళ్ళిద్దరూ బయటకు పోయారేమిటి? బలే చాన్సులే మనకి” అంటూ ఉల్లాసంగా రోపల అడుగిడిన భాస్కర్ మ్రాన్సుడి నిలబడిపోయాడు. వెర్రిగా మీర దెస చూస్తూ.

వాలు కుర్చీలో ఆసీనుడై తదేకంగా తననే చూస్తున్నాడు రామదాసు.

“బాబయ్యగారూ! ఈయన నాల్గు రోజులుగా ఈ సమయంలో మీతో ఏదో పనున్నదని వస్తున్నారు. అదేమిటో అడగండి” అనేసి మీరా అక్కడనుండి నిష్క్రమించింది.

భాస్కర్ వేపాన్నీ, తీరునూ, ఆ అత్తరు ముమముమలనూ నివ్వెరపాటుతో తిలకించిన రామదాసు నేత్రాలలో అసహ్యమూ, జగుప్పా గూడు కట్టుకున్నాయి.

‘ప్రతి విద్యార్థిని తాను తన బిడ్డలాగా చూస్తున్నాడు. తన విద్యనంతనూ శక్తివంచన లేకుండా ధారపోస్తున్నాడు. అయితే...ఒక్కొక్కరి అసలు స్వరూపమే యిదా? అడుగడుగునా నీచత్వమేనా? రోకం అసలు స్వరూపం ఇదా?’

“మాస్టారూ....నేను....నేను....మీర” ఏదో చెప్పటానికి తడబడుతూ ప్రయత్నం చేస్తూన్న భాస్కర్ను. “నోర్మయ్!” అన్న రామదాసు నింహగర్జన నోరు మూయించేసింది.

“మొన్ననే మీ నాన్నగారు కన్పించి చెప్పారు- నీకు పెళ్ళి ఈవచ్చే నెలలో జరుగుతుందనీ. నీ వైద్య విద్యాభ్యాసం అంతా నీ కాబోయే మామ గారి వల్లనే నడుస్తున్నదనీ. అటు నీ బ్రతుక్కు బంగారు బాటలు వేసుకుంటూ ఇక్కడ ఒక అమాయకురాలి జీవితం భస్మం చేయటానికి వచ్చావా? ఎందుకీ నీతిమాలిన చదువులూ, వేషభాషలూ?—

“మీరా బుద్ధిమంతురాలు గనుక నీ పాచిక పారలేదు. అదే మరో అమాయక అయితే ఈ నాడూ ఏం జరిగి వుండేది? చీ. పో. మరలా ఇక్కడ అడుగుపెట్టకు. నాకు ముఖం చూపించకు....మనిషి జన్మ ఎత్తినవాడు పశువుగా బ్రతకడంలో ఏమి పరమార్థమున్నదో? చీ చీ.”

గిరుక్కున తిరిగిపోయిన భాస్కర్ క్రోధ వీక్షణలూ, పాము బుసలూ పచ్చగడ్డిని కూడ భస్మీపటలం చేసేట్లున్నాయి.

“శివుడవో? మాదవుడవో? కమలాభవుడవో? పరబ్రహ్మమవో— ఎవరినీ నిర్ణయించేదిరా. నిన్నెట్లారాదించేదిరా నరవరా....”

“శభాష్. సరిగానే నిర్ణయించారు!”

తల్లీనమై గానామృతాన్ని చిందిస్తూన్న మీరా. ద్యానభంగమైనట్లుగా. కృతి ఆపి కనులు తెరచి చూస్తూనే కలవరపడింది - అభిముఖంగా ద్వారం ముందు సావధానుడై నిలబడి తననే తదేకంగా తిలకించుతూన్న సుందరాకారుని ప్రసన్న వదనాన్ని చూచి.

మధురాలి మధురమైన చిరుహాసం న ర్తిస్తూన్న దతడి పెదవులపై. “సరిగానే నిర్ణయించారు. నా పేరు నరహరి,” అన్నాడు ఆమెనే తదేకంగా చూస్తూ. పూర్తిగా ఆంధ్ర వేషధారణలో నవ మన్మథునిలా ఉన్నాడు ఆ యువకుడు.

‘ఎవరీ యువకుడు? ఏమా చొరవ?’ దిగ్బ్రంతురాలైన మీరా కొన్ని క్షణాలు అలాగే మౌనంగా కూర్చున్నది తల వాలుకుని. అంతలో కర్తవ్యం స్ఫురణకు రాగా, వీణ ప్రక్కన వుంచి లేస్తూ “నమస్కారం. బాబయ్యగారు ఇంటి దగ్గర లేరు.” అన్నది.

ప్రపంచ రికార్డు సృష్టించిన రష్యన్ స్ప్రి పైలట్

స్వెట్లానా సవిత్స్కాయా విమాన చోదకురాలుగా ఎంతో ప్రసిద్ధి గడించిన రష్యన్ వనిత. ఆమె ఇటీవల ఇ.188 తరగతి విమానంలో గంటకు 2,888 కిలో మీటర్ల వేగం సాధించి ప్రపంచ రికార్డు సృష్టించింది. ఇది వరకటి రికార్డు గంటకు 2,800 కిలో మీటర్లు. ఆ రికార్డు నెలకొల్పినవారు కోస్టాన్ అనే ఆమెరికన్ స్త్రీ.

స్వెట్లానా మా స్కోల్ ఉన్న చ్కలోవ్ వెంట్రల్ ఎయిర్ క్లబ్ వారి విమాన దళంలో ట్రైనర్ గా పని చేస్తున్నారు. స్వెట్లానా ఇదివరలో పారచూట్ తో గెంతుడంలో మూడు ప్రపంచ రికార్డులు సృష్టించింది. ఇటీవల ఆమెకు విమాన యానం చేసే సరదా పట్టుకుంది. ఆమె గత సంవత్సరం శబ్దవేగతీత (సూపర్ సానిక్) విమానాల ప్రయాణాలకు సంబంధించి ఎనిమిది ప్రపంచ రికార్డులు సృష్టించింది. పిస్టన్ ప్లేన్ నడవడంలో ఆమె ప్రపంచ ఛాంపియన్.

ఇంకా కొత్త ఎత్తులు చేరుకోవడం, మరిన్ని ప్రపంచ రికార్డులు సృష్టించడానికి వడివడిగా ప్రయత్నాలు చేయడం తన ఆశయా లంటుంది ఆమె.

“ఓ : వారి కొరకే వచ్చాను కాని, అడగటమే మరచిపోయాను మీ గానం వింటూ. ఆసలే దేవామృతవర్షిణి రాగం. మీ గొంతులో అది పలుకుతుంటే - ఏమని వర్ణించనూ : అమృత పానమే చేసినట్లున్నది.”

ఈ పొగ డల్లకు మీరా వదనం నిగ్గుతో వారి పోయింది.

“కూర్చోండి” అన్నది తివాచీ చూపుతూ.

ఆనందంగా ఆసీనుడై నాడు నరహరి.

“మీకూ సంగీతంలో బాగా జ్ఞానమున్నదను కుంటాను :” అన్నది.

నరహరి నవ్వి ఊరుకున్నాడు.

కొంతసేపు ఆ గదిని నాల్గవైపులా పరీక్షగా చూస్తూందిపోయాడు నరహరి.

మీర అధోవదనమై కూర్చుని వున్నది.

ఆమెతో ఏదో ఒకటి మాట్లాడాలని వున్నది ఆతడికి.

“తైళికి నిషాదాలు మీ గొంతులో పలికినంత మధురంగా పలుకగా నేనింతవరకూ వినలేదు,” అన్నాడు మీరనే పరీక్షగా చూస్తూ.

మీర ఆశ్చర్యంగా చూచింది. సమాధానం చెప్పలేదు.

నరహరి నవ్వాడు. ఆ నవ్వు తానెన్నడూ చూడ నంత మధురంగా మనోజ్ఞంగా మనసును తాకి గిరిగింతలు పెట్టింది మీరకు.

‘ఏమిటిది : ఎవరితడు : ఇతగాడిని చూచిన నా మనసున ఏమిటి మార్పు : ఎందుకీ కలవర పాటు :’ అనుకుంది ఆమె.

“నేను ఎవరిని అని కదూ మీ ఆలోచన?” అలాగే నవ్వుతూ అడిగాడు నరహరి.

కలవరపడింది మీర. ‘ఇదేమిటి నా మనస్సును చదువుతున్నట్లుగా మాట్లాడుతున్నాడు :’

“నేను మేస్టారి శిష్యుడనండీ. చాలా యిష్టమైన శిష్యుణ్ణి ఒకప్పుడాయనకు,” అడగకుండానే తనను తాను పరిచయం చేసుకొన్నాడు కొంటెగా నవ్వుతూ.

మీర ఒక్కసారి ఆతడిని చూచి కనులు వార్చింది.

“అయితే ప్రస్తుతం ఆ ప్రియ శిష్యుత్వ స్థానం మీదనిపిస్తోంది మీ పాట విన్న నాకు.” మరో కొంటె విసురు అదే కొంటె నవ్వుతో.

ఈ సారి చురుకుగా చూచింది మీర. “మీరు ప్రస్తుతం సంగీతానికి స్వస్తి పలికి భద్రాజు ఉద్యోగం చేస్తున్నా రనుకుంటాను :”

“భద్రాజు :” చాలా ఆమాయకంగా వున్నది నరహరి వదనం. “అదేం ఉద్యోగం : కొత్తగా వచ్చిందా : ఇక్కడ దొరుకుతున్నదా : నాకు తెలియనే తెలియదే :”

ఈ కొంటెవానితో తాను మాట్లాడలేనని గ్రహించిన మీర మౌనం దార్చింది.

“ఇంతకూ మీరు మేస్టారికి శిష్యురాలా లేక కుమార్తెనా : నాకు తెల్సినంత వరకూ మేస్టారికి పిల్లలేరు !”

ఆ ఆపదనుండి రక్షించటానికి అవతరించి నట్లుగా ప్రవేశించాడు రామదాసు. “ఎవరడి :” అంటూ.

గండం గడిచినట్లు భావించింది మీరా.

“మేస్టారూ, నన్ను గుర్తుపట్టలేదూ మీరు ?” భక్తిగా పాదాలు స్పృశించుతూ అడిగాడు నరహరి.

“నువ్వా నరహరి !” సంతోషాప్యాయతలు పొంగి పొరలగా దగ్గరకు తీసుకున్నాడు. “ఈ రోజు చాలా సుదినం. నా ప్రియ శిష్యుడు ఇలా నన్ను వెతుక్కుంటూ రావటం. పత్రికలలో చూస్తున్నాను నీ పేరూ విశేషాలూ. నా శిష్యుడింతవాడైనందుకు ఎంత పొంగిపోతున్నానో నీకేం తెల్పు :”

“అంతా మీ ఆశీర్వాద బలమే మేస్టారూ.” వినయంగా అన్నాడు నరహరి. “ఒక చిత్ర నిర్మాణం తలపెట్టాను. దాని బెట్ డోర్ షూటింగ్ కొరకు ఈ ప్రాంతాలకొచ్చాం. ఈ రోజు షూటింగ్ లేదు. మీ దర్శనం కొరకు వచ్చాను. లభించింది. చాలా అదృష్టవంతుడను !”

అప్పుడే ఆలయం నుండి తిరిగి వచ్చిన పార్వతి. తనను ఆశ్చర్యంగా తిలకించడం చూచి నవ్వుతూ పాదాభివందనం చేశాడు నరహరి.

ఆశీర్వాదించుతూ భర్త దెస చూచిందామె ప్రశ్నార్థకంగా.

“మన నరహరి, పార్వతీ ! గుర్తుపట్టలేదూ : రంగనాథంగారబ్బాయి. చిత్ర నిర్మాత అయ్యాడని చెప్పాను కదూ : నినిమూలు తీస్తున్నాడు !”

“నువ్వా బాబూ : చిన్నప్పుడు చూశాను కదూ మరీ. మీ గురువుగారు ఎందరికో తన పాండిత్యాన్నంతనూ నేర్పుతున్నారు. అయితేనేం, నీలా గుర్తుంచుకొని వచ్చినవాళ్ళు లేరు. ఈ బీద మేస్టారిని !”

“ఎంత మాటండి!” నొచ్చుకుంటూ అన్నాడు నరహరి. “నిత్యం మేస్తారు నా గుండెలలో మెదులుతూనే వుంటారు. అయితే, మద్రాసు ఎంత దూరం చెప్పండి?”

“ఔను. ఇంతకీ పెళ్ళైందా? ఒక్కడవు వచ్చావే?”

పార్వతి ప్రశ్నలకు కొంచెం సిగ్గుపడుతూ, “లేదండి” అన్నాడు.

“ఘాటింగ్ లేదన్నావ్గా ఈ రోజు? ఇక్కడ వుండిపో నరహరి. సాయంత్రం వెళ్తువుగానీ.” రామదాసు అన్నాడు.

నరహరి వెంటనే సంతోషంగా అంగీకరించాడు.

ఆ అందాల భరిణ మీరాతో మరి కొంతసేపు మాట్లాడాలనీ, పరిచయం పెంచుకోవాలనీ అతడి ఎద తహతహలాడుతూన్నది. చిత్ర రంగంలో ఎందరో అందగత్తెలను చూస్తూనేవున్న తన మనసు ఈనాడీమెను చూచి ఎందుకింత తహ తహలాడుతున్నది? ఏమిటి నవ్వస్పందన! ఆ సౌందర్యం, ఆ ప్రతి ఒక్క కదలికా ఎంత హుందాగా వున్నవి! ఆ సంభాషణ తీరు ఎంత గౌరవప్రదంగా వున్నది! ఎక్కడా వెలితిదనమే లేదు!

భోజన సమయంలో, విశ్రాంతి సమయంలో ఎన్నో ఎన్నో విషయాలపై సంభాషణ దొరలి పోయింది రామదాసు, నరహరుల నడుమ!

“మేస్తారూ, నా తర్వాతి చిత్రానికి మిమ్మల్ని సంగీత నిర్దేశకుని చేయాలని వున్నది. ఏమంటారూ? క్రొత్త తరహా కథ, క్రొత్త నటీ నటులతో నిర్మించుతున్నాను ఈ చిత్రాన్ని!”

హుందాగా నవ్వాడు రామదాసు. “అటువంటివి నాకు నచ్చవని నీకు తెలుసు నరహరి! ఇక్కడే ఈ జీవితం ఇలా ప్రశాంతంగా గడచిపోవాలి. ఒకే ఒక్క బంధం మీరా ఈ జీవితానికి. ఆమె వెళ్ళిపోతుంది పెళ్ళైపోతే, ఇక నేనెవరికోసం సంపాదించాలి నరహరి? ఎందుకు డబ్బు?”

ఆనందహాసం నర్తించింది నరహరి పెద వులపై. “మీ శిష్యుడిననుకున్నప్పుడెల్లా యిందుకే గర్విస్తుంటాను. ఈ రోజుల్లో అసలు మీ వంటి వ్యక్తి ఎక్కడున్నారు మేస్తారూ? ఎటు చూచినా డబ్బు, డబ్బు! డబ్బుతోనే పని! ఎంత సంపాదించినా యింకా ఆర్జించాలనే తపనే!”

గుంభనంగా నవ్వుతూ రామదాసు నరహరి దెస చూచాడు.

“సినిమావాడివి, నీ నోటినుంచి ఏదో విన కూడని పదాలు వింటున్నానే!”

నరహరి సిగ్గుపడి అంతలోనే సర్దుకున్నాడు. “లేదు, మీరు సినిమా వారిని అపార్థం చేసుకుంటున్నారన్నమాటే!”

“పోనీయ్, అందరి సంగతి ఎందుకు? నువ్వు చిత్ర నిర్మాణం ఎందుకు తలపెట్టావ్ చెప్పు? డబ్బుకు కాదనగలవా?”

ఈ సూటి సవాలుకు నరహరి ఏ మాత్రమూ తడబడలేదు. “అహా, నిస్సంశయంగా, నేను డబ్బుకోసం చిత్రాలు తీయటం లేదు మాస్తారూ! నిజం చెప్పాలంటే కేవలం డబ్బుకోసమేనని ఏ పని చేయలేము. అందులో కొంత శ్రద్ధా, ప్రజ్ఞా కూడ వుండాలి. నాకు చిన్నప్పటినుంచీ చిత్రాలపై మక్కువ. నటుడిని కావాలనుకున్నాను. గాయకుడు కావాలనుకున్నాను. కానీ సాధించలేక పోయాను. సరే చిత్రనిర్మాణం తలపెట్టాను. మన నటనగానీ, ఏదైనా మనం చేసిన పనిగానీ మెచ్చుకుంటూ లేదా విమర్శిస్తూ, అందరూ అభిప్రాయాలు చెప్పడం బలేగా వుంటుంది మాస్తారూ. ఎందరో రచయితలతో, గాయకులతో మేటి నటీనటులతో పరిచయం. చిత్రాన్ని తయారుచేసి అందరి అభిప్రాయాలూ తెలుసుకోవడం—ఇవన్నీ శ్రమతో కూడిన పనులే అయినా బలే సరదాగా వుంటుంది మాస్తారూ!”

“ఓహో!”

“అయితే, నేను డబ్బు ఎక్కువ ఖర్చుపెట్టి తీయడంలేదు. అంతా క్రొత్త నటీనటులు, ఏదో అలా అలా....అదృష్టం ఎలా వుందో మరి! అయితే మాయింట్లో ఎవ్వరికీ ఈ పని యిష్టం లేదనుకోండి.”

“ఏం?”

“వారికి డబ్బే లోకం. డబ్బు కురిసే చిత్రాలు తీయమంటారు అమ్మా. నాన్నగారూ అందరూ కూడా. నాదేమో డబ్బు ప్రమేయం లేకుండా ఒక ఉత్తమ నిర్మాతగా నిలబడాలని ప్రయత్నం. చవక బారుగా నేను తీయదలచుకోలేదు.”

“మెచ్చుకోవచ్చు.”

“అన్నిటా వారికి నాకూ భేదాభిప్రాయాలే. ఇంటికి వెళ్తే నాకు నిజంగా సుఖంగా వుండదనుకోండి ఈ వాగ్వాదాలతో. ఇలా దేశంమీద తిరుగు తూన్నప్పుడే హాయిగా వుంటుంది.”

“అంత దారుణంగా మాట్లాడకు. పెళ్ళైతే యిల్లే పట్టుక్కుర్చుంటావ్ చూడు!” అన్నది అన్నం వడ్డిస్తూన్న పార్వతి చనువుగా.

“బాబోయ్, అప్పుడే కాకూడదని ఆశీర్వాదించండి దయవుంచి.”

“ఎందువల్ల?”

లోపలి గదిలోనుండి అన్నీ వింటూనే వున్నది మీర. ఎవ్వరిపట్లా శ్రద్ధాసక్తులు కనపరచని ఆమెకు నేడెందుకో నరహరిని మరి మరి చూడాలనీ అతడి మాటలు ఇంకా యింకా వినాలనీ వున్నది.

నరహరి మాట్లాడుతూనే వున్నాడు. “నిజంగానే మాస్తారూ. మీరే చెప్పండి. మేమూ బాగా ధనవంతులమే. ఇది చాలదా? తృప్తిలేదు. ఎవరైనా కోటిశ్వరుడికి ఏకైక కుమార్తె వున్నదేమోనని వెతుకుతున్నారు నాకు వివాహం చేయటానికి. ఈ దురాశలు నాకు సమ్మతం కాదు. మా అన్నలిరువురికీ చాలా ధనిక కుటుంబాల వారితోనే వివాహాలు జరిగాయి. కానీ అందువల్ల సుఖ పడ్తున్నట్లు నా కన్పించదు. కేవలం లాభనష్టాల బేరీజులే కానీ.”

“అయితే నీ కసలు వివాహమే వద్దా?”

“అది కాదండి నా ఉద్దేశం.” కొంచెం సిగ్గునభినయిస్తూ అన్నాడు. “డబ్బు, ప్యాషన్లూ చూసి చూసి విసిగిపోయాను. సాధారణంగా సంసారపక్షంగా నెమ్మదిగా వుండే అమ్మాయి—నాకు కొంచెం శాంతినీ ప్రశాంతినీ ఈయగల కన్య అయితే చాలు. జీవితం చక్కగా—సంసారం చల్లగా సాగిపోవటానికి మంచి మనసు ముఖ్యం. ఇంతకంటే నేను కోరినదేమీ లేదు. ఇది వారికి స్ఫూర్తిగా అయిష్టం. అయితే, నా ఆశ్చర్యంకొలది అటువంటి అమ్మాయి తటస్థపడితే, వారి అనుమతి లేకపోయినా సరే వివాహమాడదలచుకున్నాను.”

శ్రోతలు ఏమీ మాట్లాడలేదు.

ప్రక్క గదిలోని మీర చేయి అప్రయత్నంగా గుండె సవరించుకున్నది. ‘మంచి హృదయం అతడిది!’ అనుకొన్నది లోలోన. ఆమె మనసు అహ్లాదపూర్ణమైంది.

రాత్రి భోజనానంతరం నెలపు తీసుకుని నిష్క్రమిస్తూన్న నరహరి ప్రక్కగది కిటికీ ఊచల వెనుక తనను ఆసక్తిగా గమనిస్తూన్న రెండు నేత్రాలను చూడకపోలేదు. [నశేషం]

వనిత - డి

కుట్టుపని బడి

కుట్టు మిషన్, దాని భద్రత

కుట్టుమిషన్ వల్ల చక్కటి పరిణామను పొందటానికి ఈ సూచనలను గమనించాలి :—

మిషన్ సులభంగా నడవాలంటే, నియమంగా దాన్ని శుభ్రంచేసి, నూనె వేస్తూండాలి. నూనె ఎక్కువగా పడకుండా చూడటం కూడా ముఖ్యం. ఎక్కువయితే కుట్టే గుడ్డ పాడవుతుంది.

ప్రెడిక్టర్ మిషన్ అయితే స్టాండులోని రాపిడి తగిలే మరి కొన్ని పాయింట్లలో కూడా చమురు వెయ్యాలి.

స్టాండులో - చమురు వేయవలసిన ముఖ్య స్థానాలు :-

- (ఎ) బాండువీల్ ను భరించే ఇరుసు కొన
- (బి) పెడల్ కొనలు రెండూ
- (సి) పెడల్ ను చక్రానికి కలిపే కాడ యొక్క కొనలూ రెండూ

మంచరకం నూనెనే వాడటం ముఖ్యం. ఉపాలాబ్రికేటింగ్ ఆయిల్ నే వాడటం మంచిది. చవుకబారు నూనె మట్టి కట్టి, బేరింగులకు అడ్డుతుంది.

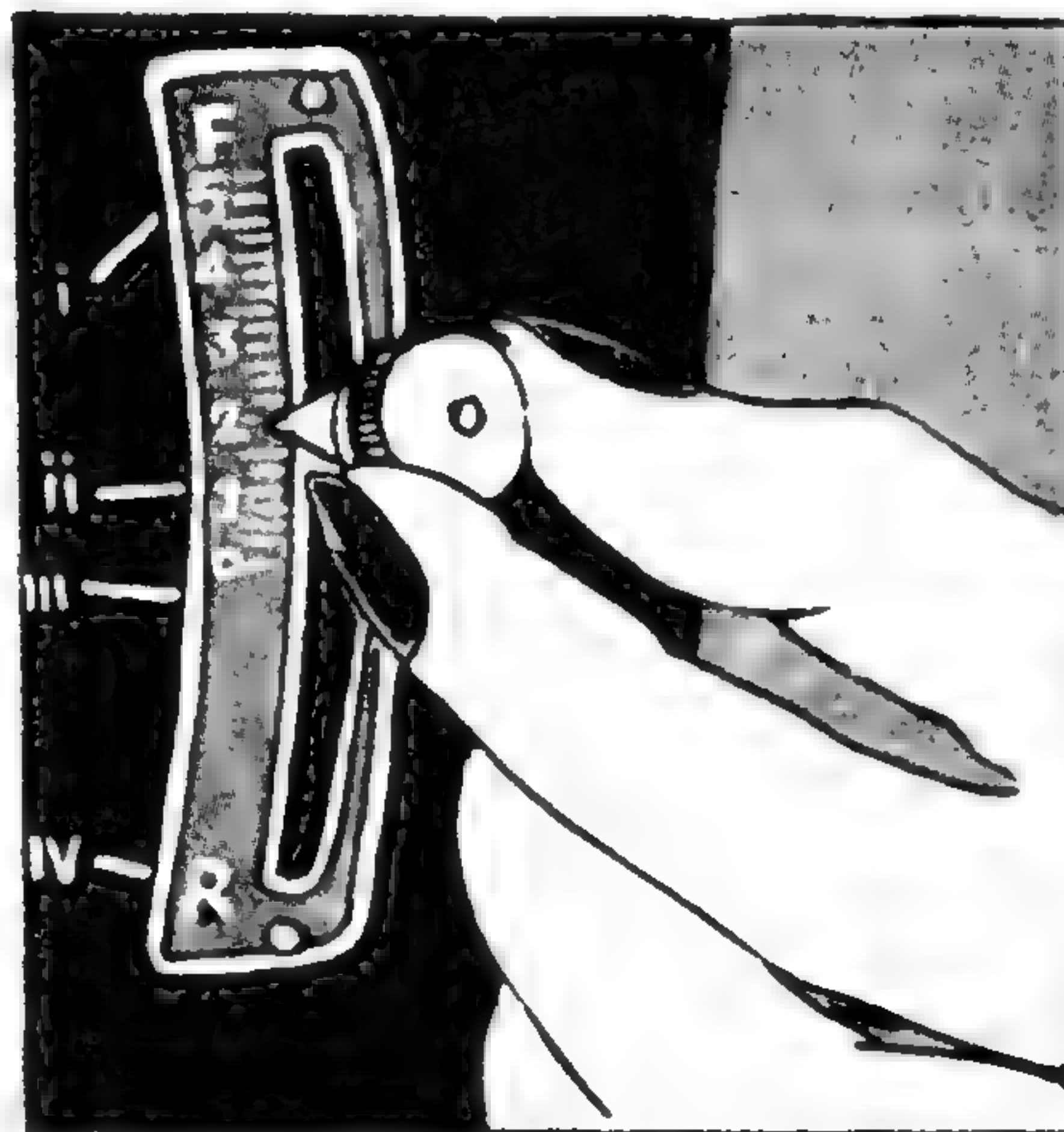
నూనె వేసేటప్పుడు నీడిల్ బారును కిందికి దించాలి. ఈ సంగతి మరిచిపోకండి.

మిషన్ కి నూనె వెయ్యగానే, దారం లేకుండా ప్రెస్సర్ ఫుట్ ను ఎత్తి, 5 నిమిషాలనేపు జోరుగా తిప్పండి.

ఎక్కువగా పడ్డ నూనెవల్ల గుడ్డకు మరకలు కాకుండా, ముందుగా ఒక చిన్న కత్తిరింపు ముక్క మీద శుభ్రమైన కుట్టు వచ్చేదాకా కుట్టి చూచుకోవాలి.

స్ట్రీచ్ రెగ్యులేటరును సరిచెయ్యటం

నాట్ ను 0-బిందువుకు పైకి నెట్టితే, గుడ్డ ముందుకు నడుస్తుంది; కిందికి దించితే వెనక్కు నడుస్తుంది. 0-బిందువుకూ నాట్ కూ మధ్య దూరం హెచ్చయిన కొద్దీ కుట్ట మధ్య దూరం ఎక్కువవుతుంది. ఇలా నాట్ ను పైకి కిందికి కదపటం వల్ల కుట్ట పొడవు, దిక్కు కావలసినట్లు మార్చుకోవచ్చు.

దారము - బిగుతు - సవరణ

కుట్టు సరిగా రావాలంటే కింది నుంచి వచ్చే దారమూ, పైనించి వచ్చే దారమూ సమాన బిగుతులో ఉండాలి. సూదీ, దారమూ గుడ్డ దళసరికి సరిపోయేలా ఉండాలి. కింది దారం పైకి వచ్చే దారం కంటే సన్నంగా వుంటే కుట్టు బాగుంటుంది. ప్రెస్సర్ ఫుట్ లేచి వున్నప్పుడు పైదారం దానికి బిగుతు నిచ్చే డిస్కుల నుండి వదులుతుంది.

పైదారపు బిగుతు సరిచేయడానికి డిస్కుల కున్న నట్ ను తిప్పాలి. దాన్ని కుడివేపుకి తిప్పితే

బిగుతు హెచ్చుతుంది; ఎడంవేపు తిప్పితే తగ్గుతుంది.

కిందిదారపు బిగుతును సరిచేసేది బాబిన్ కేస్ స్కూర్. ఈ స్కూర్ కూడా పైన చెప్పిన నట్ లాగానే పని చేస్తుంది. పై దారమూ కింది దారమూ గుడ్డ మందంలో ముడిపడేలా కలియాలి. ఆ ముక్క గుడ్డ పైభాగానికి వస్తే, కిందివేపు బిగుతువదులుగా ఉండన్న మాట. ముడి గుడ్డ దిగువకి వస్తే, పైదారపు బిగుతు వదులయిందన్న మాట.

పైదారం ఎక్కువ బిగువుగా వుంటే :— సూదిలో దారం ఎక్కించేటప్పుడు జరిగిన పొర పాటువల్లగాని, డిస్కుల పైన ఎక్కువ బిగుతు ఉండటంవల్లగాని ఇది సంభవిస్తుంది. సూదిలోకి దారం తప్పుగా ఎక్కించినట్లయితే సరిచెయ్యాలి. బిగుతు ఎక్కువగా వుంటే, నట్ ను జయటివేపు తిప్పి వదులుచెయ్యాలి. ఇదీగాక—సూది వంగటం వల్ల, సూదిని సరిగా బిగించకపోవటంవల్ల, సూది మొన విరగటంవల్ల కూడా ఇలా జరుగుతుంది. కనుక, సూదిని తగిలించేటప్పుడు దాన్ని సరైన స్థానంలో అమర్చాలి. బాగా లోపలికి పోయేంత వరకు సూదిని తోసి, తరువాత స్కూర్ బిగించాలి.

దిగువ దారం తెగిపోతూ వుంటే :—దీనికి కారణాలు—బాబిన్ లో దారాన్ని ఎక్కువ బిగుతుగా చుట్టడం, అడ్డదిడ్డంగా చుట్టడం, లేదా ఎక్కువగా చుట్టడం, బాబిన్ మరి బిగుతుగా వుండటం. బాబిన్ కేసు మీద ఉండే చిన్న స్కూర్ తో దీన్ని సవరించవచ్చు. ఎడంవేపుకి కొద్దిగా స్కూర్ తిప్పితే వదులవుతుంది; కుడివేపు తిప్పితే బిగుతవుతుంది.

కుట్టు చక్కగా రావటానికి రెండు దారాలూ సరిసమానమయిన బిగితో ఉండాలి.

కుటిర పరిశ్రమ:

కంబుపట్టు చీరలు

‘ఈ పట్టుచీర చూశావా అమ్మాయీ! ఇది మా నాన్నగారు నా పెళ్ళికోసం కంచి నుంచి తెప్పించారు. అప్పుడు నాకు పట్టుమని పద కొందేళ్ళయినా లేవనుకో. అయినా ఈ పట్టు చీర కట్టుకున్న నన్నూ, నా చీరనూ చూచి మెచ్చుకోని వాళ్ళు లేరంటే నమ్మ.... దిద్ది తగిలి నాకు జ్వరం కూడా వచ్చేసింది.... అయినా ఆ కాలం చీరలే చీరలు.... ఆ కంచి పట్టే పట్టు.... నలభై ఏళ్ళనాటి చీర ఇప్పటికీ ఎలా ఉందో చూడు....’ ఇలా పట్టువిడుపు లేకుండా ఒకామె తన కొత్త కోడలికి ఉపన్యాసం ఇచ్చింది. ఆవిడ మాటల్ని అనుమానించడానికి లేదు - కంచి పట్టు చీరలు అలాంటివి!

మద్రాసుకు సమీపంలో ఉన్న కాంచీపురానికి ఎన్నో గొప్పతనాలు ఉన్నాయి. అది మన ప్రాచీన నగరాలలో ఒకటి. ‘నగరేషు కాంచీ’ అని పేరు తెచ్చుకున్న కంచిలో

వందలకొద్దీ దేవాలయాలు ఉన్నాయి; వేల కొద్దీ పట్టు మగ్గులు ఉన్నాయి. ఆ మగ్గులు ఏమాత్రం తెరిపి లేకుండా ఏడాది పొడుగునా పట్టుచీరలు నేసేస్తుంటాయి. కంచిలో ఏడాదికి ఎన్ని పట్టుచీరలు నేస్తారో లెక్కగట్టి చెప్పడం సాధ్యంకాని పని. ‘ఎక్కడా

ఏ పనీ దొరకనివాడు కంచికి వెళ్ళి మగ్గం నేస్తే చాలు—బతికిపోతాడు’ అని తమిళంలో ఒక పెద్ద సామెత కూడా ఉంది. చీరల విషయంలో అలా వుండగా, కథల విషయంలో కూడా కంచికి ప్రాముఖ్యం ఉంది. మన కథలన్నీ చివరికి చేరుకొనేది ‘కంచి’ కే!

కంచిలో పట్టుచీరలను ఎప్పటి నుంచి నేస్తున్నారో తెలియదు. కంచి ఎంతో కాలం ఎందరో రాజులకు రాజధానిగా విలసిల్లింది. అందుచేత ఆయా కాలాలలోని నాగరికత ప్రభావాలు కంచి మీద ఎంతగానో ప్రసరించాయి. అలా కంచి పట్టు పరిశ్రమ కూడా అటువంటి ప్రభావం దేనికైనా గురి అయి ఉండవచ్చు. కొన్ని వందల ఏళ్ళ నుంచి కొన్ని వేల మందికి ఉపాధి కల్పిస్తున్న కంచి పట్టు పరిశ్రమ నానాటికీ కొత్త మార్పులూ చేర్పులూ చేసుకుంటూ అభివృద్ధి చెందుతున్నది.

కంచి పట్టుచీరల ప్రసిద్ధికి వాటి మన్నిక
వాటి కళాకారులూ కారణం. కంచి పట్టు
చీరలకు ప్రాణం పోసే సరరితామూ దేశం
నలువూరిల నుంచీ వస్తుంది. వెంగళూరు
నుంచీ, ఆ పరిపాలన నుంచి కొత్త పట్టు
కంచికి వస్తుంది. దాన్ని బాగా పేనడం
ద్వారా పట్టుకు పురి ఎక్కించి నూలు తయారు
చేస్తారు. ఆ దానికి ప్రత్యేక పద్ధతుల ద్వారా
కావలసిన రంగు వచ్చేలా చేస్తారు. ఒకప్పుడు
ఈ రంగులు స్వల్పంగా ఉండే నుంచి వచ్చేవి.
ప్రస్తుతం టాంబాయి నుంచి కావలసిన
రంగులను తెప్పించి పట్టునూలుకు రంగు
అద్దుతున్నారు. ఇలా రంగు అద్దిన సున్నిత
మైన పట్టు నూలును వేరుగాండ్రకు తూకం
పూచి నేయడానికి ఇస్తారు. వాళ్ళు అనసర
మైన తీసుకో చీరలను వేసి ఇస్తుంటారు.

కంచి పట్టుచీరల ప్రసిద్ధికి మరో కారణం
వాటి జరీ ఆరిచులు. ఈ చీరల ఆరిచులకు
వేసే జరీ గుజరాత్ లోని సూరత్ నుంచి
వస్తుంది. దింగారు వన్నెలో మెరిపిపోతూ
ఉండే ఈ జరీ కంచి చీరలకు మరింత శోభ
తెస్తుంది. ఎర్ర రంగు పట్టుదారాన్ని వెండి
దారంతో పేనవేసి, ఆ వెంటనీ కలిపి గట్టిగా
వొక్కి, దింగారు వన్నె పూసి జరీని తయారు
చేస్తారు. సైంబి జరీ రకమైన 'నెపోలి
యన్' చాలా శ్రేష్ఠమైన జరీ. దీన్ని కూడా
కంచి పట్టుచీరలలో వాడుతుంటారు.

చీరల ఆరిచులు రకరకాలుగా ఉంటాయి.
సన్న అంచు చీరల నుంచి దాదాపు మూతెడు
పొడవున్న ఆరిచు చీరల దాకా కంచిలో
నేస్తుంటారు. ఇండ్ర ధనుస్సులోని రంగు
లన్నీ కంచి చీరలలో కనిపిస్తాయి. ప్రతి
విదాది దీపావళి సందుగ ముందు ఈ పట్టు
చీరలు నేసేవారు తమలో తాము పోటీపడి
కొత్త కొత్త తరహా చీరలు నేస్తుంటారు,
ఆ చీరలకు తమాషాగా పేర్లు పెడుతుంటారు.
ఆయా సరివత్సరాలలో విడుదలై ప్రసిద్ధి
గడించిన తమిళ చిత్రాల పేర్లు ఈ చీరలలో

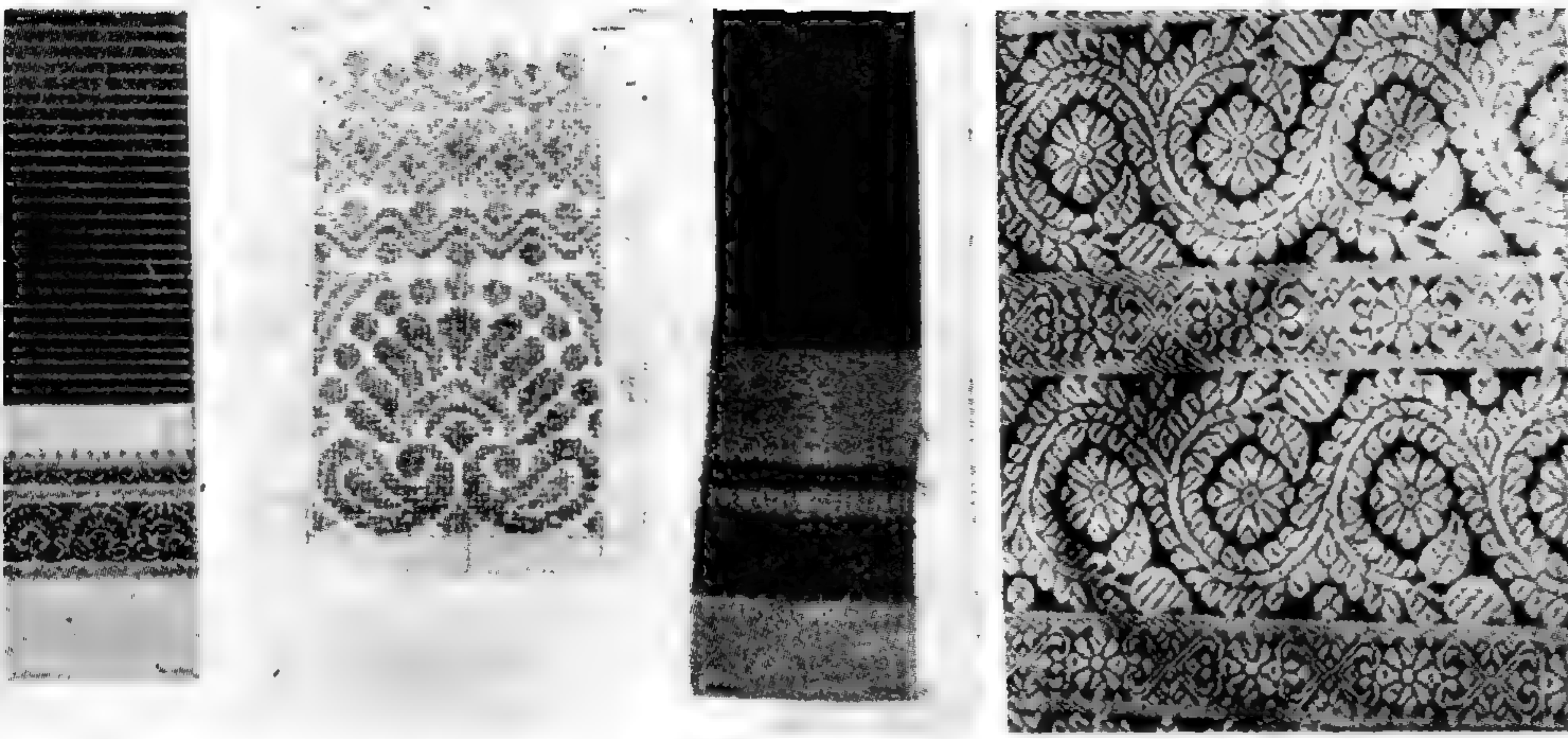

వర్ణచిత్రాలు: కె. ఆర్. ఎ. భక్త

ధారాచిత్రాలు: మురళి

చిత్రాలు: నల్లి చిన్నసోమ వెట్టి పోజన్యంలో

కొన్నిటికి పెట్టేస్తూ ఉంటారు. అలాగే ప్రతి సంవత్సరమూ కొత్త కొత్త రంగులు కూడా సృష్టిస్తూ ఉంటారు.

దాదాపు పది వేల మగ్గులు చకచకా పని చేసి ఈ పట్టుచీరలను అందంగా నేస్తుంటాయి. కొనేవారి కోరికలకు తగిన పొడవుల్లో ఈ చీరలను నేస్తుంటారు. తమిళ బ్రాహ్మణ వధువులు పెళ్ళిళ్ళలో 18 గజాల పట్టుచీరలను కట్టుకుంటారు. అలాగే సనాతన స్త్రీలు కూడా ఈ 18 గజాల చీరలను కట్టుకుంటారు. ఈ చీరలను కూడా కంచి పట్టు నేతగాంధ్రు పసందుగా నేస్తుంటారు.

ఒక మంచి పట్టుచీరను నేయడానికి పది నుంచి నెల రోజుల దాకా పడుతుంది. చీర బాగోగులు దాని తయారీ మీదనే ఆచారపడి ఉంటుంది. మంచి పట్టునూలు, చాయ వెలిసి పోని రంగులు ఉన్న పట్టుచీర చాలా కాలం మన్నుతుంది. ఎంత మంచి పట్టుచీర మన్నిక అయినా దాని వాడకం మీద ఆచారపడి

ఉంటుంది. పట్టుచీరలను బాగా మాపుకొన్నా, మామూలుగా పత్తిబట్టలు ఉతికినట్టు ఉతికినా త్వరగానే చిరుగులు పడతాయి. ఒక్కోసారి చీరను కట్టుకోకుండా ఏ పెట్టె అడుగునో పారేసి ఉంచితే, దాంట్లో చిన్న చిన్న బెజ్జాలు పడతాయి. కొంతకాలం గడిచాక దానికి పురుగు పుట్రా పట్టి చీర ఎందుకూ పనికిరాకుండా పోతుంది. అసలు, తయారయి రంగుల అద్దకం జరుగుతున్నప్పుడు ఏ మాత్రం అశ్రద్ధ జరిగినా కూడా చీరలు ఎక్కువకాలం మన్నే అవకాశం తగ్గిపోతుంది.

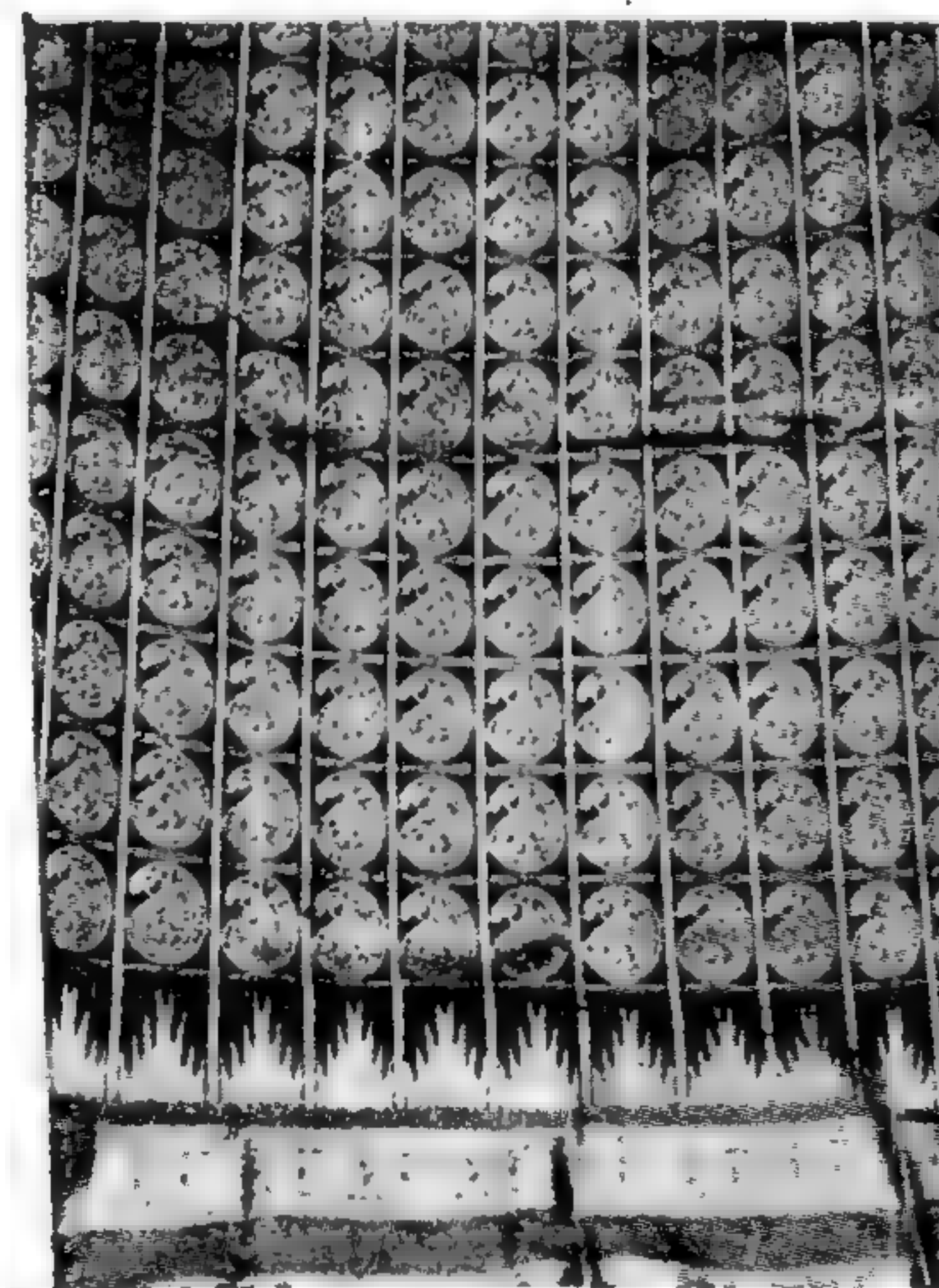
భలే 'మంచి' కంచి పట్టుచీర ధర దాని పొడవునూ, తరహానుబట్టి 300 రూపాయల నుంచి 2 వేల రూపాయల దాకా ఉంటుంది. పెద్ద చీరలు కట్టుకోవడం కష్టమనుకునే ఆధునిక వనితలకు తగ్గ మిసీ చీరలు, బాలికలకు ఉపయోగపడే లంగా (పావడ)లు కంచిలో పట్టుతో తయారు చేస్తున్నారు.

కంచి పట్టుచీరలకు దేశమంతటా మంచి గిరాకీ ఉంది. మనదేశంలోనేగాక విదేశాలలో కూడా మంచి పేరు ఉంది. శ్రీలంక, మలేసియా, సింగపూరువంటి దేశాలకు ఈ చీరలు ఎక్కువగా ఎగుమతి అవుతుంటాయి. ఈ చీరలుకాక పట్టు బుంగీలవంటివి కంచి నుంచి ఆరబ్బు దేశాలకు వెడుతుంటాయి. పాశ్చాత్యులు ఈ పట్టును ఇష్టపడి కొంటుంటారు. అలా కంచి పట్టు వస్త్రాలవల్ల మనదేశం ఆదాయం గడిస్తున్నది.

కంచిపట్టు నేతగాంధ్ర పనితనం ఇలా ప్రపంచ ప్రసిద్ధికెక్కింది. పట్టునేతలో నిపుణులైన దాదాపు 300 మంది కంచిలో ఉన్నారు. వాళ్ళు కాక మరి పదివేల మంది నేత పని వారు ఉన్నారు. ఈ పట్టు పరిశ్రమ మీద కొన్ని వేల కుటుంబాలు ఆధారపడి ఉన్నాయి. కొందరు నేతగాంధ్రు కలిసి ఒక సహకార సంఘంగా ఏర్పడి ఇక్కడ పట్టు వస్త్రాలు నేస్తున్నారు. వీరు కాక మామూలు పత్తి గుడ్డలు, చీరలు వంటివి కూడా నేయడంలో పిద్దహస్తులైన వారు కంచిలో ఉన్నారు. ప్రభుత్వం ఇక్కడ నేతపని వాంధ్ర వేతనాలను నిర్ణయించింది. అందువల్ల శ్రామికులకు వారి శ్రమకు తగ్గ ఫలితం లభించే వీలు కలిగింది. కొందరు నేతపనివారికి జాతీయ మైన బ్యాంకులు తక్కువ వడ్డీకి అప్పులు కూడా ఇచ్చి ప్రోత్సహిస్తున్నాయి.

మద్రాసులోనూ, తమిళనాడులోని తక్కిన ప్రాంతాలలోను ఉండేవాళ్ళలో చాలామంది తమ యింట పెళ్ళిళ్ళ వంటివి జరిగితే, కంచికే వెళ్ళి చీరలు కొంటుంటారు. వీలున్న వాళ్ళు తమకు కావలసిన పద్ధతిలో ప్రత్యేకంగా చీరలు నేయించుకుంటుంటారు.

'ఏమిటి పాతకాలం వాళ్ళలా పట్టుచీరలు కట్టుకోవడం' అనుకునే ఆధునికులను కూడా ఆకర్షించేటట్టు ఉండడమే కంచి పట్టుచీరల ప్రత్యేకత. ఏటికేడాది కాలానుగుణంగా కొత్త అందాలు దిద్దుకొని అవి అందరికీ మరింత 'ప్రియమైన' చీర లవుతున్నాయి! □

పాశ్చాత్య పదార్థాలు

కమల : ఏం, సుశీలా : నువ్వు రోజూ పాపింగ్ చేసితిరాలా ఏం : నేను మీ ఇంటికి ఎప్పుడొచ్చినా నువ్వు పాపింగుకు బయలుదేరటోతూ ఉంటావే !

సుశీల : నాకోసం రూపాయలు చెట్టున కాస్తున్నాయనుకుంటున్నావా యేం, కమలా :

కమల : అలాగే ఉంది మరి :

సుశీల : చాలామంది స్త్రీలకు చీరలూ, ఎట్టలూ కొనడం సరదాగా ఉన్నట్టు కనబడుతుంది. కాని నాకు మాత్రం అది చెడ్డ చిరాకు సుమా ! నామటుకు నాకు మంచి తిండి వదర్థాలు కొనడమంటే మహా సరదా.

కమల : మంచి తిండి వదర్థాలు కొనడమంటే ఇంటిల్లిపాదికి ఇష్టమయే వదర్థాలు కొనడం మాత్రమేనని నేననుకుంటున్నాను. నామటుకు నేను మా శ్రీవారికి ఇష్టమైన కూరలు కొంటాను. టీతో అరగించడానికి మా పిల్లల కిష్టమైన చిరుతిళ్ళు కొంటాను. ఉదయమూ, మధ్యాహ్నమూ, సాయంకాలమూ భోజనాలకు బియ్యంతోనే రకరకాల వంటకాలు చేస్తాను. పెద్దగా ఆలోచించడమూ, ఆహారవదర్థాలకోసం షాపులకెళ్ళడమూ వట్టి దండుగ అని నా ఉద్దేశం.

సుశీల : అదేమిటి, కమలా : ఇంట్లో వాళ్ళ అభిరుచులకు సరిపడే వదర్థాలు కొనడమూ, ఇంట్లో వ్రతి ఒక్కరి పోషణకూ అవసరమైన ఆహార వదర్థాలు కొనడమూ ఒకటి కానేకాదు. అంత కన్నకూడా ముఖ్యమైన విషయమేమంటే, కొనుగోలు చేసేటప్పుడు మన తాహతుమించకుండా చూసుకోవాలి.

కమల : అమ్మో, చాలా కష్టమే ! ఇంతా ఎలా సాధించడం :

సుశీల : మనం మొదటగా గుర్తుంచుకోవలసినదేమంటే, ఆహార వస్తువుల ధరలు వాటి పోషక శక్తినిబట్టి నిర్ణయంకావు. వాటి ధరలను నిర్ణ

యించే అంశాలు ఇంకేవేవో ఉంటాయి. ఒక అనిల్ ధర ఒక రూపాయైతే, అదేధరకు 6 మొదలుకుని 12 దాకా జామపళ్ళు రావచ్చు; ఒక కిలో రాచ ఉసిరికాయలుకూడా రావచ్చు. పోషకశక్తిలో రాచఉసిరి అన్నిటిని మించినది.

కమల : రాచ ఉసిరికాయలంటే మా పిల్లలకి అమిత ఇష్టమోయ్ ! కాని అవి తింటే జలుబు (రొంప) చేస్తుందంటుంది మా అమ్మమ్మ. మా పిల్లలకు చిల్ల రడబ్బులు దొరికినప్పుడల్లా రాచ ఉసిరికాయలు కొంటారు. నాకు తెలుసు. తోపుడు బండీవాడు స్కూలు గేటు దగ్గర వాటిని నిత్యమూ అమ్ముతాడు.

సుశీల : పిల్లలు అకుచిగా తయారు చేసిన రంగు రంగుల తీపి వదర్థాలు తినే కంటే అ తోపుడు బండీ వాడి దగ్గర రాచ ఉసిరికాయలూ, వేరునెనక్కాయలూ తినడం ఎంతో మేలు. ఏమంటావు, కమలా :

కమల : నిజమేనే ! కాని నువ్వు మంచి తిండి వదర్థాలు కొనాలన్నావే, వాటిని ఏ ప్రకారం కొనాలి :

సుశీల : బియ్యం కొనుగోలు తగ్గించి, అ డబ్బుతో మొక్కజొన్నలూ, రాగులూ, గోధుమలూ కొను. అంటే ఏమిటన్న మాటా : రోజూ ఇడ్లీలూ, దోసెలూ చేసుకోవటానికి బదులు రాగులతో పాయసమూ, "పుట్టా" (పిండి), కజ్జికాయలూ చెయ్యి. గోధుమ నూకతో ఉప్పా, "కిచిడి" చెయ్యి. ఉదయం భోజనానికి గోధుమ పిండితో చేసిన పూరీలూ, దోసెలూ చేస్తే "వెరైటి"గా ఉంటుంది. మొక్కజొన్న కండెలు కార్చినా, ఉడకబెట్టినా పిల్లలు ఎంతో ఇష్టంగా తింటారు. ఈ విధంగా ఆహారంలో మూడు రకాల ధాన్యాలు చేర్చినట్టవుతుంది.

కమల : కజ్జికాయలంటివే ! అదెలా చేస్తారు :

సుశీల : రాగులను బాగుచేసి, ఎండబెట్టి, పిండి చెయ్యి. దానికి కొంచెం నీరూ, చిటికెడు ఉప్పు

చేర్చి ముద్ద చెయ్యి. చేతిలో అరిటాకు ఉంచుకుని, దాని మీద నిమ్మకాయంత పిండి ముద్ద పెట్టి, దాన్ని చేత్తో నొక్కుతూ పలచని అప్పడంలాగా చెయ్యి. మరి యిక కొబ్బరికోరుతో కొంచెం చక్కెర చేర్చి, అది ఒక చెందాడు అ. అప్పడం మధ్య పెట్టు. తరవాత అరిటాకును మడిచి, పెనం మీద పొడిగా, నూనె వెయ్యకుండా కాల్చు. అరిటాకు నల్లగా అయి వడిలిపోయిన దాకా దాన్ని అటూ ఇటూ తిరగేస్తూ వుండు. తరవాత దాన్ని పొయ్యి మీది నుంచి తీసి, అకు తీనెయ్యి. కజ్జికాయ మెత్తగానూ, మహారుచి గానూ వుంటుంది. మరింత రుచిగా వుండాలంటే, కొబ్బరి కోరులో జీడి వప్పులూ, కిస్మీన్లూ చేర్చవచ్చు.

కమల : తింటానికి కూడా బాగుంటుందనే తోస్తుంది. పరగడుపున మంచిభోజనం కూడానూ. ఆహార వదర్థాలు కొనటానికి వెళ్ళినప్పుడు ఏం చేస్తావో చెప్పు.

సుశీల : పెద్ద గుమ్మడి, కేరట్లూ, అకు కూరలూ కొంటాను. వీటిలో ఏదో ఒకటి విధిగా రోజూ భోజనంలో ఉండి తిరింది. ఎందుకంటే, శరీరానికి అత్యవసరమైన 'ఏ' విటమిను వాటిల్లో వుంది. అది గుడ్డితనం రావీకుండా చేసి, చక్కని కంటి చూపునిస్తుంది. అకు కూరలు చొక. అండ్లులో ఎన్నో రకాలున్నాయి. వారానికి కనీసం మూడు సార్లు వాటిని తినాలి. ఎందుకంటే, ఎముకలకూ, దంతాలకూ, రక్తానికి అవసరమైన ఖనిజ లవణాలు వాటిలో వున్నాయి.

కమల : సొరకాయలూ, పొట్లకాయలూ, బెండకాయలూ, గోరుచిక్కుళ్ళూ, బెంగళూరు చిక్కుడు కాయలూ లాటివి ఆరోగ్యానికి మంచివేనా :

సుశీల : తప్పకుండానూ. వాటిలో విటమినులూ, లవణాలూ ఉన్నట్టు వాటి అకువచ్చ రంగే చెబుతుంది.

కమల: మరి ముల్లంగి, తొమాటో, వంకాయ
లాటి రంగు కూరల మాటేమిటి:

సుశీల: వేసవిలో ముల్లంగి చాలా మంచిది;
ఎందుకంటే అందులో నీరు ఎక్కువ. నీ-విటమిను
హెచ్చుగా గల చౌక వస్తు తొమాటోయ.
ఈ విటమిను చిగుళ్ళకు బలం ఇచ్చి, రోగ
నిరోధకంగా పనిచేస్తుంది. పిల్లలు ఉడికించిన
తొమాటో వళ్ళను తినవచ్చు. ఇతర వస్తు
దొరకనవ్వడూ, ఖరీదుగా వున్నవ్వడూ చంటి
పిల్లలకు తొమాటో రసం వట్టవచ్చు. ములగ
కాడల్లో కార్నియం (సున్నం) పుష్కలంగా
వుంటుంది. వంకాయల్లో కొంత వి-విటమి
నున్నది. కాబేజీ, బీట్‌రూట్ కూడా మంచివే
గాని, కమలా, నేను తొందరపడి కాబేజీ,
కారీ ప్లవరూ, బీట్‌రూటూ కొనను. ఎమంటే,
వాటికన్న చౌకగా అంతకంటే హెచ్చు పోష
కాహారాలు గల కూరలున్నాయి. వాటిని ఇంటిల్లి
పాడీ మరింత హెచ్చుగా ఆరగించవచ్చు. ఎప్పు
డన్నా బిర్యానీగాని, కుర్మాగాని చేస్తే పచ్చి
బటానీయా, కారీప్లవర్ లాటిని కొంటాను. ఇక
వళ్ళమాటకొస్తే, నేను కొనేవి జామవళ్ళూ,
మామిడివళ్ళూ, నిమ్మవళ్ళూ, రాచ ఉసిరివళ్ళూ,
బేరివళ్ళూ; ఎప్పుడేవి లభ్యంగానూ, చౌకగానూ
వుంటే అవి కొంటాను.

కమల: ఈ విషయాలన్నీ చెప్పినందుకు థాంక్స్
సుశీలా. ఇవాళ కొన్ని విషయాలు నేర్చుకున్నాను.

అమ్మవాడు: (నేపథ్యంలో) రండి, కొనండి;
కాస్మీర్ ఆపిల్, పేలం బత్తాయి, గింజరేని ద్రాక్ష, కమలా;

కమల: (మార్కెట్ హడావుడిలో) జాగ్రత్త!
ఆ తట్ట నెత్తిన పడేను; కొంచెంలో తప్పింది.
నన్ను ఏలుస్తారేమరు?

సుశీల: మనిద్దరి పేర్లూ గలవాళ్ళు ఎందరైనా
వుంటారు. పట్టించుకోకు.

అమ్మవాడు: రండి, కొనండి; కాస్మీర్ ఆపిల్,
పేలం బత్తాయి, గింజరేని ద్రాక్ష, కమలా.

(కమలా, సుశీలా అంత తొక్కిడిలోనూ విరగ
బడి నవ్వుతారు.)

కమల: ఓహో, తెలిసింది. నేను కూడా ఒక
పండు జాతిదాన్ని. రావోయ్, కమలా!

అమ్మవాడు: అమ్మా, వచ్చే! వచ్చే!

సుశీల: ఆపిల్‌వళ్ళు కొనటం కుద్ద దండుగ.
అవి చచ్చే ఖరీదు. అంతేగాక నువ్వు వాటిని
తొక్క ఒరిచి తింటావు. తినే భాగంలో
అహారపు విలువ దాదాపు ఏమీ వుండదు. అందు
లోని విటమినులూ, లవణాలూ చాలావరకు
తొక్కలోనూ, దానికి అడుగునా వుంటాయి.
అంత డబ్బు పోసి కొని, అందులో వున్న
అహారమంతా అవతలపారేసేకాడికి, ఇంకేదైనా
వళ్ళు కొనుక్కోవచ్చు.

కమల: పండును తొక్కతోనే తినమంటావు.
అవునా?

సుశీల: అవును. కానీ పండును ముందు కుట్రంగా
కడగాలి.

కమల: నీతో నాలుగుసార్లు పాపింగు వచ్చా
నంటే, నేను కూడా పోషకాహారం గురించి
ఉపన్యాసం ఇచ్చేస్తాను. అమ్మేవాడు మనకేసి
కొరకొరా చూస్తున్నాడు. అందుచేత త్వరగా
ఏదో ఒకటి కొందాం. నువ్వు దారి తీస్తే నేనూ
నీవెంట కొంటాను.

సుశీల: ఏదీ, చూడనీ... ఒక బొప్పాయి పండు
2 డజన్ల నీమరేగివళ్ళు.... ఒక పుచ్చపండు....
అరకిలో రాచ ఉసిరివళ్ళు.

అమ్మేవాడు: నాలుగురూపాయల ఇరవై పైసలు.
కమల: (వచ్చేస్తూ) చాలా తేలికలో బయట
వడ్డాం. నా అంతట నేనైతే, అర డజను ఆపిల్
పళ్ళూ, ఒక డజను బత్తాయిలూ, ఒక డజను
అరటిపళ్ళూ కొని, పదిరూపాయలు ఖర్చు
చేసేదాన్ని.

సుశీల: అవసరమే అన్ని తెలుపులకూ మూల
మంటారు. నా విషయంలో అంతే. నేను బేరాలు
చెయ్యటంలో చాకచక్యం చూపకపోయానో డబ్బు
ఇబ్బంది కలుగుతుంది. అంతకన్న కూడా
ప్రధానంగానూ కుటుంబం ఆరోగ్యం దెబ్బ
తింటుంది.

కమల: మితవ్యయంతో పోషకాహారం సంపా
దించటం అవసరమన్న సంగతి నాకు గ్రహిం
పయింది. కాని, ఈ దిక్కుమాలిన బొప్పాయి
పండు దేనికి ఎంచావు? మా దొడ్లో కాపే
వళ్ళన్నీ మా డ్రైవరూ వాళ్ళు కోసుకుంటారు.
మేం వాటిని తాకం.

సుశీల: త్రివేంద్రం పరిసరాలలో వాటంతట అవే
బొప్పాయి చెట్లు పెరగటం చూశాను. పేదరికం

చేత ఆర్థికరితో బతికే వాళ్ళు కూడా ఆ పళ్ళు
తినరు. కంటిమాపుకూ, చిగుళ్ళ ఆరోగ్యానికీ,
రోగనిరోధానికీ ఎంతో ఉపయోగపడే విట
మినులు ఆ పండులో కొల్లగా ఉన్నాయి. అంతే
గాక జీర్ణశక్తిని పెంపొందించే పదార్థాలు
బొప్పాయి పండులో ఉన్నాయి. అందుచేత
ఆ పండు వేడి చేస్తుందనీ, ఎందుకూ పనికి
రాదనీ జనం దాన్ని చిన్న చూపు చూడటం
చాలా విచారకరం.

కమల: విన్నావా? ఎంత గట్టి మాంసమైనా,
ఉడకబెట్టేటప్పుడు అందులో ఒక పచ్చి బొప్పాయి
ముక్క వేస్తే, మెత్తగా అవుతుందట. కాని
మా వంటవాడు గర్బిణీ స్త్రీలు బొప్పాయి తింటే
గర్భ ప్రావం అవుతుందంటాడు. నిజమా?

సుశీల: అదంతా కాకమ్మ కథ! అయితే పచ్చి
బొప్పాయి నాకు గిట్టదు. కళ్ళకూ, చర్మానికీ,
చిగుళ్ళకూ పనికి వచ్చే పోషక పదార్థాలన్నీ
బొప్పాయి పండులో మాత్రమే ఉంటాయి. పండే
తరుణంలో బొప్పాయికాయ సూర్యరశ్మి సహ
యంతో పోషక పదార్థాలను ఉత్పత్తి చేసుకుం
టుంది. పచ్చి బొప్పాయి కాయలో అవేవి
ఉండవు తెలుసా?

కమల: సరే, సుశీలా. పాపింగ్ చేసి అరిసి
పోయాను. మీ యింట్లో గుక్కెడు కాఫీ తాగి
మరీ ఇంటికి పోతాను.

సుశీల: రక్తం కారే నీ చిగుళ్ళకు నిమ్మరసం
మంచిదనుకుంటాను. కాఫీ పొద్దుటి భోజనానికీ,
సాయంకాలం "టీ"కి పరిమితం చేసుకో.

కమల: బొప్పాయిలూ, గుమ్మడి కాయలూ,
రాగులూ, అక్కారలూ! కాఫీ, టీ, మీగడ
పదార్థాలూ రేకపోతే నేనేమైపోతాను?

సుశీల: రెండు నెల్లలో సరయిన అహారంతో
నువ్వు ఒళ్లు తగ్గి, ఎంత నాజుగ్గా తయారవుతావో!

కమల: మావారి ఆరోగ్యమూ బాగుపడుతుంది.

సుశీల: అవును. నీ పిల్లలకు కూడా చిన్నతనం
నుంచీ సమ పాళ్లుగల అహారం ఇచ్చావంటే,
పెద్దయాక కొవ్వెక్కి ఆనారోగ్యం పాలుకాకుండా
ఉంటారు. చిన్నతనంలో నేర్చుకున్న తిండి అల
వాట్లు జీవితంతో ఉంటాయి.

-సుశీలా జయకరన్

మనోరమ మనస్సు ఆ సాయంత్రం చాలా ఉల్లాసంగా వుంది. ఆ పిల్లకి ఆ సాయంత్రం చాలా చాలా అందంగా వుంది.

ఆన్ని సాయంత్రాలూ అలా వుండవు. ఆ రోజు 'పాణి' ఊరి నుంచి వచ్చాడు. వారం రోజులై వూళ్ళో లేడు. పాణి వూళ్ళో వుండి అతని గదికి తాళం లేకపోతే — మనోరమ మనస్సు చాలా ఉల్లాసంగా ఆ సాయంత్రం చాలా అందంగా వుంటుంది.

నిజానికి ఆ వేళప్పుడు.... ఉదయం పది గంట లకి గూడు వదిలి వెళ్ళిన అపీసు పట్టు ఇల్లు చేరుకుంటూ వుంటారు. ఆదృష్టవంతులు ఎనోదా లకి విలాసాలకి బయటికి వచ్చే తరుణం ఆ సమ యంలో పుట్టుదరిదులు కొందరు నిట్టూర్పులు వదులుతూ వుంటారు. జారి పోతున్న తమ 'పరువం' తిట్టుకుని:

అన్నిరకాలైన మనుష్యుల్ని జీర్ణించుకుం టున్న కొండ చిలువలాంటి ఆ వీధిలో మనోరమ లాంటి మనస్సుగల వాళ్ళు చాలామంది వున్నారు. ఆ ఇల్లు 'పూరి గుడిపే' అనకూడదు. కానీ....

పెద్ద భవంతి కాదు.

సరిగ్గా చెప్పాలంటే—

పైకి ఎక్కలేక క్రిందకి దిగలేక నవ్వు తున్నట్టు నటిస్తూ ఎదురుకుంటున్న మధ్యతరగతి జీవితానికి ప్రతీకలా వున్న పెద్ద మండువా రోగిరి. రెండేసి గడుల వాలాల్లో ఏడేసి మంది చొప్పున 'వామన్నగుంట' లాడుకుంటున్నట్టున్న కుటుంబాలు ఆరున్నాయి ఆ రోగిల్లో!!

వీధి అరుగు మీద వున్న గదిలో హాయిగా మహారాజులా వున్న 'పాణి' మనోరమ దృష్టిలో 'హీరో':—

ఆ రోజు సాయంత్రం పాణి తన గదిలో కిటికీ దగ్గర నుంచుని అద్దంలో చూసుకుంటూ

వాసన నూనె పులుముకున్న ఉంగరాల జుట్టును జాగ్రత్తగా దువ్వుకుంటున్నాడు. ఆ ఊరికి క్రొత్తగా బదిలీ అయివచ్చిన ఉద్యోగానికి పాతే!

గత మూడు నెలలుగా పాణిని చూసినవాళ్ళందరు 'అతనికేం? మూడువందల యాభైరూపాయల జీతం! బాదర బందీలు లేనివాడు. మహారాజులా వున్నాడు'—అనే తలంపుతో చూస్తారు.

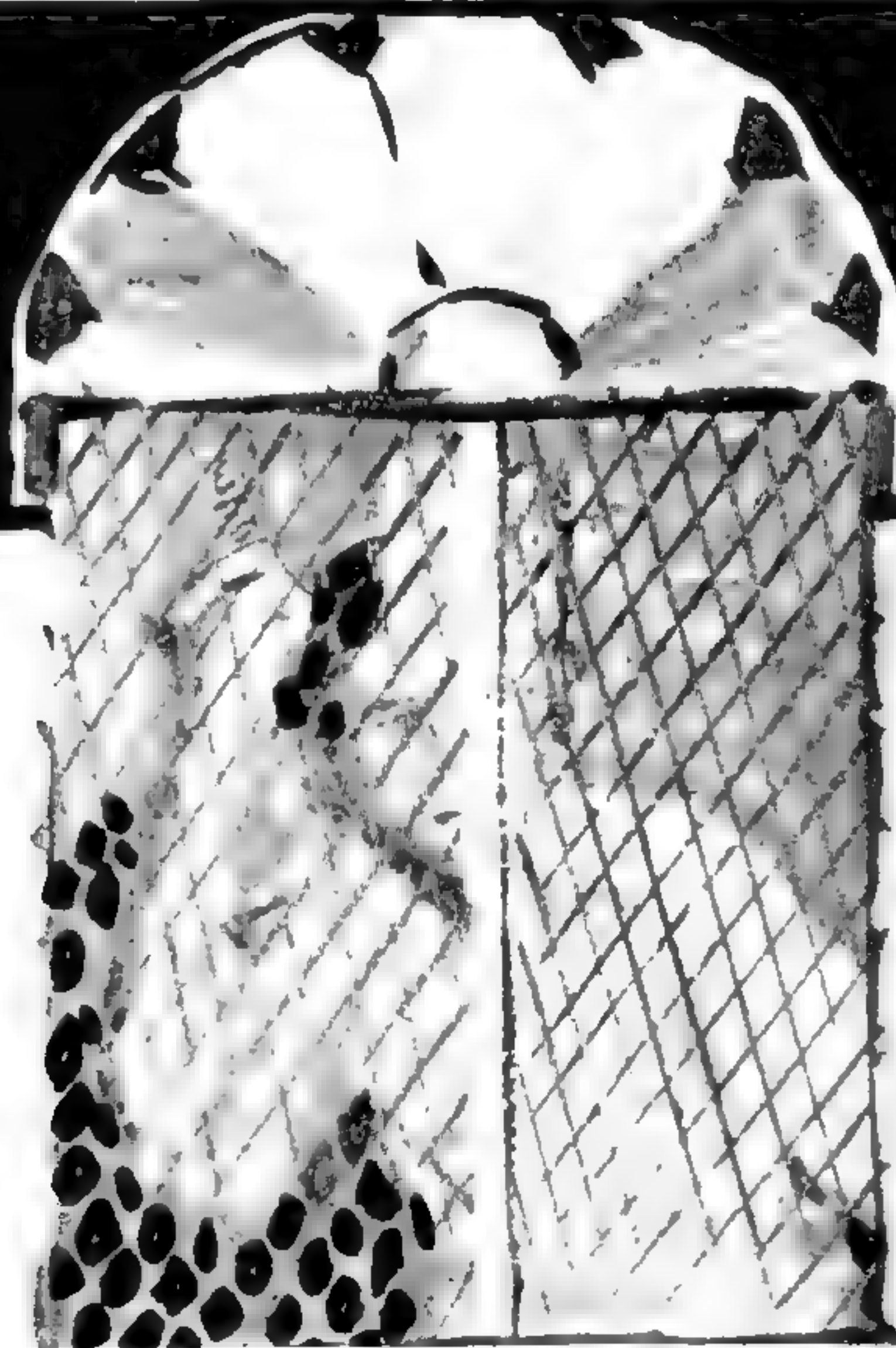
నిజమే మరి!

ఆ వాలాల్లో వున్న వాళ్ళల్లో ఏ ఒక్కడూ పాణిలా లేడు. అందరందరూ మాట అటుంచి పాతికేళ్ళ వయస్సులో అంత నిర్విదారంగా వున్న జీవి లేనే లేడు!!

అందుకే మగవాళ్ళందరికీ జెలసీ!

అడవిల్లంకి. అడవిల్లులు గల తల్లులకి — ఏదో తెలియని ఆపేక్ష!!

తీరిందమ్మ

సాయంత్రాలు

వేడుల శకుంతల

తల దువ్వడం పూర్తి కాగానే అద్దం చేతి రోకి తీసుకుని వీపును చూసుకున్నాడు, ఆ తర్వాత ఒకవ సరిగా వుందో లేదో చూసుకుని చేయి పైకి ఎత్తి అద్దాన్ని పైకి పట్టుకుని తన ప్రతి బింబం ఆపాదమస్తకం ఒక్కసారి చూసుకుని అద్దాన్ని కిటికీలో పెట్టేసేడు.

అదంతా అరుగు మీద నుంచుని ఓరకంట కనిపెట్టి చూస్తూనే వుంది. మనోరమ! ఇంటి ముందు గేదెని నిర్బి పాలు పిండుతున్నాడు, పాల వెంకడు.

నిజాయితీ మరీ చిక్కనైతే అరగదని వెంకడు పాలు పితుకుతూనే నీళ్ళు కలిపేస్తున్నాడు.

మనోరమకి ఆ సంవత్సరమే పదిహేడు నిండాలు! పాలవాడిని, పనిమనిషిని, చూడాలనే కన్నా పాణిలాంటి కుర్రాణ్ణి ఊహలో నిలుపుకుని గాల్లో తేలిపోయే తవన ఎక్కువగా వుంది. ఆ పిల్లకి చుట్టు పట్ల ఏం జరిగినా అక్కర్లే దన్నంత పరాకు వుంది.

పాణి ఎంత దాగుంటాడు! పాతికేళ్ళు వున్నా తన కన్నా ఏదేళ్ళేగా పెద్ద? అదొక రెక్కా? అమ్మకి నాన్నకి పన్నెండేళ్ళు లేదా వుందిట! పాణికి నేనంటే ఇష్టమే కాబోలు చిరునవ్వుతోటే చూస్తాడు—దాగా నచ్చితే అంటే నన్ను ప్రేమిస్తే కట్నం లేకుండా పెళ్ళాడేయగలడు! అతనికేం? జీతం వుంది! అందం వుంది! ధైర్యం వుంది! తండ్రి అడ్డు పడినా త్రోసి పారేయగలడు! ఆయినా అసలు తండ్రి వుండి వుండదు! ఏ మేనమామో విన తండ్రో ముసలి తల్లో....వుండి అస్థిని కాపాడుతూ 'నీ కిష్టమైన పిల్లని పెళ్ళి చేసుకుని వస్తే.... నా బాధ్యత తీరుతుందిరా' అంటారు. తనెన్ని కథల్లో చదవలేదూ?

'అదేమిటా అబ్బాయ్? నీళ్ళు కలిపేస్తున్నావా? అయ్యో నీ అన్యాయం మండిపోనూ? మరీ ఇంత దారుణమా?' అని అప్పుడే ఇంట్లోంచి వస్తున్న ప్రక్క వాటా జానికమ్మ కంచు కంతం ఖంగమనే టప్పటికి ఉరిక్కి పడింది మనోరమ!

'అదేమిటమ్మా మనోరమా? ఇక్కడే వుండి చూడటం లేదూ' అని ఓ నిమ్మ రపు చూపు విసిరేసింది.

'చూడక పోవటమేమిటి? చూస్తూనే వున్నాను. కాస్త రెప్ప కొట్టానేమో అంటే! ఆ కాస్తలోనే వాడా పని చేస్తాడని నాకేం తెల్సా? ఉరికిపాటును కప్పి పుచ్చుకుంటూ దబాయంపుగా అన్నది. మనోరమ.

'అ! అ! అదేంటి బుల్లెమ్మాయిగోరూ! మీరు కూడా అట్లాగనేస్తారా?' అన్నాడు—దర్శం కోసమే బ్రతుకుతున్న అవతార పురుషా గ్నాగ వెంకడు.

'అదిగో బుల్లెమ్మగోరూ చిల్లెమ్మగోరూ—అనొద్దని ఎన్నిసార్లు చెప్పాను? నేనింకా చిన్న పాపాయినా?' కస్సుమన్నది.

పాణి వీధి అరుగు మీదకి వచ్చి గదికి తాళం వేస్తున్నాడు. అతడి ముందు తను చిన్న పిల్లలా మిగిలిపోకూడదని కోపం!

'సరేండమ్మా! పెద్దమ్మాయిగోరే రెండి! మనోరమగోరంటాను!' అంటూ పాలచెంబులో బురుగుల్లా గుబురు మీసాల దాటున గురగుర నవ్వేడు!

మనోరమ కాపలా కాస్తే వెంకడి పాల వ్యాపారం దివ్యంగా సాగుతుంది! ఆ సంగతి వాడికి తెల్సా! కనుకనే మనోరమని 'మంచి పిల్ల'గా పొగడ్తుంటాడు.

పాణి వీధి మెట్లు దిగుతూ చిన్నగా నవ్విస్తూ అనుమానం కల్గింది మనోరమకి! 'సరిగ్గా ఆ నవ్వే....' పలానా' సినిమాలో కారున్న గొప్పింటి పిల్లాడు వీధిపిల్లని మనసారా ప్రేమించి నవ్వేడు. అదేదో కథలో ఆదర్శవంతుడైన యువకుడు నయాపైసా తీసుకోకుండా సామాన్యుల పిల్లని పెళ్ళి చేసుకుండుకు ఒప్పుకుని చిరునవ్వు నవ్వెట్ట! సరిగ్గా ఇలాంటి నవ్వే ఆయుధం బుంది!

"అదేంటమ్మా? గిన్నె సరిగా పట్టుకోండి! పాలు ఎట్లా పోయ్యాలి?" వెంకడు పాలు పోస్తున్నట్టు కూడా గమనించలేకపోయింది!

మిగిలిన నాల్గు వాటాల్లో వాళ్ళు జానికమ్మ గారితో పాలు పోయించుకుంటున్నారు. పాణి వీధి మలుపు తిరుగుతూ వుంటే ఆ పిల్ల దృష్టి అతే వుండిపోయింది.

ఆ మర్నాడు సాయంత్రం జానికమ్మగారు వెంకడు వచ్చే వేళకి తనే ముందు గిన్నె పుచ్చుకుని వచ్చింది!

* జీవిత భీమా సంస్థ (ఎల్. ఐ. సి) వారి ఏజంటుగా పనిచేస్తూ 1974-75 సంవత్సరంలో వివిధ వ్యక్తులచేత ఒక కోటి 11 లక్షల రూపాయలకు భీమా చేయించి రికార్డు సృష్టించిన మనత గుజరాత్ కు చెందిన 30 ఏళ్ళ వనిత శ్రీమతి భువనేశ్వరీ అంజారియాకు లభించింది! ఈ ఏడాది మొత్తం మీద ఇంత పెద్ద మొత్తం భీమాలను చేయించి, ఎల్. ఐ. సి. ఏజంట్లందరిలోనూ ఆమె మొదటి స్థానం వహిస్తున్నట్టు ఎల్. ఐ. సి. ప్రకటించింది. శ్రీమతి భువనేశ్వరీ గడచిన 11 ఏళ్ళ నుంచీ భీమా ఏజంటుగా పని చేస్తున్నారు. ఆమె సాహిత్యంలో ఎమ్. ఏ. పట్టభద్రురాలు కూడా!

* 127 ఏళ్ళ వయసుగల శ్రీమతి థోండిబాయ్ శివరామ్ కామత్ జూలై 27న పూనాలో మరణించారు! ఆమెకు 96 సంవత్సరాల వయసు గల కుమార్తె, ఎందరో మనవళ్ళూ, మనవరాళ్ళూ, మరింతెందరో ముని మనవలూ ఉన్నారు. ఆమె మనవళ్ళూ, మనవరాళ్ళలో అరవయ్యో పడిలో వున్నవాళ్ళు కూడా ఉన్నారు. థోండిబాయి రెండు శతాబ్దాలనూ చూసింది. ఆయాగా పేరు సంపాదించింది. మొన్న మొన్నటి దాకా ఆరోగ్యంగానే ఉండేది.

* వచ్చే సంచికలో....
సంతృప్తి (కథ)
—విమలరామం
తానొకటి తలిస్తే (కథ)
—శుమితాంగి
దార్ఫ్ ఆఫ్ ఇండియా (వ్యాసం)
బొమ్మల తయారీ
వినియోగదార్లకు:
టాయ్లెట్ సబ్బుల
మన్నిక, వివరాలు....

కన్నెపిల్ల మనసు కలలో వుంటే పాలలో నీళ్ళు కలిపి, వెంకడి వ్యాపారం జాగుపడవచ్చు గానీ జానికమ్మకేం జరుగుతుందీ? చాలిచాలనీ జీతం రాళ్ళతో తీరితీరని ఆశలతో ఆరువాటా లున్న మందువా రోగిల్లో గుట్టుగా జీవితం వెళ్ళ బుచ్చుతున్న జానికమ్మకి—మనోరమని నమ్ము కోడం ఇష్టంలేక—పనులన్నీ గబగబా ముగించు కుని వెంకడు వచ్చే వేళకి ఆరుగు మీదకి చేరింది :

“అమ్మా మనూ : పాలు చూద్దానికి జానిక మ్మ తయ్య వెళ్ళారు గనుక—ఈ కాస్త బియ్యం కడిగియ్యమ్మా :”—అని తల్లి పని పురమా యించటంతో, మనోరమ కన్నెమనసు గిలగిల లాడిపోయింది : మల్లెరెక్కలాంటి తెల్ల వాయిల్ ఓణీ వేసుకుని, నల్ల రేసున్న గులాబి పూల పరికిణీ కట్టుకుని, మల్లు జాకెట్టు తొడుగుకుని—జానెడు పొడుగు మల్లె దండ తల్లో తురుము కున్నది :

పాలవాదాచ్చే వేళకి—పాణి గదిలో ‘మేకప్’ అయ్యే వేళకి—తను వీధి ఆరుగుమీద నిర్భోవాలని ఎంతో ఆరాటపడింది :

తీరా ఆ జానికమ్మ పానకంలో పుడకలా తయారైంది :

అసలు ఆ రోజు చదివిన నవలలో — ఉత్తేజం, ఉత్సాహం పొంగి వున్నాయి : కాలేజీలో తన క్లాసుమేట్లు ఆ పుస్తకం కావాలని ఎంతలా మీద వడ్డా, తను పూర్తిగా చదివితేగాని ఇవ్వ లేదు : ఎంత రసవత్తరమైన సంఘటనలో : తనకి నవల చదువుతున్నట్టు అనిపించనేలేదు : తను హీరోయిన్ అయితే పాణి హీరో—మధ్య తరగతి కుటుంబంలో కష్టాలు, కలతలు చూడ లేని — దయార్థహృదయుడు పాణి : — బోలెడు అస్తి, లంకంత మేడ, వినయవిధేయతలు గల సేవకులు వుండే వుంటారు. అయితేనేం : ఏళకుని మామలాంటివాడో తమ పిల్లనిచ్చి చేసి అస్తి కాజేద్దామనే ఉద్దేశంతో కాపు వేసి వుంటారు. అలాంటి పిల్లా, వాళ్ళ పెద్దల గుజాలూ, నచ్చక ఇలా ఈ రూములో ఉద్యోగం చేసుకుంటున్నాడు. ఆ తరవాత తనతో చూపులు కలిపి—మనసులు నిలిపి ఒకటైపోయే తరుణం వస్తుంది గదా —

‘ఛీ! పెదవ బియ్యం ఎర్రగా కంకర రాళ్ళలా వున్నాయి : కడుగుతూవుంటే చేతులు నొప్పి పుట్టేస్తున్నాయి. చవకగదా అని నాన్న ఈ బియ్యం

మహిళామండలి కార్యక్రమాలు

□ అయిజలోని కారదా మహిళామండలి జూలై 3వ తేది సాయంకాలం సమావేశమైంది. శ్రీమతి లక్ష్మమ్మ అధ్యక్షత వహించి కార్యక్రమాన్ని జరి పించారు. మండలి తరపున వయోజన విద్యాబోధన జరిపించాలని శ్రీమతులు వేణమ్మ, బాగ్యమ్మలు చేసిన ప్రతిపాదనకు సభ్యులు ఆమోదం ప్రక టించారు. కుమారి జి. కౌసల్య మండలి ఆదాయ వ్యయాల వివరాలను సభకు సమర్పించారు. కార్య దర్శి శ్రీమతి కె. సరోజ జూన్ కార్యక్రమాలకు సంబంధించిన నివేదికను చదివారు.

□ హైదరాబాదులోని ఖైరతాబాదుకు చెందిన ఆనందనగర్ కాలనీ మహిళామండలి పదకొండవ వార్షికోత్సవం జూలై 11న జరిగింది. వార్షి కోత్సవ సభకు రచయిత్రి శ్రీమతి వేదుల శకుం

తల అధ్యక్షత వహించి అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరం గురించి, స్త్రీల బాధ్యతల గురించి ఉపన్యసించారు.

ఆ రోజు పిల్లల విచిత్ర వేషధారణా కార్య క్రమం, నాటక, భరతనాట్య ప్రదర్శనలు, పాటల పోటీలూ జరిగాయి. కార్యక్రమం చివర శ్రీమతి నారాయణస్వామి పోటీలలో గెలుపొందిన వారికి బహుమతి ప్రదానం చేశారు.

□ తాడేపల్లి గూడెంలోని లేడీస్ లయన్స్ క్లబ్ జూలై 11వ నాటి రాత్రి సమావేశమైంది. శ్రీమ తులు బేర్ దానమ్మ, పగడాల విజయలక్ష్మి, పి. అప్పలనరసమ్మ క్లబ్బు అధ్యక్షురాలు, కార్యదర్శి, కోళాదికారి పదవులకు ఎన్నికయ్యారు. ప్రముఖ రచయిత్రి శ్రీమతి అద్దేపల్లి వివేకానందదేవి ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్నారు. ఆమె స్త్రీలకు సాంఘిక, ఆర్థిక సమానత్వం అవసరమని ఉపన్య సించారు. తర్వాత సభ్యులు కొందరు ప్రసంగిం చారు. ఈ సందర్భంగా క్లబ్బు సభ్యులు గృహోప కరణాల, ఎంట్రాయిడరీ వస్త్రాల ప్రదర్శన ఒకటి నిర్వహించారు.

తెచ్చి వడేస్తారు : ఈ బియ్యం అన్నమాటేమిటి : చవకగా వున్న ఏ వస్తువైనా కొంటారు : కట్నం తక్కువైతే పెళ్ళికొడుకు ఎలా వున్నా కొనే స్త్రీలు : అందుకే తనకి భయం వేస్తోంది. ఈ మధ్య అస్తమానం అమ్మా—నాన్న పెళ్ళి సంబంధాల విషయమే మాట్లాడుకుంటున్నాడు. ఏ చొక డిపోలో వస్తువులాగో ఓ పెళ్ళి కొడుకుని లాక్కొచ్చి నన్ను వెంటిచ్చి పంపేస్తారు కాబోయి : అప్పుడు తను ఎద్ది ఎదురు తిరిగినా, నాన్న ఊరుకోడు : తన పేదరికం, బాధలు, బాధ్యతలు చెప్పుకొచ్చి ఈ పెళ్ళికెలాగైనా ఒప్పు కొని తన పరువు కాపాడమంటాడు : అప్పుడు పాణి ఎం చేస్తాడూ : “ అనే ఊహ కలిగేసరికి బియ్యం గిన్నె వంటిందల్లో వడేసి పాలగిన్నె చేత వట్టుకుని ఆరుగుమీదికి వచ్చింది.

చ : చ : పాణి గదికి రాకం వుంది : ఆతను వీధిలో మూలమలుపు దగ్గర వున్నాడు : వెంకడు పాలుపోస్తున్నాడు అందరికీ : ఆ రోజు వెంకడికి బాదగానే వుంది : ఒక్క చుక్క నీళ్ళు కలప కుండా కావలా కాసింది జానికమ్మ : అవిడ పైన వాడికి మహా గుర్రుగా వుంది :

మనోరమ చాలా కోపంగా వుంది : ‘అసలు ఈ మధ్య జానికమ్మని చూస్తే అరికారి మంట నెత్తికి వస్తోంది : ప్రతి విషయానికీ అవిడ జాగ్రత్త నేర్చుకుంది : పాలలో నాల్గ నీళ్ళ చుక్కలు కలిస్తే ఇంతల్లో ఈవిడ కట్టబోతున్న మేడ ఒరిగిపోతుందా : పెదవ కావలా కాయక పోతేనేం : పాపం పాణి ఎంతలా చూసి వుంటాడో తనకోసం :—మౌనంగా ఆతను చూసే చూపులో శరీరకోటి అర్థాలు, అనంతకోటి రాయదారాలు తనకి అందజేస్తారు. వద్దెనిమిదేళ్ళ కన్యకి తెలియవు : — తనకోసం ఆతను ఎంతగా కళ్ళతో వెతుకుతాడో కూడా తెలుసు. ఒక్క ఊణం తన రాక ఆలస్యం అయితే ఆ కళ్ళల్లో ఎంత గుబులు పంపుకుంటాడో :—తను వచ్చి మూగ చూపులతో ఓదార్చేస్తుంది :—కాని ఇవేళ ఈ జానికమ్మ అద్దు తిరిగింది. పాపం పాణి వీళ్ళంతా చూస్తారని వెళ్ళిపోయి వుంటాడు.

పాల గిన్నె చేతిలో వున్నా — చూపులు జానికమ్మని మింగేలా వున్నాయి. “ఇవాళ మీకు పాలు చిక్కగా కనిపిస్తున్నాయా అత్తయ్య గారూ :”—అన్నది కోపాన్ని నొక్కి పెట్టుకుని.

“ఉన్నాయో లేదో చూడు తెలుస్తుంది. అయినా ఎవరి జాగ్రత్తలో వాళ్ళు వుండాలిందే మనోరమా!—ఇంకొకరిని మాట అనడం ఎందుకులే!” అని ఆవిడ ఇంట్లోకి విసవిసానడిచింది.

మనోరమ మూతి తిప్పుకుంది.

వెంకడు పళ్ళు పటపటలాడిందాడు.

ఆ రోజు జానికమ్మ మీద—వాళ్ళిద్దరికీ కోపం గానే వుంది.

ఎలాగైనా పాణి ‘తనవాడే’ ఎందుకు అనవసర ప్రసంగాలు అని సరిపెట్టుకుంది—మనోరమ.

అరువాటాల కాపరాల్లో — పంపు నీళ్ళ దగ్గర, బాత్‌రూమ్ దగ్గర—రైలు బిల్లుల్ని గురించి ఉమ్మడి వాటాలో కసువు వూడ్చే పనిమనిషి కోసం—ఎప్పుడో ఒకప్పుడు ఏదానికో గల్లంతులు వాదోపవాదాలు జరుగుతూనే వుంటాయి. రెండు కుటుంబాల మధ్య పొరపొచ్చాలు లేకుండా వుండటం హర్షదాయకమే గానీ అరుకుటుంబాలు, అందులోనూ మధ్య తరగతి కుటుంబాలై వుంటే—చెప్పుకోనక్కరలేదు.

సినిమా చూసి వచ్చి మర్నాడు పంపుదగ్గర ఈలవేస్తూ మూడో ఇంటివాటాలో కొత్తకోడల్ని చూసే కుర్రకుంక ఒకడుంటే; చవకబారు నెక్సు పుస్తకాలు చదివి ముందువా లోగిల్లో ‘జోక్సు’ పేరు మీద అవాకులు చవాకులు పేలే రకాలు కొందరు. నవలలు కథలు చదివి, అందని పళ్ళ కోసం అరులు దాస్తూ రెక్కలు వుంటే పైకి ఎగిరి పోదామనుకునే కన్నెపిల్లలకి మానసిక ఆరోగ్యాన్ని పెంపొందించ గల పరిస్థితులు బహు తక్కువ.

అందమైన సాయంత్రాలు మబ్బులు పట్టిన మధ్యాహ్నాలు కొన్ని జరిగిపోయాక, ఒక రోజు ముందువా లోగిల్లో అమ్మలక్కలు అంతా ముచ్చటించుకున్న సమయంలో కన్నెపిల్లలు, వాళ్ళ పెళ్ళిళ్ళు కట్నాలు విషయం దొర్లింది.

‘మా మనోరమకి ఈ సంవత్సరం ఎలాగైనా పెళ్ళి చేసేయాలనుకుంటున్నాం!’ అన్నది మనోరమ తల్లి.

‘ఏదైనా కావల్సింది వుందా? లేకపోతే పదాయి సంబంధమే చూడాలా?’ మరొక ఇల్లారి ఆరా.

‘అ! కావాల్సిన వాళ్ళు లేరమ్మా! పై వాళ్ళనే చూడాలి.’

‘అయితే తిప్పలే! అడపిల్ల పెళ్ళి చేస్తే అడుక్కుతినే గతి వచ్చే రోజులు — ఏమాత్రం

దరకి నిలవాలనుకుంటున్నారా?’ — ఇంకొక ముతైడు ముందుకు వంగి అడిగింది.

‘ఎం చెప్పను? మా అదృష్టం....దాని అదృష్టం బాగుంటే అప్పుల పాలవకుండా ఐదుపేలలో కానిద్దామని ఉంది!’ ఎంతో నిజాయితీగా మాట్లాడుతున్న తల్లి మీద — మనోరమకి చిరాకు, కోపం కలిగాయి. గదిలోనుంచి బయటికి వచ్చి అబద్ధమనుకుంది గాని అంతలోనే నిగ్రహించుకుని చిన్నగా నవ్వుకుంది.

ఆ నవ్వులో ఎటూ ఎలక్షన్‌లో నెగ్గబోతున్న ప్రెసిడెంట్‌గారి తీవి నిండి వుంది; మనోరమకి అంత ధీమా వుంది.

మరొక నాలుగు రోజులు తర్వాత నిజంగానే పెళ్ళివారు చూడ్డానికి వస్తున్నారని తెలియగానే మనోరమకి గుండె దడదడలాడింది. పైగా వాళ్ళు కట్నం దగ్గర ఎక్కువ పట్టింపు చూపించరుట. అని తెలియగానే ‘చౌకబేరపు ముసలి మొగుడా’ అని భయపడింది. ఆ తర్వాత పేదరికపు గుమాస్తా కుర్రాడని తెలుసుకుని ఒళ్ళు మండి—తిట్టుకుంది. ఇంక ఉపేక్ష పనికిరాదని చేయవలసిన సాహస కార్యాలన్నీ ఆలోచించింది.

ఏ నవలలో ఏ హీరోయిన్ ఎలా చేసిందో నెమరు వేసుకుంది. ఆ రాత్రి అందరూ పడుకున్నాక మెల్లగా లేచి వీధి తలుపు తీసి దగ్గరగా వేసి పాణి గది తలుపు తట్టింది.

‘ఎవరూ?’ అని, తెరచిన తలుపులో నుంచి లోవలికి వస్తున్న మనోరమని చూసి ఆశ్చర్యపోయి—‘మీరా!’ అన్నాడు.

‘ఇవ్ మెల్లగా! ముందు తలుపు వెయ్యండి’ అన్నది.

పాణి తలుపు దగ్గరకి నొక్కి ‘ఎమిటిది? ఎందుకు వచ్చారు ఇలా?’ అన్నాడు. అతనికి ఆశ్చర్యం కన్నా భయం ఎక్కువగా వుంది. మనోరమ పాణిని ఒకసారి సునిశితంగా చూసి—తల వంచుకుని చెప్పటం మొదలెట్టింది.

“పాణిగారూ! తెలియనట్టు నటించకండి—మీ మనసు నాకు తెలుసు! నా మనసు మీకూ తెలుసు. ఎన్నాళ్ళలా మూగ చూపులు చూస్తూ కాలక్షేపం చేస్తాం? సమయం మించిపోతోంది. రేపు నన్ను చూడ్డానికి ఎవరో వస్తారు!—కానీ నా మనస్సు ఎప్పుడో మీకు అంకితమైపోయింది. ఇక నన్ను కాపాడుకోవలసిన బాధ్యత మీదే.

వెంటనే రేపు మీరు మా నాన్నకి చెప్పేయండి! లేదా ఈ రాత్రే మనం ఇక్కడించి వెళ్ళిపోవాలి. ఎం చెయ్యాలో మీరే చెప్పండి” అని తల ఎత్తి చూసింది.

అనుకోకుండా పడిన వానలో తడిసి, చలికి వణికినట్టు—పాణి రెండు నిమిషాలు విషయం అర్థంగాక అయోమయంలో కొట్టుకుని ఆ తర్వాత మెల్లగా అసలు సంగతి బోధపడ్డాక—చిన్నగా నవ్వుకుని ఆ పిల్లని జారిగా చూసేడు.

“చూడు మనోరమా, ఈ రాత్రి మనం ఇలా మాట్లాడుకోడం ఎవరి కంటైనా పడితే బాగుండదు. రేపు నేను అన్ని విషయాలు నీకు తెలియజేస్తాను. రేపు ఆ పెళ్ళి వారు సాయంత్రం వచ్చే లోగానే నీకు సవిస్తరంగా అన్ని సంగతులూ తెలియజేస్తాను. ఇంక నువ్విప్పుడు వెళ్ళిపో!” అని ఆ అమ్మాయిని బయటికి పంపించి తలుపు వేసుకున్నాడు.

ఆ తర్వాత మనోరమ తమ వాటాలోకి వచ్చి హాయిగా నిద్రపోయింది. తెల్లవారిన తరువాత కాలేజీ మానేసి ఇంటిపట్టునే లిల్లికి పనుల్లో సాయం చేస్తూ పాణి పంపే కబురుకోసం ఎదురు చూస్తోంది! చాలా ఆత్రుతగా తిరుగుతోంది.

మధ్యాహ్నం మూడు గంటల సమయంలో—తండ్రి తనని పిలిచి నెమ్మదిగా అడిగేడు—“ఎమ్మా! నువ్వు రాత్రి పాణి గదికి వెళ్ళావా?”

ఒక్కసారి గుండె రుల్లుమన్నా పాణి అంతా చెప్పే వుంటాడనీ, ఎటూ తనకు అతనితో వివాహం జరిగేదెననీ—కనుక భయం అనవసరమనుకుని దైర్యం తెచ్చుకుంది.

“అయిన అంతా మీతో చెప్పారా?” అని తిరుగు ప్రశ్న వేసింది.

“అ! అంతా చెప్పాడు. పదివేలు కట్నం ఇయ్యగలిగితే మీ అమ్మాయిని చేసుకుందుకు నాకేం అభ్యంతరం లేదన్నాడు. లేకపోతే పిల్లని జాగ్రత్తలో వుంచండి. ఆమాయకురాలు. ఏమీ తెలియదు. రాత్రిపూట ఆలా ఎవరి గదిలోతైనా వెళితే ఎమవుతోందో తెలియని వెర్రి పిల్ల—అన్నాడు. అనుభవం లేని పసి మనస్సు, అనవసరంగా జీవితాన్ని పాడు చేసుకోవద్దని బోధ చేయమన్నాడు. అతను ఉత్తమోత్తముడు గనుక ఈ విషయాలన్నీ నాకు రహస్యంగా చెప్పి, పదిమందిలో నా పరువు కాపాడేడు!—ఇదిగో నీకు ఈ ఉత్తరం ఇచ్చి చదవమని

చెప్పాడు." అని జేబులో నుంచి ఓ కాగితం మధత విప్పి కూతురు ముఖానికి కొట్టి, కోపంగా బయటికి వెళ్ళిపోయాడు.

కొయ్యబాతున్న మనోరమ తెప్పరిల్లుకుని— ఉత్తరం ఆత్రంగా చదివింది. ఆ ఉత్తరం అసలు పాణి రాసింది కాదు. పాణికి వాళ్ళ నాన్న రాసిన ఉత్తరం.

చి॥ పాణిని ఆశీర్వదించి మీ నాన్న వ్రాయునది.

నువ్వు చూసి వచ్చిన సంబంధం నిశ్చయం చేయాలనుకున్నాను. నువ్వు కోరిన ప్రకారమే వాళ్ళు వదిలేయ కట్టం ఇచ్చి లాంఛనాలు జరపడానికి ఒప్పుకున్నారు. పాపం వాళ్ళకది కష్టమే అయినా—మనమేమి చేయగలం?

మధ్య తరగతి కుటుంబాల్లో ఈ రకమైన ఇబ్బందులు తప్పవు! నీకిచ్చే కట్టంతో—పెద్ద చెల్లాయి పెళ్ళి చేయాలిగదా?—సరే నువ్వు నెలా నెలా పంపించే డబ్బుతో ఇంటి మీద అప్పు తీర్చేస్తున్నాను. అమ్మకి ఈ మధ్య కులాసాగానే వుందోంది. బావగారి అలక తీర్చటానికి మొన్ననే బట్టల కొద్దో కాతాలో రాయించి రెండు సూట్లకి పంపించేను. తమ్ముడి చదువు ఏదో సాగుతోంది. చిన్న చెల్లాయిని ప్రవేటుగా హిందీ పరీక్షకు పంపిస్తున్నాను. నువ్వు వీలు చూచుకుని మరొక సారి వస్తే లగ్న నిశ్చయం చేసుకుందాం.

మీ నాన్న

ఆ ఉత్తరం క్రింద రెండు ముక్కలు పాణి స్వహస్తంతో మనోరమకి వ్రాసేడు.

"మనోరమా! మా నాన్న రాసిన ఉత్తరం చదివేవుగదా? మా ఇంటి పరిస్థితులు ఆర్థ మయ్యాయా?—మనమంతా ఒకే పడవలో ప్రయాణం చేస్తున్న సమాన వ్యక్తులం. రంగుల కలలు కనడం తేలిక! కానీ అవి జరగడం చాలా కష్టం. జీవితం పేరు, కథలు పేరు. మానసికంగా మనిషి ఎదగడానికి అనుభవాలే గొప్ప సాధాలు. పెళ్ళివారు వచ్చేవేళకి చక్కగా ముస్తాబై—నిల్లాణ్ణి మెప్పించు—ఆ తర్వాత మంచి గృహిణిగా పేరు తెచ్చుకో!"—

ఇట్లు నీ మంచి కోరే

పాణి

అనుకోకుండా రెండు కన్నీటి చుక్కలు రాలి ఆ ఉత్తరం మీద పడ్డాయి. తర్వాత మనోరమ పెళ్ళి చూపులకి సిద్దమైంది: □

భరతనాట్యం అభ్యసించిన

రష్యన్ బాలిక

నాలుగేళ్ళకు ముందు ఒకరోజు. ఆ రోజు సాయం కాలం భరతనాట్య శార కుమారి వద్దానుబ్రహ్మణ్యం థిల్లీలో భరతనాట్య ప్రదర్శన ఇస్తున్నారు. రంగ స్థలం మీద మెరుపుతీగెలా కదిలి, లయబద్ధంగా, శాస్త్రీయంగా భరతనాట్యం చేస్తున్న పద్మ ప్రతి కదలికనూ ఒక రష్యన్ బాలిక ఆశ్చర్యంగా చూసింది. ప్రదర్శన పూర్తయేలోపునే ఆ అమ్మాయికి ఓ లోక కలిగింది. తానూ భరతనాట్యం ఆడితే ఎలా వుంటుంది అనిపించింది. ఆ అమ్మాయి ఆ తర్వాత వద్దను కలుసుకుని తన కోరిక చెప్పింది. 'మరి వేను రష్యా పిల్లను కదా? నాకు భరత నాట్యం ఎలా వస్తుందండీ?' అని అనుమానం వ్యక్తం చేసింది. 'అమ్మాయ్! నీకు నాట్యం నేర్చుకోవాలనే ఆశ ఉందే చాలు. నీ శ్రద్ధే ప్రధానం. నువ్వు రష్యన్ పిల్లవయినంతమాత్రాన భరతనాట్యం నీకు రాకపోదు' అన్నారు పద్మ ఆ అమ్మాయిని ప్రోత్సహిస్తూ.

ఓ ఏడాది గడిచింది. ఆ రష్యన్ బాలిక తండ్రి వి. వి. ఇవనోవా థిల్లీనుంచి మద్రాసుకు బదిలీ అయి వచ్చారు. (ఆయన ప్రస్తుతం మద్రాసు యు. ఎస్. ఎస్. ఆర్. కాన్ఫరెన్స్ జనరల్లో వైస్

కాన్ఫరెన్సు, కాన్ఫరెన్స్ వారి సాంస్కృతిక శాఖ అధ్యక్షుడుగాను పదవి వహిస్తున్నారు.)

దాంతో భరతనాట్యం నేర్చుకోవాలనే ఆ అమ్మాయి కోరిక తీరే అవకాశమూ కలిసి వచ్చింది. పద్మానుబ్రహ్మణ్యం నిర్వహణలో వడుస్తున్న 'నృత్యోదయ' లో చేరి, ఆమె దగ్గర భరత నాట్యం నేర్చుకోసాగింది ఆ అమ్మాయి. అడుగులు వేయడంలోనూ, రకరకాల ముద్రలు వట్టడంలోనూ, లయ తప్పకుండా నాట్యం చేయడంలోనూ త్వర త్వరగా ప్రావీణ్యం సంపాదించింది. ఆ అమ్మాయి పేరు మెరీనా ఇవనోవా. వయసు 11 సంవత్సరాలు.

జూలై 23 న మద్రాసులోని హౌస్ ఆఫ్ సోవియట్ కల్చర్ లో మెరీనా ఇవనోవా 'నాట్యరంగ ప్రవేశం' చేసి పదిమంది ప్రశంసలూ అందుకున్నది.

"ఇంత చిన్నపిల్ల ఇంత అద్భుతంగా అభినయిస్తూ నాట్యం చేయడం చాలా గొప్ప విషయం. ఇలాంటి నైపుణ్యం గల శిష్యురాలిని తయారు చేసిన కుమారి పద్మ అభినందనీయులు. ఇప్పుడు ఆమెతో నరిపోల్చగల శిష్యురాలు తయారయింది" అన్నారు తమిళనాడు గవర్నర్ శ్రీ కె. కె. పా—మెరీనా భారత నాట్యాన్ని చూశాక. ఆయన ఆమె రంగ ప్రవేశ కార్యక్రమానికి అధ్యక్షత వహించారు.

ప్రఖ్యాత భరతనాట్యవేత్త వళుపూర్ రామయ్య పిళ్ళై-మెరీనా ప్రావీణ్యాన్ని ప్రశంసించారు. "ఇంత చిన్న వయసులోనే ఇంత అద్భుతమైన ప్రతిభ కనబరుస్తున్న ఈ అమ్మాయి పెరిగి పెద్దయేకొద్దీ మరింత గొప్ప భరతనాట్య శార కాగలదని నా నమ్మకం!" అన్నారు ఆయన.

భరతనాట్యాన్ని శాస్త్రీయంగా ఓనామాల నుంచి నేర్చుకున్న మొదటి రష్యన్ నాట్య విద్యార్థినిగా కుమారి మెరీనావే చెప్పుకోవచ్చు.

మెరీనా ఇవనోవా ఈ ఆగస్టు మాసంలో రష్యా దేశం వెళ్తున్నది. అక్కడ భరతనాట్య ప్రదర్శన రిచ్చి, భరతనాట్య ప్రశస్తిని రష్యాలో చాటుతుంది! అదే తన ధ్యేయం అని కూడా ఆమె చెప్పింది.

ఉద్యోగంలో చేరకముందు నాకున్న ఉత్సాహం, సంతోషం ఉద్యోగంలో చేరగానే పోయేయి. కారణం-నేను ఊహించని సమస్యలు నన్ను పట్టుకుని వేదించేయి. అత్తగారి సణుగుడు ఎక్కువైంది. “పిల్లలని నా నెత్తిన పడేసి నువ్వు ఉద్యోగం నెపంతో వూరు మీద తిరుగుతుంటే-యీ ఆరవ చాకిరి నేను చెయ్యలేను పిల్లా - అయినా యీ వరస ఒక రోజు! రెండు రోజులా!!” ఇది మా అత్తగారి సణుగుడులోని ముఖ్యాంశం. ఆఫీసు వేళకి తెమలడానికి నామటుకు నేను పడుతున్న గాభరాలో మా శ్రీవారి పనులు (సోఫా, టవర్ అందివ్వడం, బట్టలు ఉతకడం, బూట్ పాలిష్ చెయ్యడం వంటివి) మానేశాను. దాంతో ఆయనకి నా మీద తరచు కోపం వస్తున్నది. చీటికి మాటికి చిరుబుర్రు లాడడం మొదలు పెట్టేడు. ప్రాదున్న లేచింది

దాంతో వాళ్ళు పెంకు లదిరి పోయేటట్టు ఏడవడం-దాంతో శ్రీవారికి కోపం- అత్తగారు పిల్లల పెంపకంమీద ఉపన్యాసాలు ఇవ్వడం-అబ్బబ్బ సరకమంటే యిదేనా అని అనిపిస్తుంటుంది నాకు.

నేను ఆఫీసుకి వెళ్ళిన తరువాత యిరుగమ్మా, పొరుగమ్మా మా యింటికి రావడం-‘అయ్యో యీ వయస్సులో ఎన్నిపనులు చేస్తున్నారండీ’ అని మా అత్తగారిపట్ల సానుభూతి చూపినట్లే చూపి. నన్నూ-నా ఉద్యోగాన్నీ మా అత్తగారు దుయ్య పడుతుంటే విని అనందిస్తున్నారని మా పొరుగింటావిడ కూతురే నాకు చెప్పింది. అలాంటి సంగతులు పట్టించుకోవడానికి నాకు టైముగాని, కుతూహలంగాని లేవుగాని నేను ఉద్యోగంచేస్తూ ఇన్నిభారలు పడుతున్నప్పుడు కనీసం ఒక్క సానుభూతిమూలైనా అనడంపోయి పైపెచ్చు నా వెనకాల నన్ను నిందిస్తున్నారంటే ఎంతో బాధగావుంటుంది నాకు.

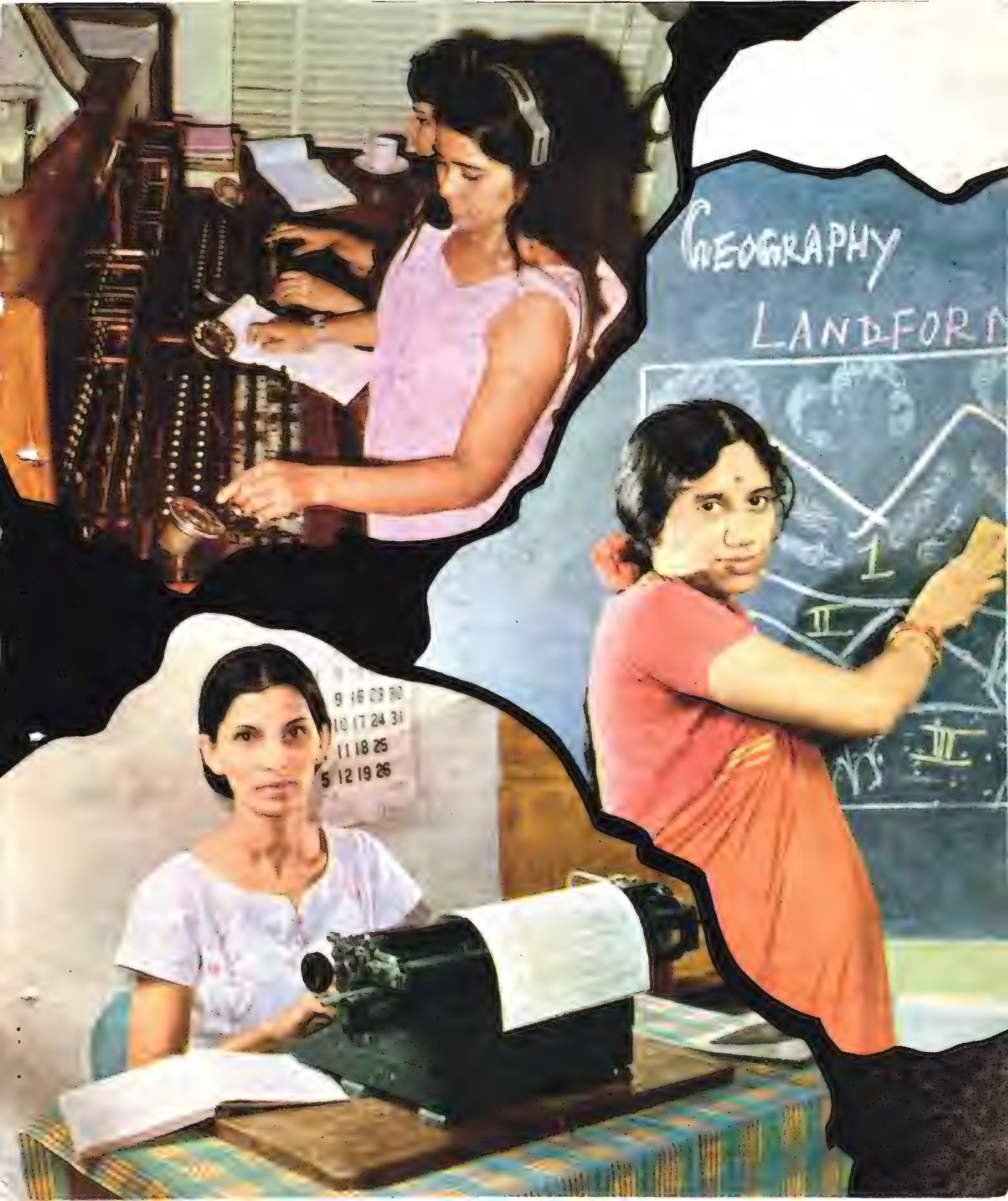
ఉద్యోగాలు చేస్తే
ప్రేమ సమస్యలు

పాక్షకుల
శీర్షిక

మొదలు గబగబా నా సొంత పనులు కానిచ్చి, పిల్లలిద్దరినీ లేపి, వాళ్ళ పళ్ళు, ఒళ్ళు లోమి, అటు అత్తగారికి వంటసామగ్రి అందిచ్చి గబగబా రెండు మెతుకులు నోట్లో వేసుకునే సరికే “ఆఫీసు టైమయింది” “ఆఫీసు టైమయింది” అంటూ శ్రీవారు కేకలు వేస్తుంటారు.

ఇహ ఆఫీసు నుంచి నీరసంగా యింటికి వస్తుంటే - ఇంట్లో చెయ్యవలసినపనులు-కాఫీ చెయ్యడం, పిల్లలకి పాలు పట్టడం, వంటచెయ్యడం, పిల్లలకి కలిపి తినిపించడం, వంటిల్లు శుభ్రంగా కడుక్కోవడం వగైరా- తయ్యకుంటే మరింత నీరసం వస్తుంది నాకు. కాని ఆ పనులు నేను చెయ్యక తప్పదు. అందులో పిల్లలమారాం. పనులు వేగం తెముల్చుకుని కాస్త విశ్రాంతి తీసుకుందామనే గాభరాలో పిల్లల మారాం భరించలేక వాళ్ళని కొట్టడం,

పిల్లలు పసివారు కావడంతో వాళ్ళకు అడపా దడపా జలుబులు, జ్వరాలు, విరేచనాలువంటివి రావడం, వచ్చిన ప్రతి యిల్బునికి నెలవు తీసుకుని యింట్లోవుండడం జరగదుగనుక విధా కర్మమూ అని యీసురో మంటూ ఆఫీసుకి వెళ్ళడం, అక్కడ పిల్లల ఆరోగ్యం ఎలాగుందా అని మనసంతా యింటిమీదే పెట్టుకుని ఆఫీసుపనిలో మనసు లగ్నం చేసుకోలేక పోవడం నాకు తీరని మనోవేదనని కల్గిస్తున్నాయి. ఈ బాధలన్నీ భరించలేక ఒకమారు మా శ్రీవారిని “ఉద్యోగం మానేసేదా” అని అడిగేను. “నువ్వు ఉద్యోగం చేస్తున్నదగ్గరనుంచి మన ఆర్థిక పరిస్థితి మెరుగ్గావుంది. ఒక్క మారు మూడువందల రూపాయలు ఆదాయంలోంచి కట్ ఆయితే వీధిన పడిపోమూ-ఎలాగోసర్దుకుపో-అంతగా నీరసంగా వుంటే డాక్టరుకి చూపించి

GEOGRAPHY

LANDFORM

9 16 23 30
10 17 24 31
11 18 25
5 12 19 26

మంచి బానిస్కలు ఇప్పిస్తానులే!" అని మంచిగా ఉద్యోగం మానకు అని చెప్పేరు. దాంతో ఏదైతే పోయినట్లయింది నాకు. అయితే నా సమస్యలకి పరిష్కారం ఏమిటని తీవ్రంగా ఆలోచించాను. ఎంత ఆలోచించినా ఏమీ కనిపించలేదు—మా శ్రీవారు చెప్పిన, సర్దుకుపో అన్నమార్గం తప్ప. అంటే ఆత్మగారి యాసదీంపులు వినికూడా విననట్లు ప్రవర్తించాలి: విక్రాంతికోసం ప్రాకులాడకుండా చకచకా పనులు చేసుకోవాలి; తల్లిగా నిల్చి చీరదియ్యకుండా ఒక యంత్రంలా పని చేసుకుంటూ హృదయాన్ని పాపాణం చేసుకోవాలి; శ్రీవారికి శ్రీమతిగా కాకుండా ఒక ప్నేహితురాలిగా మారాలి: ఇదే సర్దుకు పోవడం అంటే—జీవితానికి యదేనా పరిష్కార మార్గం:

—గుండాల విజయ, భువనేశ్వర్

ఈ రోజుల్లో చుక్కర్ని దూసుకుంటూ ధరలు పైకి పోతున్నాయి. రెండు పూటలా కడుపునిండా తింటే చాలు అనుకునే రోజులు వచ్చాయి. ఈ పరిస్థితులలో ఈ కాలపు మధ్యతరగతి గృహిణి చదువుకున్న దవడంతో ఏదో ఒక ఉద్యోగం చూసుకోవడం జరుగుతోంది.

ఉద్యోగంలో చేరని రోజుల్లో అనుకునేదాన్ని—గణగణ పంట చేసేసి పాప, నేను, శ్రీవారు భోజనాలు చేసేసి వెళ్ళిపోతే అందరం సాయంత్రం రావచ్చు అని. ఇంట్లో కూర్చుని చేసేదేముంది—ఆ జీతం కొన్ని ఖర్చులయినా తరిస్తుందని అనుకున్నాను. తీరా ఉద్యోగం దొరికాక కాని ఇబ్బందులు అనుభవంలోకి రాలేదు. అన్నీ సందేహాలే! అన్నీ సమస్యలే! పనిమనిషి తొందరగా వస్తుందో రాదో అని శంక; కాస్త ఒంట్లో బాగులేనట్లనిపిస్తే ఇవాళనలు అసీసులో పనిచెయ్యగలనా అని అనుమానం; వానకాలంలో బస్సులు, ట్రాములు చూసి ఇక అసీసు చేరుకునే దెలా; అసీసునుంచి వచ్చేటప్పుడు వానరాదుగదా; ట్రాము ఆగిపోతే టాక్సీ దొరుకుతుందా; ఎప్పుడయినా మా ఇద్దరికీ అసీసు ఉండి పాపకు నెలవయితే ఒకరే ఇంట్లో ఉండగలదా; చిన్న పిల్లకదా అని ఎవరైనా ఇంట్లో ప్రవేశించి ఇల్లు దోచేస్తే ఎలా; పనిమనిషిని దాని కూతుర్ని సంవమంటే పంపుతుందా; కలకత్తాకు వచ్చే బంధువులకు ఊరు చూపించడానికి కనీసం రెండు రోజులయినా నెలవిస్తారా అసీసులో; చాకలివాడిని ఇకమీదట ఆదివారం పొద్దున్న రమ్మని చెప్పాలి. పాలవాడిని పనిమనిషిని అయిదింటికి రమ్మంటే వేళకువస్తారా; పాళ్ళు పెందరాళే రాకపోతే మన పనులన్నీ మూలబడి పోతాయే! ఇలా వేటికవీ సమస్యలుగా ఉండేవి నాకయితే.

ఉదయం పనులన్నీ ఎవరో తరుముకొస్తున్నట్లు చేసుకోవలసిందే. లేకపోతే ఏదో విధంగా అసీసుకు ఆలస్యం అయిపోతుంది. ఒకటే హడావిడి పొద్దున్న. పాలవాడు, పేపరువాడు, పూలవాడు, పనిమనిషి పిళ్ళందరినీ చూసి పనిచేయించి పంపాలి. ఇక్కడ సాధారణంగా ఎవరి స్లాటు వారికి ప్రత్యేకం కనుక బాత్ రూమ్ కి పిళ్ళకి ఇబ్బంది పడనవసరం లేదు. ఆ సదుపాయం మూలంగా పెందరాళే తెమలడానికి అవకాశం ఉంది.

తరువాత ఇంట్లో అంతపనీ చేసుకుని బయటపడటం ఒక ఎత్తు; బస్సుకోసం నిలబడి దాంట్లో ప్రవేశించడం ఒక ఎత్తు. ఆ బాధపడేబడులు ఉద్యోగం మానేద్దా మనిపించింది. ఇంతలో మా ఫ్రెండ్ సావుగంట ముందుగా బయల్దేరితే ఆడవాళ్ళకి ప్రత్యేకం ఒక ట్రాము బయలుదేరుతుందని

చెప్పింది. ఇంకా ముందుగాలేచి పనులు ముగించుకుని ఆవేళకు వెడితేనే అసీసుకు సరిగ్గా టైముకు చేరుకునేదాన్ని.

ఇంట్లో ఎవరికి ఒంట్లో బాగులేకపోయినా నేను నెలపుపెట్టడమో పర్మిషన్ తీసుకోవడమో జరుగుతుంది. అందుకే అయినదానికి కానిదానికి నెలపు వాడుకోకుండా అవసరమయినపుడే నెలపు పెడతాను. అసీసులో కొంచెం రిజర్వ్ గానే ఉంటానని చెప్పాలి. అలాఅని మూతి ముడుచుకు కూర్చువడం కాదుగానీ, అనవసర ప్రసంగాల జోలికి వెళ్ళను. అందరితో ప్నేహంగా మంచిగా ఉండి మనపనేదో మనం చూసుకుంటేదాని అనిపిస్తుంది. ఇవతలవారి మనస్తత్వం ఎలాంటిదో గ్రహించి మనలుకుంటే గోలాగోడవ ఉండవు.

ఒకసారి మా పక్కంటి బెంగలీ వాళ్ళ పంక్షనుకి నాకు తెల్పిన వాళ్ళు వచ్చారు. వాళ్ళలో నాకు తెల్పిన అమ్మాయి చాలారోజుల తర్వాత కనిపించడంలో "ఈ మధ్య కనిపించడంలేదే? ఏదై నా జాబ్ లో చేరావా?" అని పలకరించడోయాను. అంతలో ఆ అమ్మాయి పక్కనున్న ఆవిడ-ఎవరో నాకు తెలియదుగాని—"దానికేం కర్మ అమ్మా ఉద్యోగం చేయడానికి? మా ఇంటాఒంటా అలాంటి పనులులేవు" అంది టక్కున. ముందు ఆశ్చర్యపడిన నాకు తర్వాత చిరాకేసింది. ఉద్యోగం చేయడం కర్మమా? ఉద్యోగం చేసినంత మాత్రాన వచ్చిన అగౌరవం ఏమిటి? అందరూ చులకన చేస్తారని, అసీసులో పనిచేయడం ఆడదానికి అసాధ్యం అని అనుకుంటారు గానీ అంతా మనలోనే ఉందని నా అభిప్రాయం. పూర్వకాలంలో స్త్రీలు చాలామంది ఉద్యోగాలు చేసేవారుకారు. కాని ఇప్పుడూ అవశ్యకత వచ్చింది. ఇటువంటి నగరాలలో సంపాదించేది ఒకరు తినేది పదిమంది అయితే ఆ కుటుంబం కుంటి నడక నడవదూ? ఉద్యోగం చేస్తున్నప్పుడు కొన్ని సమస్యలు కొన్నికష్టనష్టాలు వస్తాయి. కాదనను. వాటినిచూచి దూరంగా తొలగి పోవడంకంటే దైర్యంగా సమీపించి చూస్తే, సహించడం, నేర్చుకోవడం, వాటంతట అవే అలవాటవుతాయి.

—ఎన్. అరుణ, కలకత్తా

ఉద్యోగినులు చేసేది ఏ ఉద్యోగమైనా సరే ఎన్నో సమస్యలుంటాయి. వాటిలో అతి ముఖ్యమైనది, పిల్లలను పెంచడం. అది స్త్రీ ఎంతో సంతోషంగా స్వీకరించవలసిన బాధ్యత అయినా, ఉద్యోగం చేసే స్త్రీకి మాత్రం ఒక సమస్యగా తయారవుతున్నది. దీనికి నా స్వానుభవమే ఒక ఉదాహరణ.

నేను మెడిసిన్ చివరి సంవత్సరం చదువుతూ ఉండగానే మా పెద్ద పిల్ల పుట్టింది. అప్పట్లో దాన్ని మా అమ్మవద్ద అట్టే పెట్టి నేను చదువు కోవటంతో, నాకు పెద్ద సమస్యగా అనిపించలేదు. కానీ నా హౌస్ సర్జన్ పూర్తి అయి వెటిర్ ఆయేటప్పుడు వచ్చింది సమస్య. పాపను తీసుకుని వస్తే ఇటు ఇంట్లోపని, పాపను చూసుకోవటం, అనుపత్రికి పొద్దున్నే 8 గంటలకల్లా వెళ్ళటం—ఇవన్నీ జరగటమెట్లా? ఇంట్లో నేనూ మావారూ ఇద్దరమే వుంటున్నాము. ఇద్దరం డాక్టర్లమే. ఒక్కసారి మరి ఉదయం ఏడు గంటలకో, ఏడున్నరకో వెళ్ళవలసి వస్తుంది. మధ్యాహ్నం 12 గంటల వరకు, సాయంత్రం 4-30 నుండి 8-30 వరకు హాస్పిటల్ లోనే గడపవలసి వచ్చేది. ఈ మధ్య వేళలో హాస్పిటల్ మూసివేసినా అర్జంట్

కేసులు చూడవలసి వస్తుంది. క్రొత్తలో వంట సరిగా రాకపోవటం, వంటమనిషి కుదరకపోవటంతో హోటలు భోజనం తప్పనిసరి అయింది. మా పాప వేళకు సరైన తిండి లేక చిక్కిపోయింది. పనిపిల్ల దగ్గర అలవాటు అయేందుకు చాలా కాలం పట్టింది. ఈ రోజుల పాపను నాలోబాటు హాస్పిటల్ కు తీసుకువెళ్ళక తప్పలేదు. అలా చేయటం మూలాన పాప ఆరోగ్యం దెబ్బతిన్నది. పనిపిల్ల నేను వచ్చేటప్పటికి పాపకోసం ఉంచిన వన్నీ తిని, పాలు త్రాగేసి హాయిగా గుర్రుకొట్టి నిద్రపోతూ వుండేది. పాప ఏమిస్తూ ఉసూరుమంటూ వుండేది. రెండేళ్ళు ఇలాగే అవస్థపడ్డాము. పాపకు ఐదో ఏడు రాగానే స్కూల్లో చేర్పించాము.

రెండో పాప పుట్టింది. మళ్ళీ కథ మొదటికొచ్చింది. ఇక పనివాళ్ళు, వంటవాళ్ళు మధ్య మధ్యలో రోజుల తరబడి మానేస్తూ వుంటారు. ఇక అప్పుడు నేను చేసేది అష్టావధానమే. ఒక్కోసారి చేస్తున్న పనిగాని, వంటగాని ఆపేసి హాస్పిటలుకి వెళ్ళవలసి వచ్చేది.

మాది పైవేటు ప్రాక్టీసు గనుక, ఆయనే హాస్పిటల్ అంతా చూస్తున్నారు గనుక నేను సరిగా వెళ్ళకపోయినా వరవారేదు. ఇదే గవర్నమెంటు ఉద్యోగం చేస్తున్నవాళ్ళుగాని, ఇంకొకళ్ళ దగ్గర పనిచేస్తున్న వాళ్ళుగాని అయితే వాళ్ళ బాధ ఎలాంటిదో నాకు తెలుసు.

అవసరమైనప్పుడు మా అనుపత్రిలోని నర్సులనెవరినైనా పిలిపించి, పాప దగ్గర ఉంచి నేను కేసులు చూడటం జరుగుతోంది. లేకపోతే మా అమ్మను పిలిపిస్తూ వుంటాను. ఎవరైనా మనవాళ్ళు అంటూ ఒకరు దగ్గర వుండి పిల్లలను, ఇంటిని చూచుకుంటే తప్ప, స్త్రీలు ఉద్యోగం చెయ్యటం కష్టం. ఈ సమస్య కేవలం స్త్రీలకు సంబంధించినదే గనుక పురుషులకిది అనూహ్యం.

పిల్లల పెంపకం అన్నది ఉద్యోగినులకుండే ఎన్నో సమస్యలలో ఒకటి మాత్రమే. ఇతర సమస్యలు ఎన్నో వుంటాయి.

ఈ మధ్య ఒక తెలుగు వార పత్రికలో వెలువడిన ఒక కథలో ఇలాంటి స్త్రీల సమస్యలకి చక్కటి పరిష్కారం చూపించారు. ప్రతి ఊళ్ళోనూ వుంటున్న మహిళా సంఘాలు ఉద్యోగాలు చేస్తున్న స్త్రీల సమస్యల పరిష్కారానికి పూనుకొంటే ఎంత బావుంటుంది!

—డా॥ దిట్టకవి ఆశాలత, గుడివాడ

“మొగవాడితో సమానంగా హాయిగా నాలుగొందలు తెచ్చుకుంటుంది అనిడకేం?” అడవాళ్ళే అంటారీ మాట. “భార్యభర్తలిద్దరూ సంపాదిస్తున్నారు మీకేం హాయిగా?” అడవాళ్ళూ మొగవాళ్ళూ అంటారీమాట. హాయి! ఎంత హాయి! అందులో ఉద్యోగం చేసే అడవాళ్ళకి ఇంకా హాయి. ఆ జీతం కోసం ఎంత కష్టపడాలి? ఇంట్లో స్త్రీ పసి; బయట పురుషుడి పసి చెయ్యాలి. అటు వంటా, ఇల్లా, పిల్లల్ని సముదాయించుకుంటూ ఇటు ఆపీసు పని చేసుకుంటూ అష్టావధానంచేసే అడవాళ్ళని చూస్తుంటే అనుభవం మీద ఎంతో జాలివేస్తుంది. ఒకో సారయితే ఏ జన్మలో చేసిన పాప ఫలితమో అనిపిస్తుంది.

పొద్దులే లేవడం తరువాయి. గబగబ టిపిన్ చేసి, పిల్లలకి పెట్టి, వాళ్ళని స్కూలుకి పంపించి, మళ్ళీ వంట మొదలుపెట్టి భోజనంచేసి ఉరుకులు పరుగుల మీద ఆపీసులో పడాలి. ఆ వెళ్ళడం లేటయితే పై ఆపీసుచేత ఆషింఠలు వేయించుకుని పనితో కుస్తీ పట్టాలి. ఇంటర్వ్యూలో రాత్రికి ఏం వంట చెయ్యాలో ఆలోచించుకుని ఎప్పుడు అయిదవుతుందో అని ముళ్ళ మీద కూర్చున్నట్లు కూర్చోవాలి. సాయంత్రం ఇంటికొచ్చి, కాఫీలపి పెట్టి, వంట వండుకుని పిల్లలకి పెట్టుకుని సద్దుకుని వడుకునేసరికి రేపు టిపినేం చెయ్యాలో, వంటేం చెయ్యాలో అని ఆలోచన. ఎప్పుడైనా పిల్లలు నినిమా అంటే తల ప్రాణం తోకకొస్తుంది. పోనీ ఉద్యోగం మానేసి వంటా, పిల్లలూ, ఇల్లా, భర్తా వీళ్ళనే చూసుకుంటూ ఉందామంటే ఈ మాత్రపు ఉద్యోగం కోసం ఇంతకు రెట్టింపు కష్టాలకయినా ఓర్చుకునే వాళ్ళు బోలెడుమంది ఉన్నారంటున్నాయి రోజులు.

ఒకరోజు నేను ఆపీసుకి వెళ్ళడానికి తయారవుతుంటే మా పిన్నీ బాబాయీ వాళ్ళమ్మాయికి సంబంధం చూద్దానికి సామాన్లతో దిగేడు. వాళ్ళని చూసేటప్పటికి తాత్కాలికంగా ఆనందం కలిగినా తరువాత భయం వేసింది. ఎలా లేదన్నా రెండు రోజులు వాళ్ళ కోసం వెలపు పెట్టక తప్పదు. నాకున్నవి మూడు వెలపులు. ఈ సంవత్సరంలో నాకున్న పన్నెండు వెలపులలో ఆరు వెలపులు చుట్టాలకే సరిపోయేయి. పిల్లలకి ఒంట్లో బాగలేక రెండు రోజులు వెలపు పెట్టాను. ఇంక ఉన్న నాలుగురోజులూ పెళ్ళిళ్ళకి, పేరంటాలకి, అవసరమయిన అన్నిటికీ వాడుకోవాలి. అడవాళ్ళకి కేజీవల్ రీవులు ప్రత్యేకంగా ఇంకా మూడిచ్చినా బాగుండేది. ఇంట్లో ఎలా వున్నా, తప్పనిసరయినప్పుడు తప్ప రీవు పెట్టాల్సిన అవసరం మొగవాళ్ళకి వుండదు.

మా ఆపీసులో పనిచేసే రీల మెటర్నిటీ రీవు తరువాత, ఉన్న ఒక నెల రీవు పెట్టేసి పిల్లవాడికి మూడవనెల వచ్చినతరువాత జాయిన్ అవడానికి వచ్చింది. బాబుని ఇంటి దగ్గరే ఉంచుదామంటే చూద్దానికి ఎవరూ లేరు. మా ఊళ్ళో చైల్డ్ కేర్ సెంటర్లు కూడా ఏమీలేవు. మొదట రోజున ఇంటావిడని చూడమని ఆపీసుకు వచ్చిందిగాని చాలా బాధపడింది. మధ్యలో వర్మిషన్ తీసుకుని ఒకసారి - ఇంటర్వ్యూ అప్పుడు ఒకసారి ఇంటికి వెళ్ళి వచ్చింది. ఇంటి వాళ్ళు మాత్రం ఎన్నాళ్ళు చూస్తారు? రెండోరోజు కూడా ఎలాగో కష్టపడి మూడవరోజు నుండి లాస్ ఆఫ్ పే మీద రీవు పెట్టింది. ఒక పని పిల్లనుచూసి ఆ పిల్ల మీద నమ్మకం కుదిరే వరకూ అలా ఆ రీవు పెంచుతూనే వచ్చింది.

మా ఆపీసుకు క్రొత్తగా బ్రాన్స్ పరై వచ్చిన పెళ్ళికానమ్మాయి ఒకమ్మాయి వుంది. ఆ అమ్మాయికి ఊళ్ళో తెలిసిన వాళ్ళెవరూ లేరు. మా ఊళ్ళో వర్కింగ్ లేడీస్ హాస్టలు కూడా లేదు. పోనీ ఎక్కడయినా రూము తీసుకుందామంటే తోడెవరూ లేరు. రోజూ ట్రైన్ లో వస్తూపోతూ వుంది. ఎన్నాళ్ళలా రాగలదు? ఈ రకంగా బాధపడేవాళ్ళు మనదేశంలో ఎంతోమంది వున్నారు. అన్నిచోట్లా వర్కింగ్ లేడీస్ హాస్టల్ లేవు. ఇది అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరం కాబట్టి ఈ సంవత్సరమే ఇటువంటి స్త్రీలకి దారిచూపాలి.

—కె. రుక్మిణిదేవి, రాజమండ్రి

[వచ్చే సంచికలో మరికొందరి వ్యాసాలు]

‘హరేరామ్, హరేరామ్.’

ప్రతి ఉదయం అలవాటుగా వినిపించే ఆ గొంతు విని చాల్కపిరోకి వచ్చాను. హరేరామ్ గేటు రోవలికి వచ్చి మెట్ల ముందు నుంచున్నారు.

‘హరేరామ్, హరేరామ్ వది పైవయి ధర్మం చెయ్యండి. బియ్యం ఇప్పించండి. మీ పేరు తెప్పుకుని తిండి తింటాను, మీకు పుణ్యం వస్తుంది.’ అందరూ అతణ్ణి హరేరామ్ అనే అంటారు.

దాని అరుపుగా మాట్లాడతారు. రోజుకొక కొత్త రైలాగు వినిపిస్తారు. ఇంగ్లీషు వదాలు దొరికిస్తుంటాయి. చిన్నప్పుడు ఎట్లాగ బతికాడో,

ఎక్కడ బతికాడో మరి! ఇప్పుడు ఇల్లియ్యా తిరిగి తిరిపెమెత్తుకు బతుకుతున్నాడు.

నల్లగా ఉంటాడు. ఒళ్ళంతా ముడుతలు పడి పోయింది. వదిలి ఎండిపోయిన వరుగులా ఉంటాడు. జాబ్బు తెల్లగా పీచులా ఉంటుంది.

కాషాయరంగు చొక్కా తొడుక్కుంటాడు. ఎవరో భజన సమాజం వాళ్ళు దానం చేశాడట. ఒక చేతిలో కర్ర రెండో చేతిలో తెల్ల గిన్నె. భుజానికి ఒక జోలి తగిలించుకుంటాడు.

క్రింద ఇంట్లో ఉండే రమ ఒక రబ్బాలో బియ్యం, వది పైసలు తెచ్చి ఇచ్చింది. అది రమ అలవాటు. రోజూ హరేరామ్ వస్తాడు. రమ విడిగా బియ్యం ఇస్తుంది.

‘చల్లగా ఉండు తల్లీ, నీ పిల్లలు వృద్ధిలోకి వస్తారు. జన్మ జన్మలకీ నువ్వు సుఖంగా ఉండాలి.’ జోలిలో బియ్యం పోయించుకుని అన్నాడు హరే రామ్. రమ రోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

అప్పుడు కుముదినిగారి కిటికీ వైపు చూశాను. రోజూలాగే అవిడ అక్కడే నిలబడి ఉంది. కిటికీ ఊదల్ని పట్టుకుని తల ఊచల కాసింది హరేరామ్ని దీక్షగా చూస్తోంది. అవిడ నన్ను చూడదు కాని, అవిడని నేను రోజూ చూస్తుంటాను. అవిడ మాట్లాడకుండా, బియ్యమో, పైసరో వాడికి ఇవ్వటానికి బదులు హరేరామ్ని అట్లాగ దీక్షగా చూడటం నాకు కుతూహలం కలిగిస్తుంది. మా బాల్కనీలోకి వాళ్ళ బెడ్ రూమ్ కిటికీ కనిపిస్తుంది. ఒకే బిల్డింగులో ఉంటున్నాం. నాకు క్రింద ఇంటిలో ఉండే రమతో కాస్త చనువు ఉంది. కాని పక్క ప్లాట్ లో ఉన్న కుముదినితో పరిచయం తప్ప స్నేహం కాలేదు.

దానికి ముఖ్య కారణం అవిడ చాలా బిడీగా ఉంటుంది. స్కూల్లో పని చేస్తుంది.

టీచరుగా కాదు. కమిటీకి సెక్రటరీ. తన శక్తి నంతా ఆ స్కూలుకి దారపోస్తున్నట్లు శ్రమిస్తుంది. టీచర్లు శ్రద్ధగా పాఠాలు చెప్తున్నారో లేదో, పిల్లలకి ఏ కార్యకలాపాలు కొత్తవి ప్రవేశపెట్టారో అని ఎప్పుడూ తావత్రయ పడుతూ ఉంటుంది.

మా రాణి అవిడ స్కూల్లోనే చదువుతోంది కనక అవిడ ఎంత మంచిదో, ఎంత దీక్షకలదో నాకు తెలుసు. అవిడకి పిల్లలు లేరు. ఇంకా ఎన్నో సమితుల్లో అవిడ కమిటీ మెంబరు, సోషల్ వర్కర్.

హాహోహోహో

- అరవింద

కాని ఒక్కరోజు కూడా హరేరామ్ కి ఆవిడ డబ్బులు కానీ, బియ్యం కానీ ఇవ్వలేదు. ఇవ్వగా నేను చూడలేదు.

కాని అతడు రాగానే ఆ కేక విని కిటికీ దగ్గరికి వస్తుంది.

అదే నాకు ఆశ్చర్యం కలిగిస్తుంది.

రమ ఇంకో రకం మనిషి. రోజూ దేవుడికి పూజ చేస్తుంది. పిల్లల్ని ఎప్పుడూ కొట్టడు; విసుక్కోడు.

‘రోజూ హరేరామ్ కి అంత శ్రద్ధగా బియ్యం ఇస్తావు. అది కూడా పూజలో ఒక భాగమా? జాలా?’ అనడిగాను ఒకరోజు.

‘ఈ జన్మలన్నీ భగవత్ప్రసాదం. భగవంతుడి ఇచ్చి ఎట్లాగుంటే అట్లాగ జన్మిస్తాం. మన చేతిలో ఏముంది? అతడిని అట్లాగ పుట్టించాడు. నన్నిట్లాగ పుట్టించాడు. మనకి తినటానికి, పెట్టడానికి ఉంది. అకలి బాధ అందరికీ ఉన్నదే. ఏదో మనకి చేతనైంది చెయ్యటం—అంతే. ఇంత కంటే ఏం చెయ్యగలం! అందరి అకలి తీర్చలేం గదా!’ అంది.

అందరి అకలి తీర్చగలరా ఎవరైనా!

ఎవరి అకలి వాళ్ళే తీర్చుకోగలిగి ఉండాలి.

చందాలు వేసుకుని అన్నదానాలు చేసినా ఏడాదికో, నెలకో ఒకరోజు ఓ వెయ్యిమందికి ఓ పూట అకలి తీర్చగలం. మిగతా వాళ్ళ సంగతి! మిగతా రోజుల్లో ఎవరైనా యాచనకు వస్తే నాకెన్నో ఆలోచనలు వస్తాయి. మనసు సంశయగ్రస్తమౌతుంది. ఇప్పుడు, అంటే పెద్ద దాన్నై సంసారంలో పడ్డాక ఈ ప్రవర్తన కానీ చిన్నప్పుడు—

నిగనిగలాడుతూ నల్లగా మరుగుజ్జులాంటి ముష్టివాడొకడు వచ్చేవాడు. తలపాగా ఉండేది. చేతిలో కర్ర కింద కొడుతూ—

‘నైనై చిన్నప్పారెడ్డి, నీ పేరే బంగారు కడ్డి’ అని పాడేవాడు.

ఆ అబ్బి రాగానే పిల్లలమంతా పరిగెత్తుకు వెళ్ళి పాట పాడించి ఆనందించే వాళ్ళం. వర్షాలు లేక తిండిలేదని, అందుకని మఠం పుచ్చుకున్నానని కూతుర్ని కాన్వెంటులో పడేశానని చెప్పే వాడు. స్కూల్లో ఆ పిల్ల మరియమ్మ కోసం నా కళ్ళు వెతికేవి కానీ అతడి పోలికల్లో ఏ పిల్లా పరిచయం కాలేదు నాకు.

ఆ పాటా ఆ కబుర్లు విన్నాక దోసెడు నిండా బియ్యం తెచ్చిపెట్టేవాన్ని.

అప్పుడు మా ఇంట్లో ద్రమ్మ నిండా బియ్యం, గాదె నిండా దాన్యం ఉండేవి.

వచ్చిన ప్రతి ముష్టివాడికి దోసెడు నిండా బియ్యం పెట్టడం, దాహమని అడిగితే మంచి నీళ్ళు పొయ్యటం, పాతగుడ్డలు ఇవ్వటం కాలక్షేపంగా ఉండేది.

రాత్రి పడుకున్నాక, శిబి చక్రవర్తి, హరి శృంగ్రుడూ వాళ్ళ కథలు చెప్పుకునేవాళ్ళం. వాళ్లు చేసినటువంటి గొప్ప త్యాగాలు చెయ్యాలని కోరిక కలుగుతుండేది.

కానీ ఇప్పుడు ఆ తత్త్వం పూర్తిగా మారి పోయింది.

ఎవరైనా యాచనకి వస్తే ఇవ్వటమా మానటమా అని ముందుగా సందేహం వస్తుంది. కష్టపడి సంపాదించుకోకుండా ఈ అడుక్కోవటమేమిటి?

మనలో దాన గుణమే మనదేశంలో ముష్టి వాళ్ళ సంఖ్యని అధికం చేసింది. బద్ధకస్తుల్ని పెంచుతోంది. యాచన కలవాటు వదిన వాళ్ళు విముఖులుగా తయారవుతున్నారు.

కష్టపడిన వాడికి తగిన పలితం దొరకాలి కానీ కష్టపడకుండా సుఖాన్ని మరగటం అలవాటు చెయ్యకూడదు.

మరి వికలాంగులూ రోగగ్రస్తులూ ఆయిన వాళ్ళ మాట:

నిరుద్యోగులూ, పని దొరకని వాళ్ళ సంగతి:

వాళ్ళ కోసమే ఈ దానాలు మొదలై ఉంటాయి. ఆ మార్గం కొందరు వృత్తిగా మార్చుకుంటున్నారు. అందుకే ఎవరికైనా ఊరికే ఇవ్వటం పట్ల నాకు అయిష్టం పెరిగింది.

‘హరేరామ్ కి రోజూ డబ్బులూ బియ్యం ఇచ్చే బదులు మీ గార్డెన్ లో పని చేయించి నెలకింతని జీతం ఇవ్వరాదా?’ అన్నాను రమతో.

రమ నవ్వి ఊరుకుంది. వారు ముసలివాడే కానీ ఆ మాత్రం పని చెయ్యలేకపోడు. ఊరంతా ఇంటింటికీ ఎండలో వానలో తిరగటానికి మాత్రం ఓవిక వద్దా!

ఆ మాటే రమతో అంటే—

‘వాడికి జీతం ఇచ్చి పనికి పెట్టుకుంటే ఈ దయా జాలి ఉండవు. మన డబ్బులికి లెఖ గట్టి తగినంత పని రాబట్టుకోవాలని చూస్తాం’ అంది.

ఆ మాటా నిజమే. తోట పని కూడా సక్రమంగా జరగాలి కదా. లేకపోతే శ్రమించి నాటిన చెట్లన్నీ పాడవుతాయి. దాని కోసం వాణ్ణి వేదించక తప్పదు.

మా ఇంటికి కూడా రకరకాల వాళ్ళు వస్తుంటారు.

ముఖ్యంగా అచ్చమ్మ చెప్పకోవలసిన మనిషి.

బలం ఉన్నవాళ్ళు పాచిపనులు, కూలిపనులూ చేసిందిట. ఇప్పుడు నడుం వంగిపోయింది. తెగి పోయిన చెప్పులు గుడ్డవీలికలతో ముడి వేసి తొడుక్కుంటుంది. వంగిపోయిన కాళ్ళతో నడుస్తుంది. కొడుకులున్నారట కానీ వాళ్ళ మీద ఆధారపడదు. వాళ్ళింట్లో ఉంటుంది అంతే! తన తిండికి సరిపోయే డబ్బులు రోజూ తనే సంపాదించుకుంటుంది. గడ్డి కోస్తుంది. పిండి దంచుతుంది. అవాలు, కారం దంచుతుంది ఊరగాయల రోజుల్లో.

పినికిన మట్టిలా వేలాడుతున్న జబ్బుని చూపించి ‘నేను పని చెయ్యలేననుకుంటున్నావు కదూ. నా బలం నీకేం తెలుసు! అర గంటలో రెండు శేర్ల బియ్యం దంచుపడేస్తాను. అవాలింకా తెప్పించలేదా, మంచికాయ వస్తోంది బజార్లోకి’ అంటుంది.

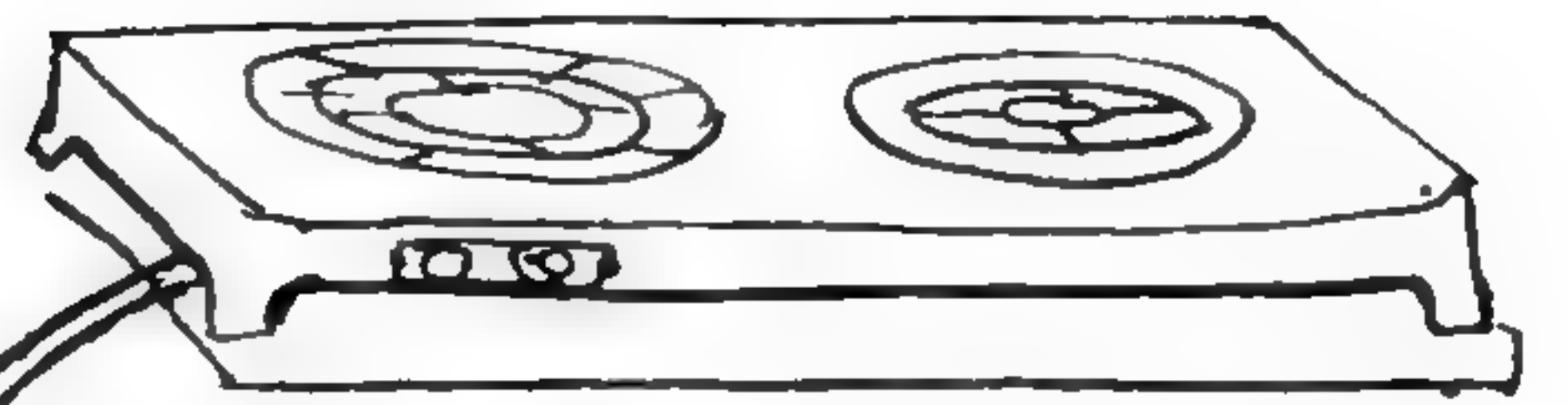
ఊరికే డబ్బులిస్తే తీసుకోడు. ‘నేను ముష్టికి రాలేదు. పని చేయించుకో, డబ్బు లియ్యి’ అని గుమ్మంలో కూర్చుంటుంది.

ఇటువంటి వాళ్ళున్నారా అని ఆశ్చర్యపోతుంటాను నేను. దాని విగ్రహం చేయించి నాలుగు రోడ్ల కూడలిలో పెట్టించాలనిపిస్తుంది నాకు.

ఇది వరకు అవీసులో ప్యూన్ గా ఉండి రిటైరయ్యాడు రాములు.

కూతురు చదువుకుందోంది సాయం చెయ్యమని అడిగాడు.

నెలకి ఒకసారి వచ్చి మాట్లాడకుండా ఇచ్చింది పుచ్చుకుని నమస్కారం పెట్టి వెళ్ళిపోతాడు. అతడిని చూస్తే సాయం చెయ్యాలనిపిస్తుంది. సానుభూతి కలుగుతుంది.

అద్దనిక జీవితంలో 'గాస్ స్టవ్' ల వాడకం ఎక్కువగానే ఉన్నది. దాదాపు మర్య తరగతి కుటుంబాలవారంతా వంటకు 'గాస్' నే ఉపయోగిస్తున్నారు. అయితే, ఈ స్టవ్ ను ఎలా వాడాలి? ఎలా పరిశుభ్రంగా ఉంచుకోవాలి? అన్నవి తెలుసుకోడం అవసరం.

కొందరేం చేస్తారంటే - స్టవ్ ను వెలిగించ కుండానే గాస్ ను తిప్పేసి, వదిలిపెట్టేస్తూ ఉంటారు. దానివల్ల గాస్, బయట వ్యాపించి, ఆ పరిసరాల్లో మంటలాంటిది ఏది ఉన్నా, అంటుకుని పేలే ప్రమాదం ఉంది. అంచేత అవసరం తీరిపోయిన వెంటనే, గాస్ సిలెండర్ ను విడిగా మూసేయాలి.

గాస్ స్టవ్ ను రోజూ నబ్బు నీళ్ళలో ముంచి న గుడ్డతో తుడవడం అవసరం. బర్నర్ ను వారానికి ఒకసారి బ్రష్ తో శుభ్రం చేస్తూ ఉండాలి. బర్నర్ మర్య ఉన్న చిన్న చిన్న రంధ్రాలలో నన్నని ఇనవ పూచతో పొడిస్తే, వాటిల్లో పేరుకున్న దుమ్ము, మసి వచ్చేస్తుంది. అలా శుభ్రం చెయ్యడం వల్ల గాస్ వృధా కాదు; పైగా మంట కూడా బావుంటుంది. అప్పుడప్పుడు బర్నర్ ను కిరసనాయిలుతో కడుగుతూ ఉంటే, బర్నర్ తువ్వపట్టకుండా ఉంటుంది. మంట మందుతున్నప్పుడు, సిలెండర్ ను అటూ ఇటూ కదవడం, జరవడం వంటివి కూడా ఎన్నడూ చెయ్యకూడదు. సిలెండర్ నుంచి స్టవ్ కు వచ్చే రబ్బర్ గొట్టానికి చిన్న చిన్న రంధ్రాలు పడే అవకాశం ఉంది. అలా రంధ్రాలు పడితే, గాస్ వృధా కావడం, ప్రమాదం వాటిల్లడం కూడా జరగవచ్చు. అలాంటి అనుమానం ఉన్నప్పుడు ఆ రబ్బరు గొట్టాన్ని వెంటనే మార్పించాలి. వీలైనప్పుడు, ఆ గొట్టాన్ని కూడా సబ్బునీళ్ళతో కడిగి, ఎండబెట్టి తిరిగి జాగ్రత్తగా బిగించేయ్యవచ్చు. సిలెండరుతో ఎలాంటి ఇబ్బంది వచ్చినా, మనం మాత్రం ఏమీ కలగజేసుకో కూడదు. ఎలాంటి అనుమానం కలిగినా, వెంటనే దానికి సంబంధించిన మెకానిక్ ని పిలిపించి, సరిచేయించడమే ఉత్తమం.

ఇంక కనకమ్మగారు వస్తుంటుంది అప్పు డప్పుడు. అవిడ మా ఇంట్లో కొన్నాళ్ళు వంట చేసింది....మా పిల్లలు చిన్నవాళ్ళుగా ఉన్నప్పుడు. అవిడ వస్తోందని పిల్లలెవరైనా చెప్ప గానే నాకు గాబరా, దిగులూ వచ్చేస్తాయి. ఇంట్లో లేనని చెప్పించుదా మనిపిస్తుంది. కానీ అబద్ధాలు అలవాటు లేదు. ఇంత మాత్రానికే తట్టుకోలేకపోతే ఎట్లాగ అని నన్ను నేనే నము దాయించుకుంటాను. వస్తూనే అడుగుతుంది—

'పండగకి ఏం చీర కొన్నారు? ఇప్పుడంతా షిఫాన్ లే కడుతున్నారు. నీతాదేవిగారు కూడా ఆదే కొన్నారు. దేవుడు చేసిన పెళ్ళి మాళారా? చూసి తీరాలి. అక్కింగు అంటే కారడదే. ఏడి చేడిచి నా కళ్ళు వాచిపోయాయి. అబ్బాయి స్కూలుకి వెళుతున్నాడా? మా అబ్బాయి కూడా ఇట్లాంటి చొక్కాయ్ కుట్టించమంటున్నాడు. ఎమిటో రాజేష్ కున్నా నైయిలుట. ఇదే ఫాషన్ టు: ఈ స్టీలు గిన్నె నేనుండగా కొనలేదే....గుడ్డలిచ్చి కొన్నారా? డబ్బులిచ్చి కొన్నారా? అంటూ ప్రశ్నలు వేస్తుంది.

'సోపా అటూ, వీరువా ఇటూ ఎందుకు మార్చారు? ఇది వరకే బాగుంది' అని విమ ర్శిస్తుంది.

నేను మామూలుగా ఇచ్చే స్వయంపాకం, ఒక రూపాయా ఇస్తే తీసుకుని 'కాస్త కాఫీ పొడిస్తావా? పాత చీర కూడా ఒకటి చూసి పడెయ్యి' అంటుంది.

వెరుతూ వెరుతూ వెనక్కి తిరిగి 'పాత చెప్పులున్నాయా?' అంటుంది. మళ్ళీ తను వచ్చే టప్పటికి సిద్ధంగా ఉంచమంటుంది.

అవిడ వెళ్ళాక తలుపు వేళాక, అవిడ వెళ్ళిం దని నమ్మకం కలిగాక విశ్రాంతిగా ఒక నిట్టూర్పు విడుస్తాను.

ఇంటి పనంతా చేస్తుంది చంద్ర. దానికి చుట్టు పక్కల అందరి కంటే ఎక్కువ జీతమే ఇస్తాను. పాత చీరలిస్తాను. దరలు పెరుగుతుంటే దాని జీతం రెండు రూపాయలు పెంచుతుంటాను. కష్టానికి తగ్గ పలితం ఉండటం న్యాయం. చాలా మంది తక్కువ జీతం ఇచ్చి ఎక్కువ పనులు చేయించుకుంటారు. అది నాకు ఇష్టం ఉండదు. మనుషుల్ని దానిపల్లాగ వాడుకోకూడదు. మనం పూర్తిగా వాళ్ళమీద ఆధారపడనూ రాదు. అది కూడా నాకు అసహ్యమే.

మా చిన్నతనంలో తాగిన కాఫీ గ్లాసు పని మనిషి వచ్చి తీసికెళ్ళాల్సిందే. ఇప్పుడు నా ప్రతి పని ఇంకో మనిషి చెయ్యటమన్నది నాకు పరాధీనత అనిపిస్తుంది. అందుకే పిల్లలు పెద్ద వాళ్ళయ్యాక తాహతు ఉన్నా నేను వంటమనిషిని మాన్పించాను. మాకు ఆడపిల్ల ఒక్కతే అయినా పనుల విషయంలో మాత్రం ముద్దు సాగదు రాజీకి. చదువు సంగీతం తోపాటు వంట, కుట్టూ కూడా నేర్పాను. వంట మనిషి ఉంటే ఇది సాధ్యమయ్యేది కాదు. నేను పని చేస్తుంటే రాజీ నాకు సాయంగా ఉంటూ అన్నీ నేర్చు కుంది. హారే రామ్ గురించి చెప్తూ చాలా దూరం వెళ్ళిపోయాను.

అసలు నేను చెప్పాలనుకున్న విషయం - చిన్నతనంలో నా లేతమనసులో ఉండిన అవ్యాజ మైన దానగుణం పోయి ప్రయోజన దృష్టి ఏర్పడింది. ఇప్పుడు కష్టానికి తగ్గ పలితం ఉండాలనే సిద్ధాంతం నా ప్రయత్నాలలో కనిపిస్తూ ఉంటుంది

శ్రమించే వాడిదే కావాలి భూమి! అంటేనూ ఇదే అర్థం కదా.

ప్రవాహంలో ఒత్తిడిని ప్రతి కణమూ అనుభ విస్తుంది. ఈ మార్పుకి కారణం సాంఘిక చైతన్యమూ కావచ్చు. దరల పెరుగుదల వంటి ఆర్థికపు బొత్తిడి కావచ్చు.

మనిషి అవసరాలు పెరిగిపోయి కూడా దాన గుణం తరిగిపోయింది. మొత్తానికి నేను కూడా హారే రామ్ కి ముష్టి వెయ్యను.

పైనుంచి క్రిందికి దిగి వెళ్లాలి!

వెయ్యటం అవసరమా అని ఆలోచిస్తుంటాను.

కానీ కుముదిని సోషల్ వర్కరే కదా. అతడికి ఎందుకు సాయం చెయ్యడూ అని నాకు కుతూహలం.

'ముష్టివాళ్ళని పోషించి ప్రోత్సహించ కూడదు' అనేది అవిడ సిద్ధాంతమేమో అను కునేదాన్ని. ఐనా నా కుతూహలం తీరలేదు.

హారే రామ్ వెళ్ళిపోయాడు.

కుముదిని కూడా కిటికీ దగ్గర నుంచి కదలింది.

*

మర్నాడు హారేరామ్ వచ్చాడు.

కానీ రోజులాగ లేదు ఆ పిలుపు.

‘హరే రామ్, హరే రామ్ : జ్వరం వచ్చింది తల్లో, నిలబడలేకపోతున్నాను. ప్రాణం పోతుంది తల్లో : కాస్తా టీనీళ్ళు పోస్తారా :’ అన్నాడు.

ఐంగుమని మోగటం లేదా గొంతు, వీరసంగ వణుకుతోంది.

బాల్కనీలోకి వచ్చాను.

ఇంకా రమ రాలేదు. నేను టీ ఇవ్వనా : ఎట్లాగూ రమ ఇస్తుంది. నేను ఇవ్వటమెందుకు : పోటీగా వుంటుందేమో - ఆలోచిస్తున్నాను.

ఆకలి, ప్రాణం మాత్రమే మిగిలిన మనిషిగా కనిపిస్తున్నాడు హరేరామ్.

మనిషి కనీసపు దళ ఇది. మనిషికి అర్థం ఉనికే.

హరేరామ్కి ఎవరైనా ఉన్నారా :

ఉంటే ఈ అవస్థలో ఎందుకిట్లా వస్తాడు :

ఉన్నా, డబ్బు లేకపోతే వాళ్ళు మాత్రం ఏం చేస్తారు :

జ్వరంతో ఆకలితో ప్రాణం పోతుంటే చూస్తూ ఉరుకుంటారా :

డబ్బు లేకపోతే ఉరుకుంటారు.

నేను పూరుకోవటం లేదూ : అన్నీ వున్నా సాయం చెయ్యగలిగానా :

రమ ఒక తల్లి వాడికి. నిజంగా రమ గొప్పది : కుముదిని కంటే గొప్పది.

గుర్తు వచ్చినట్లు కుముదిని గది వైపు చూశాను. కుముదిని అక్కడే వుంది. కిటికీ ఊచలు వట్టుకుని హరేరామ్ని చూస్తోంది. ఇంత రోనే రమ వచ్చింది. బియ్యం, డబ్బులూ ఇచ్చింది హరేరామ్కి.

‘టీ చేస్తున్నాను కూర్చో, అంది.

ఇంక పరవారేదు అనుకున్నాను. రమ రోప లికి వెళ్ళింది టీ తేవటానికి. మళ్ళీ కుముదిని గది వైపుచూశాను. అక్కడే ఉంది కుముదిని ఇంకా.

అనుకోకుండా మాచూపులు కలుసుకున్నాయి. ఒకరికొకరు పట్టుబడినట్లుంది. మా మధ్య ఒక తెర తొలగినట్లునిపించింది నాకు.

కుముదిని సన్నగా నవ్వింది. నేనూ నవ్వానను కుంటాను. అలాగే నిలబడ్డాం కొంతసేపు.

రమ ‘చా’తో బాటు రెండు రొట్టెలు కూడా తెచ్చి ఇచ్చింది హరేరామ్కి.

గదిగదా తింటున్నాడు. జ్వరంలో అంత ఆకలి వుంటుందా :

ఏదో టాబ్లెట్ కూడా ఇచ్చింది రమ. మందు వేసుకుని టీ తాగి అక్కడే పడుకున్నాడు. జ్వరానికి కాబోలు వణుకుతున్నాడు.

వీరువారోంచి గట్టిగా ఉన్న పాత పంచ ఒకటి తీసి, క్రిందికి వెళ్ళి ‘కప్పకో’మని హరేరామ్కి ఇచ్చాను.

ఇస్తూ పైకి చూశాను. కుముదిని అక్కడే ఉంది.

*

సాయంత్రం కాలింగ్ బెల్ విని తలుపు తీశాను. కుముదిని రోవలికి వచ్చింది. చేతిలో ఏదో అహ్వన పత్రిక ఉంది. ఇద్దరం ద్రావింగు రూములో కూర్చున్నాం. కుముదిని ఏదో విషయాన్ని, నాతో సన్నిహితంగా చెప్పటానికి ప్రయత్నిస్తున్నట్లు ఆ చూపులు వచ్చుకోవటం, సన్నగా నవ్వటం, మాట్లాడుతూ పరధ్యానంగా ఆగిపోవటం, సూచిస్తున్నాయి. అవిడ చేతిలో ఉన్న కవరునే చూస్తున్నాను.

‘మేము బెగ్గర్ హోమ్ ఒకటి స్థాపిస్తున్నాం ప్రారంభోత్సవం వచ్చే శుక్రవారం జరుగుతుంది. చందాలు వసూలు చేస్తున్నాం. మీకు ఇవ్వాలని నిన్నే ఐదు రూపాయలు దానం చెయ్యండి. ప్రారంభోత్సవానికి మీ దంపతులు రావాలి. మాకు మీ చేయూత నివ్వాలి. ఈ విషయంలో మీ సలహాలు కూడా స్వీకరిస్తాం. ప్రారంభోత్సవానికి వచ్చి మా ప్రయత్నాన్ని ఆశీర్వాదించండి’ అంది కవరు అందిస్తూ.

‘కప్పకుండా వస్తాను’ అన్నాను సంభ్రమంగా.

కుముదిని నా వైపు చూసి మెల్లగా అంది, ‘ఈవిడ పెద్ద సోషల్ వర్కర్ నని చెప్పకుంటుంది, కారుల్లో తిరుగుతుంది కానీ ఒక ముష్టి వాడు ప్రాణం పోతుంటే చూస్తూ ఉరుకుంది అనుకుంటున్నాడు కదూ నుగుడా : ఈ హరేరామ్ని నేనూ రోజూ చూస్తుంటాను. అతడు నా హృదయంలో జ్వలితమౌతున్న ఒక గొప్ప ఆశయానికి సజీవ సంకేతం. నా ఆశయాన్ని గురించి నన్ను ఊహించి హెచ్చరించే ఒక నిరంతర స్మృతి చిహ్నం హరేరామ్ ఒక్కడే : కానీ ఇతడు వేల కొలది అన్నార్తులకి, బాధా వీడితులకి ప్రతినిది. హరేరామ్ ఆకలి రమ

తీరుస్తుంది. వాళ్ళందరి ఆకలి ఎవరు తీరుస్తారు : తీర్చగలరు : ఒక్కొక్క గృహిణి ఒక అనాథని పోషించగలదా : అది మనస్తత్వ రీత్యా, ఆర్థిక అశక్తి కారణంగా అసంభవం : దిక్కులేని పిల్లలు, శక్తి లేనివారు, రోగ గ్రస్తులు, ముసలివాళ్ళు అయిన అనాథల కోసం ఒక ఆశ్రమం స్థాపించాలని నా చిరకాల వాంఛ. ఆ ఆశయం ఇప్పటికి నెరవేరుతోంది. హరేరామ్కి ముష్టి వెయ్యగలను, తిండి పెట్టగలను. కానీ దానితో నా మనసు తృప్తి పడిపోతుంది. ఈ అన్నార్తుడు నాలో రగిలించే ఆశయ జ్వాల చల్లారిపోతుంది. నా ప్రణాళిక నిరాధారమై కూలి పోతుంది. అందుకనే, అందుకనే నేను ఎప్పుడూ హరేరామ్కి బియ్యం కూడా వెయ్యలేదు’ అంది వెళ్ళడానికి లేస్తూ.

అవిడ చిరునవ్వు కాంతిలో ఒక కన్నీటి పొర మెరిసింది.

కుముదిని గురించి నా సందేహం తీరింది. కుముదిని చాలా గొప్పది అనుకున్నాను.

*

‘దీన ఐంధు’ ఆశ్రమం ప్రారంభోత్సవానికి వెళ్ళాను.

ఏర్పాట్లు, సదుపాయాలూ చాలా బాగున్నాయి.

వంట గది, భోజనశాల, పడక గదులు, స్నానాల గదులు, చుట్టూ పెద్ద అవరణ ఉన్నాయి. వైద్య సదుపాయం ఉంది. కొన్ని గదులు చేతి పనులకి కేటాయించారు. ఒక గదిలో బ్రాన్సిస్టరు, లైబ్రరీ ఉన్నాయి.

నిన్నటి దాకా ఆడుక్కులందామన్నా దొరకని వాళ్ళకి ఇవాళ ఎన్ని సదుపాయాలు దొరుకుతున్నాయి : ముష్టివాడి మెళ్ళో ఎసుగు పూలమాల వేసినట్లు :

ఈ ఆశ్రమం నిర్వహణ ఎట్లా సాగుతుందో.... అంటే చందాలు సద్వినియోగమవటం, ఈ దీనులు సంస్కరింపబడటం ఎంత వరకూ జరుగుతాయో కానీ ‘మనుషులు తలుచుకుంటే జాతకాలు కూడా మారిపోతాయి’ అనిపించింది.

ఆ మరునాడు హరేరామ్ రాలేదు. ఆశ్రమంలో చేరాడేమో అనుకున్నాను.

తరువాత రమ వచ్చి చెప్పింది : ‘హరేరామ్కి జ్వరం ఎక్కువై నిన్ననే..... ఈ రోకం వదిలేశాడు.’

*

వైద్య సలహాలు

ఈ సంచికనుంచి ప్రారంభమవుతున్న
'వైద్య సలహాలు' శీర్షికను ప్రసిద్ధ డాక్టర్
శ్రీమతి ఆర్. సత్యభామారెడ్డి, ఎమ్. బి. బి. ఎస్. ఎమ్. డి.
నిర్వహిస్తున్నారు. ఈమె ప్రముఖ విద్యావేత్త,
విమర్శకులు కీ॥ శే॥ సి. ఆర్. రెడ్డిగారి
మనుమరాలు. గుంటూరు మెడికల్ కాలేజీ
వైస్ ప్రెసిపాల్ గాను, ఆంధ్ర మెడికల్
కాలేజీ (వాలెరు) ప్రెసిపాల్ గాను కొంతకాలం
పనిచేశారు. ప్రస్తుతం వాలెరులోని
కింగ్ జార్జి హాస్పిటల్ సూపరెంటెండెంట్ గా
వ్యవహరిస్తున్నారు. తమ కార్యక్రమాలను వైద్యరంగం
వరకే పరిమితం చేయకుండా తరచుగా
ఉమెన్ వెల్ఫేర్ అసోసియేషన్ వంటి సంక్షేమ
సంస్థల కార్యక్రమాలలో కూడా
అసక్తికరంగా పాల్గొంటూవుంటారు.

యల్. వి. నిజామాబాద్

నేను రోజూ నిద్రలో పళ్ళు పటపటా కొరుకుతున్నానని మా అమ్మ అంటు
న్నది. నావల్ల తక్కిన వాళ్ళ నిద్ర చెడిపోతున్నది. ఇందుకు కారణమేమిటి?
ఇది మాన్పించడానికి వైద్యం ఏమన్నా ఉన్నదా?

ఈ జబ్బుకు ముందు మలవర్ష చేయవలసి వుంటుంది. మలంలో పురుగు
లున్నట్లయితే డాక్టర్ చేత వైద్యం చేయించుకోవాలి. అలా కావచ్చును దంత
వైద్యుని సంప్రదిస్తే వళ్ళ మధ్య 'రబ్బర్ పాడ్' అమర్చే విధానాన్ని వివరిస్తారు.

జి. జ్యోతి, కర్నూలు

నా మొఖంలో మొదట ఉన్న మొటిమలు మరిగిపోయినా ఆ చోట్ల నల్లగా
మాడిపోయింది. ఆ నలుపు పోవడానికి ఏదైనా దారి వుంటే దయచేసి చెప్ప
గలరా? నా వయసు 20 ఏళ్ళు.

ఇందుకు ఆహార పదార్థాలు తీసుకోవడంలో కొన్ని విషయాలు పాటించాలి.
'క్రోవు' అరికంగా వున్న ఆహారపదార్థాలు, తినడం తగ్గించాలి. రోజూ —
వేస్పిళ్ళకో మొహం కడుక్కుని (ఏటాయ్ లెట్ సబైన్ నా ఉపయోగించవచ్చును)
శుభ్రంగా తుడుచుకున్న తర్వాత ఆ నల్లగా మాడిపోయిన భాగాల్లో 'క్లియర్
రసిన్' అయిండ్ మెండ్ సు రాసుకోవాలి. కొన్నాళ్ళు అలా చేసిన తర్వాత
పరితం కనిపిస్తుంది.

పి. పి. తెనాలి

నాకు 27 ఏళ్ళు. పెళ్ళయింది. మూడేళ్ళ నుంచి రోజూ తరచుగా వెక్కిళ్ళు
వస్తున్నాయి. ఒకోమారు రెండు మూడు గంటలనేపు అలా ఉండిపోతున్నది.
మంచి నీళ్ళు తాగినా, శ్వాసింపడం కాస్త ఆవినా కూడా వెక్కిళ్ళు నిలిచి
పోవడంలేదు. భోంచేస్తున్నప్పుడు మాత్రం వెక్కిళ్ళు రావడంలేదు. ఈ బాధ
నుంచి బయట పడడం ఎలా?

దేహానికి సంబంధించిన జబ్బు ఏమైనా వుండేమో అన్న విషయాన్ని మొదట
నిర్ధారణ చేసుకుంటేనే ఇలాంటి వాటికి సలహా ఇవ్వవచ్చును. అటువంటిదేమో
లేనప్పుడు మనస్తత్వ వైద్యుని (సైకియాట్రిస్ట్) సంప్రదించడం మంచిది.

వివిధ వ్యాధులను గురించి గాని, అది అతి రహస్యంగా వుంచబడు
వాటి నివారణ గురించి, ముందు తుంది. మీ పేరు చెప్పకూడదను
జాగ్రత్తల గురించి గాని, లేదా వ్యక్తి కుంటే, పాడి అక్షరాలు వెయ్య
గతంగా మీకు ఏదైనా సలహాలు కావల్సి గలము. పేరుతోనే ప్రశ్న పడాలను
వస్తే వాటి గురించిగాని - 'వనిత'కు కునే వారు - "రహస్యం" అన్న
రాస్తే ఆయా శాఖలలో అనుభవం మాట రాయకుండా వుంటే చాలు.
గడించిన ప్రసిద్ధ వైద్యులు 'వనిత' మీ ఆరోగ్యానికి సంబంధించిన ప్రశ్న
ద్వారా మీకు సలహాలు ఇస్తారు. లను 'వనిత'కు పంపండి.
మీరు రాసే లేఖలు రహస్యంగా పాటించవలసిన చిన్న విషయాలు:

1. ప్రశ్నలు కవర్ లోనే రాసి పంపాలి.

2. కవరు పైన 'వైద్య సలహాలు' అని పైమూలగా రాయాలి. కింద మామూలుగా 'ఎడిటర్ వనిత, చందమామ బిల్డింగ్స్, మద్రాసు-26' అని రాయాలి.

3. మీ లేఖలు రహస్యంగా వుండాలనుకుంటే, కవరు మీద, లోపల ప్రశ్న మీద కూడా "రహస్యం" అని రాయాలి.

4. ఈ ప్రశ్నలు పంపే కవర్ లో, అవి మిన హాయించి ఇంకే విషయమూ ఉండరాదు.

బి. కమల, సికిందరాబాదు

తలకు సీకాయ, కుంకుడు కాయలు వాడకుండా నేను స్నానాల సబ్బు వాడు తుంటాను. నా జుట్టు ఎక్కువగా రాలిపోతున్నది. జుట్టు రాలిపోవడానికి సబ్బే కారణమా? కొందరేమో - సబ్బు వాడకంవల్ల నా తల నెరిసిపోయే ప్రమాదం వుందన్నారు. అది నిజమేనా - అన్న విషయం తెలియజేయ గోరుతున్నాను.

సబ్బులో వుండే క్రొవ్వ మాలెవల్ల-తలలో మురికి ఏర్పడడానికి ఆస్కారం వుంది. సబ్బువల్లే-తల నెరిసిపోయే ప్రమాదం లేకపోయినా-అది వాడడం అంత మంచిది కాదు. మీరు తలకు సీకాయపాడి కాని పాంపూ కాని ఉపయోగించండి.

యస్. యల్. తిరుపతి

నా వయసు 37 సంవత్సరాలు. ఐదుగురు పిల్లల తల్లిని. ఈ మధ్య ఆరేళ్ళ నుంచి బహిష్టు కాలంలో ఇబ్బంది పడుతున్నాను. బహిష్టు కావడానికి రెండు రోజుల ముందు నుంచి విపరీతమైన తలనొప్పి వస్తుంది. దాంతో ఏం తిన్నా-ఆగక వాంతులు అవుతాయి. బహిష్టయిన రోజు కూడా అలాగే వుంటుంది. ఆ తర్వాత కాస్త నిమ్మకాయించినా - వారం రోజుల దాకా సీరసంగా వుంటుంది. రెండేళ్ళ ముందు ఒకసారి గర్భాశయంలో ఏవో పురుగులున్నాయని 'బయాప్సీ' చేసి మందులు ఇచ్చారు. ఆ తర్వాత ఓ ఏడాది కాస్త మెరుగ్గా వుంది. కానీ ఈ మధ్య ఈ బాధ మరి ఎక్కువగా వుంది. దీనికేదైనా శస్త్ర చికిత్స వంటిది ఆవసరమా లేక మందులు తీసుకుంటే ఈ బాధ తొలగి పోతుందా?

'బయాప్సీ' రిపోర్టువనుసరించి శస్త్ర చికిత్స జరిపిస్తేనే మంచిది. ఇటువంటి కేసుల్లో మందుల వల్ల లభించే ప్రయోజనం-కాక్కాలికంగానే వుంటుంది.

వి. ఆర్. హైదరాబాదు

నా మొదటి కాన్పు 'సీజేరియన్ ఆపరేషన్' ద్వారా అయింది. ఆ తర్వాత రెండు మూడు గర్భస్రావాలు అయ్యాయి. ఇప్పుడు నేను మళ్ళీ గర్భవతిని. మరి ఈ మారు కాన్పు సాధారణంగా జరిగే అవకాశం ఉంటుందంటారా? ఒకసారి 'సీజేరియన్' చేయించుకుని కాన్పు జరిగితే - తర్వాత కాన్పులన్నీ అలా కావలసిందేనని నా స్నేహితురాలు ఒకామె అన్నది. ఆ మాట నిజమేనా - దయతో తెలుపగలరు?

మామూలుగా నొవ్వులు సరిగ్గా రాకపోయినా, బిడ్డ అడ్డంపడినా 'సీజేరియన్ ఆపరేషన్' (సీజర్) అవసరమవుతుంది. ఐతే ఒకసారి 'సీజర్' జరిగితే-ప్రతి కాన్పుకూ 'సీజర్' అవసరమన్న నియమమేమీలేదు. కానీ 'సీజర్' జరిగిన తర్వాత కాన్పు మాత్రం ఇంటి దగ్గర ఏ మంత్రసాని ద్వారానో కాకుండా, హాస్పిటల్లో చేరి - 'స్పెషలిస్టు' పర్యవేక్షణలో జరగడం చాలా శ్రేయస్కరం.

లక్ష్మి, విజయవాడ

రెండేళ్ళ ముందు-మాకు మూడో పిల్లవాడు పుట్టగానే మళ్ళీ పిల్లలు కలగకుండా ఆపరేషన్ చేయించుకున్నాను. ఆ తర్వాత ఒళ్లు బాగా పట్టి ఈ మధ్య లావెక్కిపోయాను. ఈ లావు తగ్గడానికి ఏమైనా సలహా ఇవ్వగలరా?

'ఆపరేషన్' కారణంగా లావెక్కిపోతున్నామని అనుకోవడం - కేవలం మానసికంగా ఏర్పడిన ఒక రకం ప్రశ్న! అంతేకాని ఆపరేషన్ కూ-లావెక్కిడానికి ఏమీ సంబంధం లేదు. లావు కావడానికి మీకు ఇతరత్రా ఏ ఇబ్బా లేదని ద్రువపరచుకుంటే-పరిమితాహారం తీసుకోవడం, ఎక్కువగా వ్యాయామం చేయడం - అవసరం. ముఖ్యంగా ఆహార నియమాలు శ్రద్ధగా పాటించాలి. దుంపలు, వెయ్యి, పెరుగు, మిగడ, 'క్రొవ్వ' అధికంగా వున్న ఆహార పదార్థాలు, ఉప్పు, వేపుడు కూరలు, 'స్వీట్స్' వంటి ఆహారపదార్థాలు తినడం బాగా తగ్గించాలి. ఉడికించిన ఆకుకూరలు, కాయగూరలు, కూరగాయలు, మజ్జిగ వంటివి ఎక్కువగా తీసుకోవాలి.

కె. యమ్. నెల్లూరు

నేను రోజూ ఉదయం, రాత్రి కూడా పళ్లపాడిలో పళ్లు తోముకుంటుంటాను. అయినా పళ్లనుంచి అడపాచడపా నెత్తురు వస్తున్నది. పళ్లనొప్పి లేదు. ఇలా నెత్తురు రావడాన్ని అరికట్టడానికి ఏదైనా వైద్యం ఉండేమో చెప్పారా?

విటమిన్ 'సి' లోపించడం వల్ల అలా జరిగే ఆస్కారం వుంది. కాబట్టి మీరు 'సి' విటమిన్ ఎక్కువగా ఉన్న ఆహారపదార్థాలు, ముఖ్యంగా బత్తాయివళ్ళు, ఉసిరికాయలు, నిమ్మరసం వంటివి అధికంగా తీసుకోవాలి. మీరు వాడే పళ్ళపాడి ఏదైనా, అందులో కొంత ఉప్పు కలిపి వళ్ళు తోముకుంటే మంచిది. అలాగే రోజూ పడుకునే ముందు నీళ్ళలో ఉప్పు కలిపి నోట్లో పాసుకుని పుక్కిలిస్తూ వళ్ళు తోముకోవడం కూడా మంచి అలవాటే!

ఆర్. యమ్. బరంపురం

మా అమ్మాయికి రొమ్మిదేళ్లు. 'టాన్సిర్స్' ఉండడంచేత ఊపిరి పీల్చడానికి చాలా కష్టపడుతున్నది. డాక్టిర్లు ఆపరేషన్ చేయాలంటున్నాయి. 'ఆపరేషన్' చేస్తే చెవుడు వస్తుంది. అంచేత వద్దు' అని మా వాళ్లు కొంచెంంటున్నారు. అడపిల్ల కదా.... చెవిటిది అయిపోతే పెద్దయ్యాక రేపు పెళ్ళి కావడం కష్టం కదా అని భయపడుతున్నాను. మీ అభిప్రాయం తెలియ జేయగోరుతున్నాను.

'టాన్సిర్స్ ఆపరేషన్' వల్ల చెవుడు రాదు. వైద్యులు మీ అమ్మాయికి ఆపరేషన్ అవసరమని నిర్ధారణ చేస్తే మీరు ఏ సందేహమూ లేకుండా ఆపరేషన్ చేయించవచ్చును. అదేం భయంకరమైనది కాదు.

యస్. యస్. కోట

నేను 1974 డిసెంబరులో ఒక పిల్ల తల్లినయ్యాను. ఈ రెండు మూడు నెలలనుంచి పొట్ట కిందికి దిగి బొజ్జలా దిగిపోయింది. ఇది చూడడానికి చాలా అసహ్యంగా వుంది. ఇదెలా పోతుంది?

ప్రసవానంతరం వదుంకట్టు కడితే ఈ ఇబ్బంది ఉండదు. అలా జరగనప్పుడు ఓ మూడునెలలపాటు కొన్ని 'ఎక్స్ పైజెన్' చేయడం-అంటే మోకాళ్ళు వంచకుండా చేతులతో పాదాలను తాకించడం వంటివి-చేస్తే బొజ్జ దిగడం జరగదు. ఈ 'ఎక్స్ పైజెన్' ఎలా చేయాలన్న వివరాలు ఏ ప్రసూతి ఆస్పత్రిలో అడిగినా చెబుతారు. *

అంధ చందాలు

శ్రీమతి ఆర్. ఎస్.
[రాయచెట్ బ్యాటీ పార్లర్, బొంబాయి]

'అబ్బ! ఆ అమ్మాయి ముఖం నిండా మొటిమలూ అవీ ఎంత అసహ్యంగా ఉందో!' అని మీ గురించి, మీ వెనకాల ఎవరైనా అనుకుంటున్నారని మీకు అనుమానంగా ఉందా? ముఖం అందంగా ఉంచుకోవడం మీచేత కావడంలేదే అని బాధగా ఉందా? నిజమే. ముఖం అందంగా, మొటిమలు లేకుండా ఉండడానికి ఏం చేయాలి? ఇది చాలామంది స్త్రీలను బాధించే ప్రశ్న. ముఖం మీది చర్మం బాగుంటే ముఖం బాగున్నట్లు అర్థం. మరి చర్మం ఎలా బాగుంటుంది? చర్మం బాగోగులు మనం తినే తిండిని బట్టి ఉంటుంది. అలా మన ముఖం అందచందాలు కూడా కొంత వరకు తిండి మీదనే ఆధారపడి ఉంటాయి.

రోజూ పడుకోబోయేముందు ముఖాన్ని శుభ్రం చేసుకోవడంద్వారా ముఖసౌందర్యం కాపాడుకోవచ్చు. రోజూ మనం రకరకాల పనులు చేస్తుంటాము. రకరకాల ప్రదేశాలలో తిరిగి వస్తుంటాము. ముఖం మీద దుమ్ము, మురికి పేరుకుపోతాయి. ముఖం దుమ్ము కొట్టుకుపోయి, చేసుకున్న సింగరమంతా అస్తవ్యస్తంగా చెదిరి పోయి, ఇవి చాలవని శరీరంలో తయారయే నూనెలు కూడా ముఖాన కమ్ముకుంటే - అందం వెంటనే ఆమడదూరం పరుగెత్తి వెళ్ళిపోతుంది. దాంతో చర్మం దెబ్బ తింటుంది. ఇలాకాగానే వీలు చూచుకుని ఆ ముఖంనిండా మొటిమలు పుట్టుకు వస్తాయి.

ముఖాన మొటిమలు కనిపించగానే, కొందరు వాటిని గిట్లుతారు. అలా గిట్లినచోట అసహ్యమైన గుర్తులు ఏర్పడతాయి. ముఖానికి నూనె సంబంధ

మైన మేక్అప్ చేసుకుంటే, ఆ నూనె స్పర్శతో మొటిమలు మరింత విజృంభిస్తాయి. ఈ బాధ నుండి బయటపడదలుచుకున్నవారు రోజూకు రెండు మార్లు తమ ముఖాలను ఒక ప్రత్యేక పద్ధతిలో కడుక్కోవాలి. నెనగపిండినీ, ఆరోరూట్ పౌడరును సున్నపు తేటతోను, నీటితోను కలిపి ముద్దలా చేసుకుని ముఖానికి పట్టించాలి. అలా పట్టిస్తున్నప్పుడు ముద్దను పైకి కిందికి తోస్తూ రుద్దుతూ పట్టించడం మంచిది. అలా పట్టించాక ఐదు నిమిషాలు అలాగే వదిలెయ్యాలి. తర్వాత గోరువెచ్చని నీటితో ముఖమంతా రుద్దుతూ కడుక్కోవాలి. అలా ముద్ద పూర్తిగా పోయేలా కడుక్కోవాలి. తర్వాత ముఖమీద చన్నీళ్ళు చల్లుకొని కడిగేసుకోవాలి. వీలున్నవాళ్ళు తాగడానికి ఉపయోగించే సోడా (గాస్ ఉన్నది) నీరు కూడా ఉపయోగించి ముఖం కడుక్కోవచ్చు.

ఇలా చేయడంవల్ల ముఖమీద ఉన్న బెజ్జాలు శుభ్రమై ముఖంకూడా శుభ్రమవుతుంది. తర్వాత ముఖాన్ని తడిపోయేలా తుడుచుకోవాలి. తర్వాత కర్పూరం లోషన్ ను (ఇది ఏ మందుల షాపులో అయినా తేలికగా దొరుకుతుంది) ముఖానికి అద్దుకోవాలి. ఇలా రోజూకు రెండుసార్లు చేస్తే మంచిది. ఈ పద్ధతి నుపయోగించి రెండు నెలల పాటు ముఖాన్ని శుభ్రంచేసుకుంటే, ముఖమీది చర్మం అందంగా తయారవుతుంది. అయితే ఇదివరలో చెప్పినట్లు ఆహారం విషయంలో జాగ్రత్త అవసరం. పిండిపదార్థాలు ఉన్న ఆహారాన్ని అసలు తినకూడదు. వీలుంటే ఈ రెండు నెలలూ వరానికోమారు కొద్దిగా విరేచనాల మందు తీసుకోవడమూ మంచిదే.

ఈ పద్ధతిని సజావుగా పాటిస్తే మొటిమలు తగ్గిపోతాయి. ఒకవేళ మీరీపద్ధతిని పాటించినా మొటిమలు తగ్గలేదనిపిస్తే, అప్పుడు డాక్టరును సంప్రదించవలసిందే!

ఇంతాచేసి ఈ పద్ధతి పనిచేసిందీ లేనదీ తెలుసుకోవడం ఎలా?

కాస్త దూది తీసుకోండి. దాన్ని నీళ్ళలో తడిపి, పిందేయండి. దూది తడిగానే ఉంటుంది. దానికి పరిశుభ్రకారి (క్లెన్సర్)ని కలపండి. ఈ క్లెన్సర్ లు బజారులో దొరుకుతాయి. అలా క్లెన్సర్ తో కలిపిన దూదితో ముఖాన్ని పై పైకి రుద్ది కడగండి. ముఖమీది బెజ్జాలలో మురికి ఉంటే, అది దూదికి అంటుకుపోతుంది.

ఒక సంగతి మాత్రం గుర్తుంచుకోవాలి. క్లెన్సర్ ను ఉపయోగించినప్పుడల్లా, మళ్ళీ ఒక ఆస్ట్రింజంట్ నుగాని, చర్మపు టానిక్ నుగాని వాడాలి. క్లెన్సర్ ముఖమీది బెజ్జాలను తెరుస్తుంది. ఆస్ట్రింజంట్ వాటిని మూసి, చర్మం మెరిసేలా చేస్తుంది. అంచేత క్లెన్సర్ ఉపయోగించాక, ఆస్ట్రింజంట్ ను వాడకపోతే ముఖమీది బెజ్జాలు తెరిచినట్లే ఉండిపోయి, మరింత మురికి పేరుకు పోయే ప్రమాదం ఉంది.

అసలు ముఖాన్ని కడుక్కోనేముందే క్లెన్సర్ ఉపయోగించినా మంచి ఫలితాలు కలుగుతాయి. క్లెన్సర్ ముఖాన్ని మరింత మృదువుగా ఉండేలా చేస్తుంది.

కాస్త శ్రమపడితేచాలు! అందచందాలు మన అందుబాటులో ఉంటాయి.

[అగస్త్య 16 వ తేదీనుంచి-అగస్త్య 31 వ తేదీవరకు]

పక్షం మొదట కాస్త ప్రతికూలంగా ఉన్నా, పక్షాంతమంతా అనుకూలంగానే ఉంటుంది. శుభకార్యాలలో పాల్గొంటారు. విద్యార్థినులకు, ఉద్యోగినులకు, కళాకారులకు ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటుంది. 17, 22, 24, 31 తేదీలు మంచి రోజులు. 18, 19, 27, 30 చెడ్డరోజులు.

మేషం

తుల

అన్నిరకాలైన ఇబ్బందులూ ఎదురైనా, పక్షం ముగిసేసరికి ఆర్థిక స్థితిలోను, మానసిక స్థితిలోను కూడా ప్రోత్సాహకరమైన మార్పులు వస్తాయి. ఉద్యోగినులు కొందరికి బదిలీలు వచ్చే సూచనలున్నాయి. కళాకారులు, విద్యార్థినులు జాగ్రత్త వహించడం అవసరం. 17, 26, 27, 28 తేదీలు మంచిరోజులు. 18, 29, 30, 31 చెడ్డరోజులు.

ఇదివరకు ఈ రాశివారిని పీడించిన బాధలన్నీ తొలగిపోతాయి. డబ్బు కలిసి వస్తుంది. ఆరోగ్యం అంతగా బాగుండదు. విద్యార్థినులు కొద్దిగా శ్రమపడాలి. ఉద్యోగినులకు, కళాకారులకు ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటుంది. 17, 20, 21, 24, 30, 31 తేదీలు మంచిరోజులు. 18, 19, 23, 29 చెడ్డరోజులు.

వృషభం

వృశ్చికం

ఆర్థికంగా చాలా అనుకూలమైన పక్షం ఇది. కుటుంబ జీవనం ఒడిదుడుకులు లేక సాఫీగా సాగిపోతుంది. ఉద్యోగినులకు పై అధికారుల ప్రశంస లభిస్తుంది. విద్యార్థినులు శ్రద్ధ వహించడం మంచిది. కళాకారులకు పేరు ప్రతిష్ఠలతో బాటు ఆదాయమూ పెరుగుతుంది. 17, 20, 23, 24, 25 తేదీలు మంచిరోజులు. 18, 19, 29, 30, 31 చెడ్డరోజులు.

ఆర్థిక స్థితి అంతగా బాగుండదు. అనవసరమైన ఆందోళన హెచ్చుతుంది. ఖర్చు పెరుగుతుంది. తోబుట్టువులతో స్పర్ధలు కలిగే అవకాశాలు ఉన్నాయి. ఉద్యోగినులు, విద్యార్థినులు జాగ్రత్తగా ఉండడం మంచిది. కళాకారులకు అనుకూల ప్రదమైన కాలం. 20, 21, 22, 24, 26 తేదీలు మంచిరోజులు. 18, 19, 28, 29, 31 చెడ్డరోజులు.

మిథునం

ధనుస్సు

పక్షం మొదట అనుకూలంగా ఉన్నా, చివర కాస్త ఇబ్బందులకు గురికావలసి వస్తుంది. కుటుంబ జీవనం ప్రశాంతంగా ఉంటుంది. ఆదాయం తృప్తికరంగా ఉంటుంది. ఉద్యోగినుల శ్రమకు తగ్గ ఫలితం ఉంటుంది. విద్యార్థినులకు, కళాకారులకు అనుకూలంగా ఉంటుంది. 17, 20, 24, 31 తేదీలు మంచిరోజులు. 18, 19, 28, 29 చెడ్డరోజులు.

అనారోగ్యం, కుటుంబ వ్యవహారాలలో ఎదురు చూడని ఆటంకాలు కలుగుతాయి. శుభ కార్యాలలో పాల్గొంటారు. దూర ప్రయాణాలు చేస్తారు. ఉద్యోగినులకు, విద్యార్థినులకు అనుకూలమైన కాలం. కళాకారులకు పక్షం చివర ప్రోత్సాహం లభిస్తుంది. 17, 20, 21, 25, 31 తేదీలు మంచిరోజులు. 18, 19, 22, 23, 24 చెడ్డరోజులు.

కటకం

మకరం

ఎదురు చూడని ఇబ్బందులవల్ల ధననష్టం కలిగే ప్రమాదం ఉంది. కొందరు విరోధుల వల్ల కష్టనష్టాలకు గురి అవుతారు. కుటుంబ జీవనం సాఫీగా సాగదు. ఉద్యోగినులు అనవసరంగా శ్రమపడతారు. విద్యార్థినులు, కళాకారులు జాగ్రత్త పడడం శ్రేయస్కరం. 20, 21, 22, 23, 24, 30, 31 తేదీలు మంచిరోజులు. 18, 19, 27, 28, 29 చెడ్డరోజులు.

ఈ రాశివారికి ఇది అన్ని విధాలా అనుకూలమైన పక్షం. శుభకార్యాలలో పాల్గొంటారు. ఉద్యోగినులకు ఆర్థిక లాభంతో కూడిన ఉన్నత పదవులు లభించే సూచనలు ఉన్నాయి. విద్యార్థినులకు, కళాకారులకు అనుకూల ప్రదంగా ఉంటుంది. 17, 20, 21, 22, 23, 30, 31 తేదీలు మంచిరోజులు. 18, 19, 26, 27, 28, 29 చెడ్డరోజులు.

సింహం

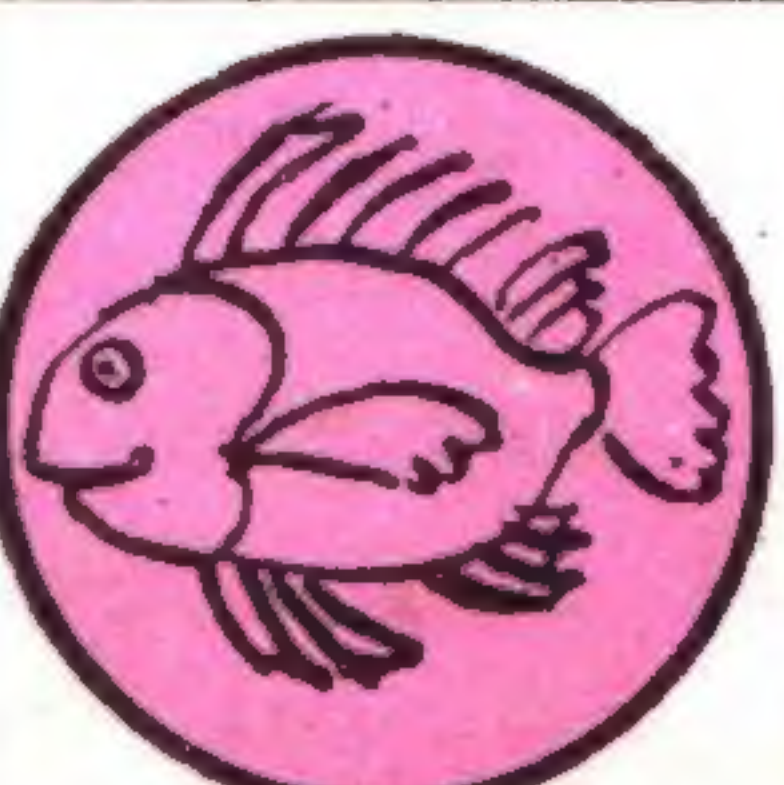
కుంభం

తోబుట్టువులతో స్పర్ధలు కలిగే సూచనలు ఉన్నాయి. గృహ కలహాలు, దాంత్ తాత్కాలికంగా స్థాన చలనాలు కలగవచ్చు. ఉద్యోగినులు పై అధికారుల కోపానికి గురి అయి ఇబ్బంది పడతారు. కళాకారులకు ప్రోత్సాహం ఉండదు. 17, 19, 20, 23, 24 తేదీలు మంచిరోజులు. 18, 22, 25, 28, 30 చెడ్డరోజులు.

ఆరోగ్యం అంతగా బాగుండదు. అనవసరమైన శ్రమపడతారు. ఉద్యోగినులు ఎప్పటికంటే ఎక్కువ పనిచేయవలసిన సూచనలు కనిపిస్తున్నాయి. విద్యార్థినులు జాగ్రత్త వహించడం అవసరం. కళాకారులు విశ్రాంతి తీసుకోవడం మంచిది. 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 30, 31 తేదీలు మంచిరోజులు. 21, 26, 27, 28, 29 చెడ్డరోజులు.

కన్య

మీనం

శ్రమకు తగ్గ ఫలితం లేకపోతుంది. కుటుంబంలో గాంధీ కొరవడుతుంది. పక్షం చివర ఆర్థికంగా లాభిస్తుంది. ఉద్యోగినులు జాగ్రత్తగా వ్యవహరించడం అవసరం. కళాకారులకు, విద్యార్థినులకు అనుకూల ప్రదమైన రోజులు. 17, 19, 23, 24, 26, 27 తేదీలు మంచిరోజులు. 16, 28, 29, 30 చెడ్డరోజులు.

నిపో

లీక్-ప్రూఫ్ బ్యాటరీలు

చిరకాలపు మన్నికతో కూడిన సాటిలేని శక్తిగలవి

నిపో హైపర్ మరియు హై-టాప్ బ్యాటరీలలో ఎలక్ట్రోలిటిక్ మేంగనిస్
డయాక్సైడ్ ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఇది బ్యాటరీయొక్క శక్తిని,
మన్నికను అధికం చేస్తుంది. అంతేగాకుండా బ్యాటరీ దానంతటదే
శక్తిని పోగొట్టుకోవడాన్ని తగ్గిస్తుంది.

మెటల్ జాకెట్ వలన రక్షణ

పేటెంట్ చేయబడిన లీక్-ప్రూఫ్ నిర్మాణంల నిపో బ్యాటరీలు లోపల
విన్యాయ కేసింగ్ గలిగి మెటల్ జాకెట్ తో నిర్మింపబడ్డాయి. దీనివలన
మీ ఉపకరణములకు హాని చేసే తేమ, లీకేజ్ నిరోధింపబడుతుంది.

జపాన్ దేశపు నేషనల్ వారి
సాంకేతిక విజ్ఞానంతో

ఇండో నేషనల్ లిమిటెడ్ వారిచే తయారుచేయబడినవి

సమతా తర్ఫీ

హేమదంగ

కలెక్షన్ కలర్

దర్శకత్వం: V.మధుసూదనరావు

నిర్మాతలు: V.R.యాదేంద్రు, K.చటర్జీ

సంగీతం: చక్రవర్తి, షాన్ నగ్నీ, డి.వెంకటరత్నం W.I.C.A.,

సోల్జిస్ట్రు: టి.బి. లక్ష్మీకంఠేన్, లక్ష్మీనిలింస్ రిలీజ్

